

LEPPÄSLÄINEN

N:o 5 2008

Leppäsläisten viides sukkokokus aloitettiin Lohalahden kirkossa. Vasemmalla ylhäällä Lohalahden kaunis kyläkirkko, keskellä kirkon laulava suntio Timo Kõntti säestäjänä Tiina Virtanen ja alhaalla sukkokokukseen osallistuneita leppäsläisiä. Oikealla Paula ja Juhani Haveri.

Hyvät Leppäsläiset

Vuodet vierivät nopeasti, niin nopeasti, että ajoittain tunnen putoavani ajankulun rattailta. Leppäsläisten viidennestä sukukokouksesta-kin on kulunut jo yli vuosi. Tuntuu, kuin vasta äsken olisimme olleet koolla kauniissa Lohalahden perin-
maisemassa. Juhlalta jäi mieleeni mukavia muistoja. Leppäsläiset olivat noudattaneet juhlakutsua hyvin, vaikka suuremmallekin joukolle olisi tilaa riittänyt. Erityisen iloinen olen siitä, että juhlassa oli mukana pieniä lapsia. Suvun vanhimman läsnäolo juhlisti yhdessäoloamme ja antoi sille lisää arvokkuutta. Hyvän esimerkin sukumme todellisesta laajuudesta antoivat Kanadasta juhlaan saapuneet nuoret sukulaiset.

Juhlatunnelman jälkeen mieleeni nousevat monet elämän murheelliset asiat. Leppäsläisetkään eivät elä ikuisesti, vaan joka vuosi moni meistä siirtyy ajan rajan toiselle puolelle. Kolmen vuoden välein koontuessamme aina joku on poissa seuraavasta juhlastamme. Näitä asioita miettiessäni olo on kaipaava, mutta elämä jatkuu kaipuusta huolimatta. Rakkaasta lähimmäisestä ei haluaisi luopua koskaan, jos siitä voisi itse päättää. Näiden ajatusten myötä kunnioitan oman isäni ja kaikkien muiden keskuudestamme poistuneiden Leppäsläisten muistoa.

Suku on täynnä taitavia ihmisiä. Toivon heidän tulevan enemmän esille suvun asioissa. Tämä lehti tuo kaikkien tietoisuuteen kuulumisia, joita ei ehkä muuten tulisi kuultua tai luettua. Hyvä niin, mutta monta verratonta kertomusta ja kuvaa on silti yhä piilossa sukulaisten aarrearkuissa. Tuokaa hyvät ihmiset niitä sukuseuran julkaistavaksi.

Tätä kirjoitusta kirjoittaessani olen juuri lukenut pitokokki Tyyne Koskisen muistelmia, joita Matti Lepäntalo on taitavasti taltioinut luettavaksemme. Kirjan tarinat nostavat mieleeni viimeiset Tyyne-kokin laittamat pidot Mäkelässä. Hän oli laittamassa Hildatäidin hautajaiset vuonna 1972. Kirjan kertomusten pe-

rusteella muistikuvani joistakin asioista kirkastuvat ja ymmärrän vasta nyt muutamia muistoissani piilossa olleita tapahtumia. Tämä kirja on paikallishistoriaa parhaimmillaan. Elintavat ja ulkoiset olosuhteet ovat muuttuneet, mutta me ihmiset taidamme pohjimmillamme pysyä melko samanlaisina. Toivottavasti kirjallisia tuotoksia ilmestyy lisää. Meistä persoonallisista Leppäsläisistä luulisi ainakin aiheita riittävän.

Viidennen Leppäsläisen lehden tekemiseen on taas tarvittu monia ponnistuksia ja hoputtamisiakin, jotta lehti saatiin ilmestymään sovituksessa aikataulussa. Vastuu lehden tekemisestä on keskittynyt pienelle ydinjoukolle. Lämmin kiitos kaikille kirjoittajille ja ahkerille lehden tekijöille. Seuraavan kerran tapaamme koko suvun voimin 2010. Paikka ja juhlateema ovat vielä avoimena, siksi odottelen ideoitanne rakkaat sukulaiset. Voikaa hyvin kaikki ja pidetään yhteyttä.

Terttu Huhtamaa

Leppäsläisten sukuseura ry:n puheenjohtaja

Hilda Mäkelän 1920-luvulla saama joulukortti.

Leppäsläinen n:o 5 2008

Lehden toimituskunta

Reino Leppänen
Esko Mäkipää
Paula Rintamaa
Arto Ojanen (lehden taitto)

Leppäsläisten sukuseura ry

Terttu Huhtamaa, puheenjohtaja
Liisa Mäkipää, varapuheenjohtaja
Arto Ojanen, sihteeri (29.3.2008 alkaen)

Muut hallituksen jäsenet:
Paula Rintamaa (sihteeri 29.3.2008 asti)
Eija Uusi-Oukari
Jukka Jaakkola
Reino Leppänen

Esko Mäkipää, rahastonhoitaja
Timo Heinonen, tilintarkastaja
Pekka Rantala, tilintarkastaja

Pankkitilin numero:
Nordea Kankaanpää 209118-7159

Kotisivun osoite:
www.leppaslaiset.net

Sähköpostiosoite:
leppaslaiset@dnainternet.net

Leppäsläisten sukuseura ry:n julkaisusarja

1. Leppäsläinen n:o 1, loppuunmyyty
2. Leppäsläiset Sukukirja, hinta 25 e
3. Leppäsläinen n:o 2 1998, hinta 12 e
4. Leppäsläinen n:o 3 2002, hinta 10 e
5. Matti Lepäntalo 2005: Tarua ja totta Kankaanpäästä. Vihtiläjärven kauppias. Hinta 29 e
6. Leppäsläinen n:o 4 2005, hinta 10 e
7. Matti Lepäntalo 2008: Tarinoita Kankaanpäästä II. Pitäjäkokki kertoo. Hinta 30 e
8. Leppäsläinen n:o 5 2008, hinta 15 e

Sisältö

sivu

Hyvät Leppäsläiset	3
Samasta puusta	5
Neljännän sukukokouksen 31.7.2004 jälkeen kuolleet suvun jäsenet	5
Viides sukukokous juhlittiin Luhalahdessa	6
Leppäsläisten itä-ikaalilaisista juurista	7
Jalmar Maki (Jalmari Leppimäki)	9
Pankkaa lapset kouluun!	23
Hilda ja Iivari Ojasen perillisten tapaaminen 23.8.2008 Turussa	24
Iivari Ojasen 70-vuotispäivät	25
Kommentteja Matti Lepäntalon kirjaan Tarua ja Totta Kankaanpäästä, Vihtiläjärven kauppias	26
Tyynelle	29
Työne Salmi 100 v.	30
The Rain – gospelbändi	32
Eino Leppänen – Iivarin vanhin poika	34
Terveisiä Taalainmaalta	37
Kerttu 1929 – 1976	38
Australian takamailla	40
Onnea Salli	41
Kesäinen pihapiiri	41
Joulupalot	41
Historian lehdiltä	42
Sukuhaarojen yhteyshenkilöt 4.8.2007	44
Manasse ja Marjaana Leppimäen sukujuuria	45
Lopuksi	58
Hyvää Joulua!	58

Kansikuva: Tyne Salmi 100 v. Kuvaaja Heli Mäki.
Takakannen ryhmäkuva: Simo Hakala
Sukukokouskuvat: Arto Ojanen

Lehden kopiointi: Karhukopio Oy, Turku.

Samasta puusta

Sukututkimusta tehdessä syntyy aika nopeasti paksuja paperipinoja, joissa sukuhaarat ja sukupolvet kulkevat tunnistenumeroiden kera. Sukuyhteyksien hahmottaminen saattaa olla vaikeaa. Klassinen sukututkimuksen apuväline on sukupuun, jonka avulla helposti hahmottuu keskinäiset yhteydet. Se on vielä varsin kuvaava, sillä esi-isät ovat puun juurina ja runkona. Puhutaanhan yleisesti siitä, että tunnemme me juuremme. Sukupuussa nuorimmat suvun jäsenet ovat oksiston ylimmässä kohdassa, siellä missä oikeastikin puussa on kaikkein vihrein osa. Sieltä näkyy puun elinvoima. Suvun jäsenenä kuuluu elävään yhteisöön, jossa myös esi-isillä on oma tärkeä paikkansa ja merkityksensä.

Saman suvun ja perheen jäsenet saattavat osittain olla myös samasta puusta veistettyjä, kun kasvonpiirteet, luonteet tai vaikkapa ammatti siirtyy sukupolvelta toiselle.

Myös Raamatussa puhutaan samanlaisesta osallisuudesta. Johanneksen evankeliumissa Jeesus sanoo: *"Minä olen tosi viinipuu, ja Isäni on viinitarhuri. Hän leikkaa minusta pois jokaisen oksan, joka ei tuota hedelmää, mutta jokaisen hedelmää tuottavan oksan hän puhdistaa lioista versoista, jotta se tuottaisi hedelmää entistä enemmän. Te olette jo puhtaat, sillä se sana, jonka olen teille puhunut, on puhdistanut teidät. Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä. Eihän oksa pysty tuottamaan hedelmää, ellei se pysy puussa, ja samoin ette pysty tekään, elleite pysy minussa."*

Kristinuskossa on syvimmiltään kysymys yhteydestä, yhteydestä Kristukseen, Vapahtajaamme, joka ristinpuulla sovitti meidän syntimme. Tuolla ristinpuun juurella voimme kokea yhteyttä elävään Jumalaan, joka haluaa antaa meille siunauksensa; Hän haluaa antaa meille Pyhän Henkensä elämämme voimaksi ja lähteeksi, niin että me tuottaisimme elämässämme hyviä hedelmiä Hänen kunniakseen. Kasteessa me olemme saaneet kutsun Jeesuksen opetuslapsiksi, kristityiksi, Kristuksen omiksi. Yhteinen usko yhdistää sukupolvina toisiinsa, kaikki ovat oksina Kristus-viinipuussa.

Juha Aila
Seurakuntapastori, Ikaalinen

Neljännän sukukokouksen 31.7.2004 jälkeen kuolleet suvun jäsenet:

Pauli Halme, Hilda Ojasen vävy Vantaalta, kuoli 84-vuotiaana heinäkuussa 2004 (29.6.1920 - 27.7.2004).

Toivo Ojanen, Hilda Ojasen poika Kankaanpäästä, kuoli 74-vuotiaana heinäkuussa 2005 (23.11.1930 - 25.7.2005).

Pentti Myllymäki, Iivari Leppäsen tyttären vävy Kankaanpäästä, kuoli 70-vuotiaana elokuussa 2005 (30.12.1934 - 9.8.2005).

Liisa Seppälä, Iivari Leppäsen pojan tytär Orivedeltä, kuoli 54-vuotiaana tammikuussa 2006 (9.1.1952 - 19.1.2006).

Työne Leppänen, Iivari Leppäsen miniä Vantaalta, kuoli 90-vuotiaana tammikuussa 2006 (18.12.1915 - 30.1.2006).

Anna Muta-Ylinen, Oskari Mäkelän miniä Kankaanpäästä, kuoli 91-vuotiaana maaliskuussa 2006 (28.9.1914 - 15.3.2006).

Matti Jaakkola, Oskari Mäkelän tyttären poika Jämsästä, kuoli 72-vuotiaana maaliskuussa 2006 (16.3.1934 - 25.3.2006).

Anna-Liisa Kukkumäki, Viljami Leppimäen tytär Hämeenlinnasta, kuoli 81-vuotiaana syyskuussa 2006 (13.12.1924 - 14.9.2006).

Vilho Mäkelä, Oskari Mäkelän poika Kankaanpäästä, kuoli 96-vuotiaana lokakuussa 2006 (6.4.1910 - 16.10.2006).

Aino Huhtala, Viljami Leppimäen tytär Hämeenlinnasta, kuoli 90-vuotiaana tammikuussa 2007 (27.7.1916 - 3.1.2007).

Aino Holppi, Juho Leppäsen tytär Kokemäeltä, kuoli 89-vuotiaana maaliskuussa 2007 (22.4.1917 - 16.3.2007).

Bill (Viljo) Maki, Jalmar Maki'n poika Sudburysstä, Kanadasta, kuoli 91-vuotiaana huhtikuussa 2007 (17.8.1915 - 8.4.2007).

Aune Koivula, Iivari Leppäsen tytär Nakkilasta, kuoli 89-vuotiaana heinäkuussa 2007 (14.2.1918 - 13.7.2007).

Viides sukukokous juhlittiin Luhalahdessa

*...Kyrösjärven kainalossa saaret rannat raikuu,
suvi, elo ihanaa on, metsätkin ne kaikuu.
Luhalahti, Luhalahti, lainehesi laulaa.
Täältä saat sä eloon ilon sekä syömees rauhaa.
... Mäet, pellot vihertää ja heinämaat ne hohtaa
Syksy viljan vartuttaa, se kultaisena hohtaa.
Luhalahti...*

Näillä laulun sanoilla Luhalahtelainen lauluryhmä haitarin säestämänä toivotteli kyläänsä tervetulleeksi Leppäsläiset pitämään sukukokousta viidennen kerran. Jokainen lukija ei ehkä tiedä, miksi tällaiseen kylään tultiin. Mutta sukuseuran johtokunnan jäsenet tiesivät, että aivan suvutonta paikkaa Luhalahden seutu ei ole (lue kirj. ”Leppäsläisten itä-ikaalilaisista juurista”), ja siksi Terttu Huhtamaa otti yhteyttä allekirjoittaneeseen, ja aloimme valmistella sukukokousta tänne.

Pieni, 73-vuotias Luhalahden kirkko sai kauniina elokuun lauantaina koota suojiinsa sukumme juhla-avien. Kirkonkellon soitua Eeti Leppäsen Hymnisävellys Ikaalisten seurakunnan kanttori Anna-Mari Yrjänän soittamana täytti kirkkosalin luoden hyvän tunnelman juhlan ensihetkestä alkaen. Sain kunnian toivottaa Leppäsläiset tervetulleiksi yhteiseen päiväämme ja samalla nykyisen kotiseutuni kirkkoon ja kyläseutuun juhlimaan ja kokoustamaan.

”Jo joutui armas aika”-virsi viritti mielet kuuntelemaan hartaushetkeemme papiksi saatua, Ikaalisten seurakunnan pastoria, Juha Ailaa. Kirkon laulava suntio Timo Köntti esitti Tiina Virtasen haitarisäestyksen myötä laulut ”Isän kanssa kirkkoon” ja ”Ilovirsi matkalla taivaaseen”. Suvun kuolleet jäsenet 2004-2007 luki Juhani Haveri. ”Soi kunniaksi luojan”-virren päätyttyä suntio kertoi lyhyesti kirkon historiaa.

Tuli aika siirtyä Luhatuulen juhlatiloihin, aivan kirkon naapuriin. Kylälaisten tervetulolaulun ja -toivotusten jälkeen lauluryhmä paikallisen haitaritaiturin, Tiina Virtasen säestyksellä johti juhla-avien yhteislauluja, ”Suutarin laulua” ja ”Marjaanan kehtolaulua”. Puheenjohtaja Terttu Huhtamaa, ääntä rasittavasta flunssastaan huolimatta, toivotti ilah-

duttavan suuren sukujoukon tervetulleeksi yhteiseen päiväämme. Luhatuulen isäntäkin, Ari Heiska, käytti puheenvuoron.

Ruokailun alussa luettiin Juho ja Hilma Leppäsen kodissa käytetty vanha ruokarukous. Paikallisen pitopalvelun maukas lohikeitto- ja leikepöytäateria maistui sukulaisten seurassa. Kolmen Virtasen pojan viulut ja äidin haitari viihdyttivät ruokailijoita ajoittain, joskin iloinen puheensorina myös täytti huonetta.

Valokuva tietysti piti saada päivään kokoontuneesta väestä, jonka jälkeen johtokunta halusi ojentaa suvun kunniaviiriin 100 elinvuotta lähentelevälle Tyyne Salmille, Juho Leppäsen tyttärelle, jonka elämästä voikin lukea toisaalta tästä lehdestä. Victor Leppäsen jälkipolveen kuuluvan Koivulan yrittäjäsuven vaiheita Juha Koivula valotti ”Tarua ja totta Kankaanpäästä”-kirjan muistelmia vasten. Heikki Passilahden runovarastoista löytyi jälleen runoarteita toisillekin jaettavaksi. Nykytekniikka antoi mahdollisuuden Paula Haverille poikansa Tatun kanssa valkokankaalle isoin projisoiduin kartoin ja kuvin kertoa suvun itä-ikaalilaisista taustoista sekä Juho Leppäsen jälkipolvesta.

Monipuolisen ohjelman paketin jälkeen kahvihammas kaipasikin jo lääketta, jota saatiin nauttia täytekekun ja suvun naisten valmistamien leivonnaisten sekä hauskan ja mielenkiintoisen muotinäytöksen höystämänä. Terttu Huhtamaan ideoima, upea suvun vaatehistoria valaisi osaltaan, missä muutosten aallokossa sukupolvet ovat eläneet.

Arto Ojasen rooliksi näytti tulleen päivän tallentaminen kuviksi (löytyvät suvun nettisivuilta). Suvun henkilötietojen muutoksista ilmoittaminen sukuluettelon pysymiseksi ajan tasalla tapahtuu edelleen hänelle.

Isöröyhiön Alaskylän taloryhmä on yhä tiheä.

Ennen Satakuntalaisten laulua päivä oli vierähtänyt usean tunnin eteenpäin. Terttu-puheenjohtaja kokosi päivän tähänastiset ajatukset ja tapahtumat sekä kertoi vielä edessä olevasta kiertoajelusta linja-autolla lähiympäristössä, sukutalojen maisemissa. Kiertoaajelun päätepiste: Isoröyhiön Alaskylässä, Säipän vanhassa pakarissa kahvin tuoksu otti vieraat vastaan, jotka saivat hetken viipyä ”jossain menneessä”.

Luhatuuleen palattiin vielä pitämään vuosikokousta, missä sääntömääräiset asiat käsiteltiin jouhevasti. Tämän jälkeen juuri valittu hallitus piti järjestäytymiskokouksen. Sukuseuramme jäi siis elämään edelleen!

Paula Haveri

sukuseuran jäsen Ikaalisten Isoröyhiöstä

Leppäsläisten itä-ikaalilaisista juurista

Sukukokouksessa 4.8.2007 esitetyn kuvakertomuksen ja kokouksen lopuksi tehdyn kiertoaajelun pohjalta ja innoittamana kerron otsikon lupaamasta aiheesta.

Kyrösjärvi, kuten järvet yleensä, on sekä yhdistävä että erottava tekijä sen läheisyydessä asuville ihmisille. Järvien ja jokien rantamille muodostuivat asutukset jo ennen kivikautta, mikä selittää Leppäsläistenkin sukujuurien syntypaikkoja. *Kilvakkalan* kylän lisäksi Kyrösjärven rannoille ulottuvat jossain määrin lähes kaikki nykyisen Ikaalisten kylät.

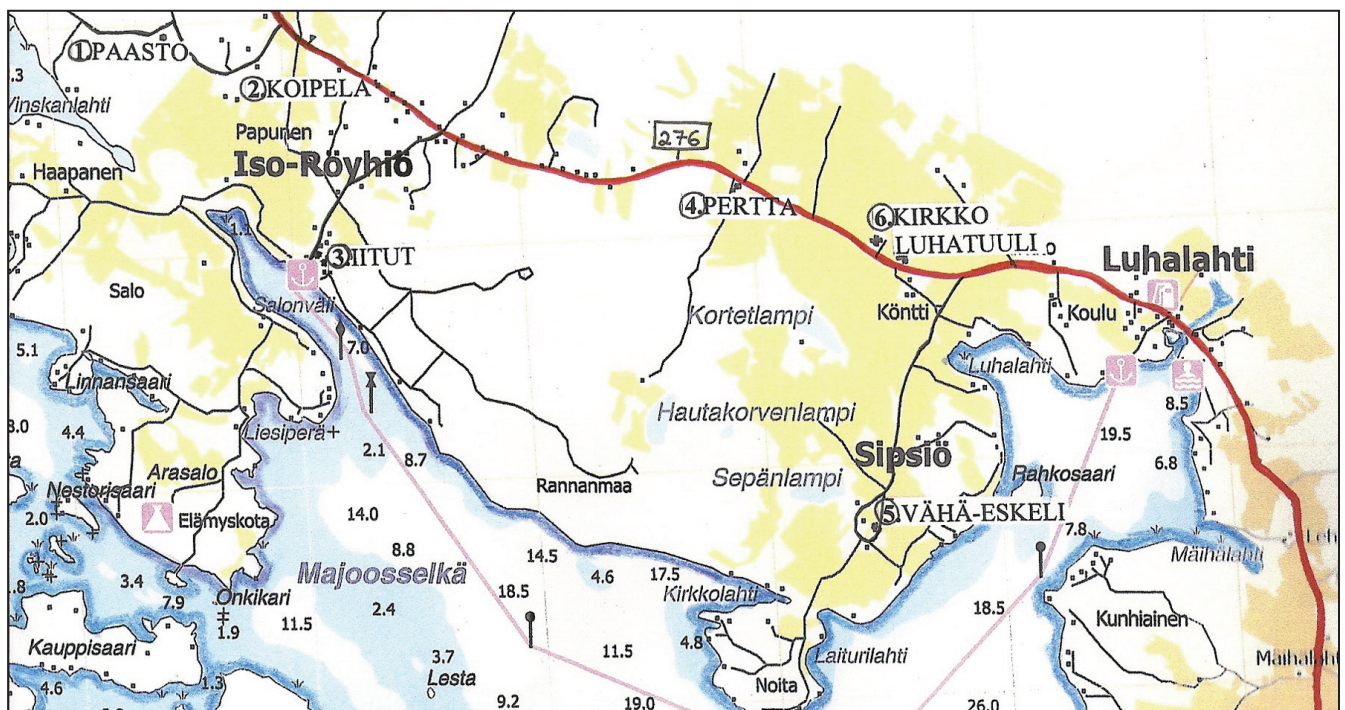
Leppäsläistenkin historiassa järven osuus suvun

elämään on todennäköisesti merkinnyt ratkaisevasti monissa asioissa, esim. veden riittävä saanti, liikkuminen ja tavaroiden helpompi kuljetus. Emännänkin haku taloon lienee järjestynyt helpommin veneellä vettä pitkin kuin maitse polkuja kulkien. Talvella järven jäällä oli helpompaa hevosellekin kulku kuin tietömässä metsämaassa.

Sukututkimuksemme paljastaa Vännin talon ensimmäisen Kilvakkalan ulkopuolisen emännän, *Marketta Klemetintyttären* löytyneen *Hiitin talosta*, *Parkanon Yliskylästä* (Ikaalisten pitäjää Kyrösjärven itäpuolelta), josta mutkaista ja koskista Vääräjokea pitkin laskettiin Kyrösjärveen Tevaniemen kohdalle. Siitä pian aukesikin iso selkä, jonka vastapäisellä rannalla oli Lahtisen – sittemmin Ikaalisten kauppalan – asutusta. Siitä oikealle jatkettaessa Salmin suntin läpi aukeni Kilvakkalan rantarinteet tiheänä asutuksena petotilkkuiineen. *Vännin Matin* talo oli niistä se, mihin Markettaa tuotiin.

Isoröyhiö on toinen kylä Kyrösjärven rannalla, johon nyt kiinnitämme huomiomme. Sen löytää vesiläkulki Ikaalisista kauppalanrannasta laivarannasta lähtiessään etelään päin viistosti ylittäen ison selän. Rantaanlaskupaikkoja on Vinskanlahdessa ja Pitkälähdessä sekä Isoröyhiön Alaskylän rannassa. Vene- matkaa kauppala-alueelta tulee 6 – 12 km lähtö- ja rantautumispai- kasta riippuen sekä myös järvellä vallitsevasta ilmanalasta. Kilvakkalasta lähtevällä mat- ka lisääntyy vähintään 3 km.

Simo Vänni, myöhemmin *Kangasniemi*, oli *Matin* ja *Marketan* pojanpoika, joka – onnekseen tai epäonnekseen – oli lapsista viides. Hän- hän on juuri se leppäsläisten esi-isä, joka keksi lähteä Kankaanpää-

Näkymä Isoröyhiön Alaskylästä Yliskylään, jonka taloja näkyy osittain peltokumpareiden takaa. Vasen nuoli osoittaa Paastoa ja oikea Koipelaa (rakennuksia ei ole enää), keskellä jäsentohitori Juho Yliojan talo ja aivan oikealla piilottaa Papusen navetan harjaa.

hän töitä hakemaan. 26-vuotiaana renkipoikana Lohikoskella ollessa hän oli tavannut Valpurin, jonka elämänpolku oli myös johtanut Kyrösjärven rannalta *Isoröyhiöstä Paaston talosta* (kartta/1) Kankaanpäähän, ilmeisesti jonkun talon piiaksi. Avioituttuaan he asettuivat *Vihteljärvelle*, missä Kulhuan talossa Simo oli renkinä. Miten paljon ja mitä reittiä pidettiin yhteyksiä Vihteljärven, Kilvakkalan ja Isoröyhiön välillä, siitä eivät tarinat kerro meille. Mutta yhteyksiä on jossain määrin ollut, koska sukuuuttelo kertoo, että Simon ainoa poika *Matti Kangasniemi* on saanut vaimon Isoröyhiöstä, aivan Paaston naapurista *Koipelan talosta* (kartta/2) *Maria Juhontytären*. Vai lieneekö Mariakin tullut työn perässä Vihteljärvelle, mihin oli sitten nuorenparin helppo jäädä asumaan. Tosin Matti oli nuorena poikana ollut renkinä eri paikoissa, Ikaalisissakin, sekä suutarinopissa Kankaanpään Venesjärvellä, että liikkuva mies saattoi ehtiä vaimon hakuun kauempaakin. *Matin ja Marian pojanpojasta* tulikin sitten *Leppäsläisten* kantaisä *Manasse Leppimäki*.

Näiden kahden suvun emännän myötä tiedetään Itä-Ikaalisissa olevan kaukaisia sukulaisia yhä. Siltä ajalta ovat useimmat talot säilyneet yhä maanviljelystiloina, vaikka monista onkin suku vaihtunut. Mutta sukukokouksen väelle oli mukava esitellä kartalta ja sitten kiertoajelun kautta esiäitiemme ikaikaaisia kotiseutuja ja paikkoja, joissa he olivat joskus eläneet ja ahertaneet (useita kivikirveslöytöjä tehty). Luhalahden kirkon luota näkyy kaksi sukutaloa, Vähä-Eskeli Sipsiön kylästä (kartta/5) ja Pertta Helteenkylästä (kartta/4). Kirkko ja juhlatalo Luhatuuli (kartta/6) sen sijaan kuuluvat Luhalahteen.

Peltojen laajeneminen on tehnyt mahdolliseksi nähdä kylästä toiseen. *Isoröyhiön Ylikylän* Paaston ja Koipelan talot ovat lähinaapurit. Peltoaukean yli näkyy *Isoröyhiön Alaskylän talokimppu* (kartta/3), jossa myös Iitujen talot, *Isoitu ja Vähäitu*. Jomman kumman talon jälkipolvea on *Simo Kangasniemen* anoppi, Valpuri hänkin.

Iitujen rajanaapurina on *Säipän talo*, jossa nykyisin asuu Leppäsläisten ”suvun paluumuuttaja kylään”, allekirjoittanut, puolisonsa kanssa hänen kotitalossaan. On todella hienoa tietää, että asuinseudullani on joskus asunut ihmisiä, joiden sisimmässä on mahdollisesti jyllännyt samoja geenejä kuin allekirjoittaneellakin.

Paula Haveri
Tyyne Salmin tytär

Jalmar Maki (Jalmari Leppimäki)

Manasse ja Marjaana Leppimäellä oli 10 lasta: 9 poikaa ja yksi tytär. Pojista 1. Juho kuoli kuoli 3-vuotiaana. Muut lapset olivat:

- vanhin maanviljelijä ja suutarinliikkeen omistaja Frans Oskari Mäkelä
- kyläkauppias ja suutari Iivari Leppänen
- maanviljelijä ja suutari Juho Mauritz Leppänen
- suutari Victor Leppanen (Vihtori Leppänen) USA
- farmari Jalmar Maki (Jalmari Leppimäki) Kanada
- kyläkauppias ym. Hilda Ojanen
- suutari Manasse Viljam Leppimäki
- liikemies Artturi Leppänen
- kauppias Eino Verner Leppimäki

Isä, suutari Manasse Leppimäki otti yleensä poikiaan mukaansa markkinamatkoille Tampereelle, Poriin ja Kristiinankaupunkiin. Jalmari oli kätevä kauppiaanalku ja isä oli jopa niin tyytyväinen, että joskus kylminä matkapäivinä poika sai ryypyn Manassen taskumatista.

Jalmari

Manasse otti poikia mukaansa markkinamatkoille, koulutti kauppiaksi. Jalmari oli mielellään mukana. Isä piti poikiaan hyvinä kauppiaan alkuina.

Vihtiläjärvellä Jalmari kävi ahkerasti plikastele-massa Huhtalan talon tytärtä Irma Mariaa, joka oli syntynyt 1888. Huhtalan Linda-emäntä ei kuitenkaan yhtään pitänyt siitä, että tytär priiaili torpan pojan kanssa.

Kerran sitten Huhtalan poika Eemeli ja tytär Irma matkasivat hevosellaan Tampereen markkinoille. Jos-sain matkan alkuvaiheissa Kyrönkankaan tiellä he kohtasivat toisen hevoson, jonka kärryillä istuivat Vi-hunkylästä lähteneet Vihusen talon poika Jalmari ja tytär Linda. Matkaa Tampereelle oli noin 80-90 ki-lometriä, joten aikaa oli. Vaihdettiin tyttäriä niin, että Huhtalan Eemelin rattaille nousi Vihusen Linda ja Vihusen Jalmarin rattaille Huhtalan Irma. Vaihto oli tuloksekas, sillä lokakuun 11 päivänä 1906 vihittiin Vihtiläjärvellä Jalmari Vihunen ja Irma Huhtala ja sa-man vuoden joulukuun 19. päivänä Jämijärvellä Huh-talan Eemeli ja Vihusen Linda.

Huhtalan häät oli Jalmari Leppimäelle kova paika, kun hänen tyttöystävänsä vihittiin toisen miehen kanssa. Viime vuosisadan alussa oli maaseudulla vie-

lä tapana käydä ”kuokkimassa” häitä¹. Niinpä Jalma-rikin meni Huhtalaan kuokkimaan, ei häntä eikä hän-nen vanhempiaan ollut kutsuttu.

Jalmari haki sitten morsianta valssiin. Morsian tuli ja pari valssasi tutunomaisesti. Soitto loppui. Kuokka-vieras ja morsian katosivat siinä samassa. Kun kum-pikaan ei palannut, alettiin heitä etsiä. Mutta vaikka mistä haettiin, niin ei heitä löydetty. Vasta aamupuo-lessa morsian palasi takaisin.

Mutta Jalmaria ei näkynyt. Melkein niiltä sijoil-taan Jalmari lähti Amerikkaan. Häät Huhtalassa vie-tettiin siis marraskuun 15. päivänä ja joulukuun 5:nä päivänä 17-vuotias Jalmari astui 5.12.1906 Hangossa ”Polaris” nimiseen laivaan ja siirtolaisen matka Ka-nadaan alkoi ja jatkui ”Empress of Ireland” -nimisellä laivalla 14.12.1906 Kanadaan. Siirtolaisella piti olla rahaa 500 Kanadan dollaria päästäkseen maahan.

Kanadassa Jalmarin nimi muuttui heti Leppimäestä Maki-nimeksi. Työpaikan kirjuri sen kai muutti. Lep-pimäki oli englanninkieliselle mahdoton kirjoitettava. Näin tapahtui monelle muulle ”-mäki” nimiselle.

Rautatiekämpällä yksi kaveri näytti Jalmarille tyt-töserkkunsa Hilma Maria Uusitalon kuvaa. Kuvan tyttö teki Jalmariin niin suuren vaikutuksen, että hän sanoi: ”Tuon plikan minä nain”. Jalmari alkoi säästää rahaa ja keväällä hän sitten matkusti New Yorkiin. Pit-kän etsimisen jälkeen hän löysi Long Islandin eräästä kutomosta Hilman. Hilma oli syntynyt Noormarkussa ja 6 vuotta sitten muuttanut Amerikkaan. Hän oli vuo-den Jalmaria nuorempi. Kahden viikon kuluttua he sit-ten olivat aviopari. Heidän poikansa kysyivät joskus äidiltään, että kuinka tämä oli tuohon isään langennut. Äiti oli vastannut, että kun se oli niin kaunis mies.

Vajaan vuoden Jalmari ja Hilma olivat New Yor-kissa. Sitten 1912 he muuttivat Kanadaan Copper Cliffiin Sudburyn alueelle.

Sudburyn seuduille muutti paljon ihmisiä 1880 lu-vun alussa, kun rakennettiin Kanadan poikki kulkevaa rautatietä (Canadian Pacific Railway). Vuonna 1883 rata valmistui kulkukuntoon. Silloin alkoi varsinainen muuttoliike Sudburyn alueelle. 1888 aloitettiin Sud-buryn alueella laajat kaivostoiminnat, kun löydettiin maailman suurimmat nikkeliesiintymät ja niiden jäl-keen vielä kuparimalmi.

Ensimmäiset suomalaiset siirtolaiset Sudburyn alueelle tulivat 1880 luvun alussa. He tulivat rakenta-maan rautatietä. Kaivostoiminnan alettua suomalaisia alkoi tulla enemmän. Vuonna 1961 laskettiin Sud-

¹ Mentiin kutsumattomana vieraana pitoihin, varsinkin häi-hin, kuokkimaan. Isäntäväki ei yleensä pyytänyt kuokka-vieraita poistumaan, paitsi jos he aiheuttivat häiriöitä. Niin usein kuitenkin tapahtui. Ne yltivät aina puukkotappeluiksi saakka.

Hilma ja Jalmari.

Jalmarin 1. farmi Sudburyn Long Lake'ssa. Harry-pojan ristiäiset.

buryssa olevan 7446 rodultaan suomalaista asukasta².

Jalmari oli Sudburyssä muutaman kuukauden nikkeli-kaivoksessa töissä. Hilma oli säästäväinen ja ahkera tyttö. Kuuden vuoden säästöt hän toi muka-

naan. Niillä Hilma ja Jalmari perustivat täysihoitolan. Heidän poikansa Billin vaimo Helvi kiusasi miestään sanomalla, että Hiljalla oli rahaa pankissa yhden talon verran ja että Jalmari oli kierä ja viisas. 1918 he ostivat farmin Long Lakesta nykyisen Sudburyn alueelta ja muuttivat sinne. Oikeastaan se oli asumusten vaihto. Farmin omistaja tuli Copper Cliffiin ja Jalmari perheineen muutti Long Lake'iin. 1922 farmin rakennukset kuitenkin paloivat. Vain pieni mökki jäi jäljelle. Karja säästyi myös. Jalmari oli sitä hakemassa laitumelta. Bill oli silloin 6 vuotias. Sisarusket ja naapurin lapset olivat olleet tulitikkuleikeillä asuinrakennukseen liittyvässä heinäladossa. Kuivat heinät syttyivät ja paloivat kaikki. Talo ja irtaimisto paloivat myös. Asiat olivat hyvässä vaiheessa silloin ennen paloa. Farmi ja kaikki. Yhtään mitään ei oltu kumminkaan vakuutettu. Vain pieni syrjäinen mökki jäi jäljelle.

1926 perhe muutti Creighton Mainiin. Sieltä Jalmari osti taas täysihoitolatalon, boarding housen. Bill Maki, Jalmarin poika kertoi, se farmi, jonka isä osti 1918 oli hirviän kallis. Välirahaa piti maksaa 3000 taalaa. Paljon rahaa siihen aikaan. Sen yhteydessä he pitivät lehmiä ja muuta karjaa sekä hevosen. Hevosella Jalmari suoritteli rahtiajoja. Siellä kun intit teki puita, ni Jalmari osti niitä ja ajoi niitä Creightoniin ja myi niitä klapeja siellä ympäri kaupunkia. Siihen aikaan kaikki oli puilla lämmitettyjä. Samoin hän ajoi muuttokuormia paikasta toiseen, kun ihmiset vaihtoivat

asuntoa. Soli kaikki tiimitytään perheen kesken. Mun äitini oli siä Greightonissa boardihousin emäntänä. Minä heräsin aamuisin 6-aikaan ja nousin ylös ja menin navettaan, missä äiti lypsi lehmät ja minä autoin äitiä siellä ja sitte kuljetin sitä maitoo ihmisten koteihin ympärinsä ennen kuin klo 9 aikaan lähdin kouluun. Minä olin nuori poika silloin kun Jalmari-isäni sen ison farmin osti vuonna 1918. Vuonna 1930 isä osti sitten toisen farmin ja palasi perheineen 1931 takaisin farmille Long Lakeen. Hän rakensi sinne komean talon. Siinä Jalmarin ja Hilman nuorin tytär Irene asuu edelleen.

Irene on Ken Sonoskin äiti. Isällä oli siis kaksi farmia samaan aikaan. Jalmari oli aina ostamassa ja sitte taas muuttamassa. Bill sanoi, että ”ne työnti lujaa silloin”. Niillä oli boarding house, täysihoitola, Creighton Minnessa. Muistan sen. Minä olin silloin seitsemän vanha. Vaari oli niinku bisnesmies, kertoo tyttärenpoika Ken Sonoski. Se boarding house jäi sinne sitte vaan

² Saarinen, O.W.: A publication prepared for the finnish-canadian centennial committee. Laurentian University of Sudbury 1967.

kun ne muutti takasi tänne Long Lakelle. Se kaivos suljettiin sielä ja oli kiinni 2-3 vuotta kunnes vuonna 1933 International Nickel avasi sen uudelleen.

Bill kertoo, ettei hän käynyt muuta kuin kansakoulun. ”Minä jäin sen jälkeen farmille töihin, kunnes sain töitä International Companyssä. Minä menin kaivokseen töihin, yövuoroon. Pikkuhiljaa siä oppi sen kaivostyön. Ei siellä mitään kaivostyökoulutusta ollut. Sitten myöhemmin vasta.”

Jälkeläiset kuvaavat isäänsä/taataansa eloisaksi mieheksi. Joku heistä kutsui isäänsä ”Partyman”iksi (juhlijaveikoksi). Jalmari kiivastui helposti. Suuttumus saattoi kestää seuraavaan päivään päinvastoin kuin äidillänsä Marjaanalla, joka tulistuttuaan leppyi heti. Jalmari oli mustavalkoinen mies. Jos hän sanoi, että jokin asia oli valkoinen, niin oli asia vaikka kuinka musta, niin Jallun mielestä se oli valkoinen, lopullisesti. Lapsenlapsillensa isoisä oli seurallinen ja leppoisa.

Matti: ”Jalmarin toimeliaisuus muistuttaa paljon hänen veljiensä aktiivisuutta koti-Suomessa. Katso, vanhin veli Oskari, kauppias Iivari Vihtiläjärvellä, Jalmari Kanadassa, Artturi Kankaanpään kirkolla ja Eino kotona Leppimäessä olivat puuhakkaita ja aikaansaavia, temperamentikkaita, helposti tulistuvia ja heti anteeksiantavia niin kuin äitinsä Marjaanakin

oli. Sisar Hilda oli samaa temperamentikasta sisarus-sarjaa. Sen sijaan Juho Vihtiläjärvien Lähteenmäessä, Vihtori USA:ssa, Viljami Vihtiläjärvellä olivat passiivisempia. Juho ja Viljami olivat luonteeltaan paljon isänsä Manassen kaltaisia. Merkille pantavaa oli, että Vihtori ja Jalmari ja toisaalta Artturi ja Eino eivät tulleet toimeen keskenänsä. Näiden veljesparien välillä käytiin aina kiukkuista sanailua”.

Ken kertoo: ”Oli Jalmarilla huonojakin aikoja. Oli velkaa 6000 taalaa. Mun setäni, äidin veli sanoi, että se osti puita intiltä (Intiaani) saaresta ja sitten kuljetti puita Creightoniin. Sinne oli pitkä matka, yli kaksi päivää kesti looti. Mutta kato, kun ei ollut puita Creightonissa. Siellä ihmiset osti ne puut. Hevoskultuksella ne puut siirrettiin.

Taata oli aina hyvin leikkisä ja kuljetti häntä paljon mukanansa metsille ja järville ja kertoi kaikenlaista pientä Vihtiläjärveltä ja markkinamatkoilta. Niin kuin senkin, että taata antoi pojillensa markkinamatkoilla ryypyn lämmikkeeksi. Taata oli hyvä lihanpalvaaja. Sen taidon hän oli oppinut isältänsä. Manasse oli kuuluisa lihanpalvaaja Kankaanpäässä. Taata tykkäs Kenistä, mutta pilkkas aina Kenin äitiä, Irene tyttärtänsä.

Jalmari oli kokolailla yritteliäs, mutta varsinainen yrittäjä oli isoäiti Hilma. Mutta Jalmari oli, kuinka sanotaan, etevä. Että hänellä oli aivot, brains.”

Jalmari Maki 70-vuotispäivänään.

Hilma Maki o.s. Uusitalo, nuorena rouvana.

Jalmarin vanhempi veli Victor Leppanen (Vihtori Leppänen) muutti 1912 siirtolaiseksi Amerikan puolelle. Hän muutti vaimonsa ja poikansa kanssa Missouriin. Nämä veljekset Jalmari ja Vihtori riitelivät kertoman mukaan Suomessa yhtenään. Eikä ne täälläkään juuri tapailleet. Kerran sitten isä kutsu Victorin tänne Sudburyyn. Victor tuli. Ja kohta ne alkoivat riidellä. Eikä Victor täällä montaa päivää viihtynyt, pari päivää vaan.

Ken sanoo, että isoisä puhu huanosti englantia, mummu puhu paremmin. ”Mun isäni kuoli 1947. Isoisä Jalmari kuoli 1970 81-vuotiaana.”

Bill muistelee: ”Sitten kerran kun mun Eino-veljeni vei puita Long Lakesta Greightoniin ja lähti aikasi aamulla matkaan. Kun se tuli sitten siihen puolimatkaan, ni siihen tuli suomalainen mies talostansa ja mies sano Einolle, että on kamalaa tapahtunut, että mun vaimoni hirtti ittensä. Että voitko sä mennä kaupunkiin hakeen poliisit. Eino sano, että joo. Sillä oli kuorma rattailla. Eino sano sitte äijälle, että älä koske mihinkää ennenku poliisi tulee. Eino meni hakeen niitä poliisia. Mutta se miäs oli katkassu vaimonsa alas hirrestä jo ennen ku pyysi apua. Mutta ku Eino sano, että älä koske mihinkää, ni se miäs pani vaimonsa taas kiikkuun sinne ylös.”

Jalmarin nuorin poika, Harry Maki.

Tapaamme sukulaisia eli Jalmarin ja Hilman jälkeläisiä

Syyskuun alussa 1996 serkun poika Arto Ojanen ja minä lensimme sukulaisia tapaamaan Kanadaan. Syyskuun 5 p:nä laskeuduimme Torontoon. Muutaman päivän tutustuimme kaupunkiin, kävimme Niagarin putouksilla ja iltaisin musikaaleja katselemais/kuuntelemais. Pientä ylpeyttä tunsimme, kun katselimme Viljo Revellin piirtämää komeaa ja erikoista kaartuvaa Toronton kaupungintaloa.

Sunnuntaina, kolmantena Kanadan päivänämme sulattelimme hotellissa tukevaa kasvislounasta, kun puhelin soi. Vastasin. Sieltä kirkas naisääni ilmoitti olevansa Candice, Irene Maki-Pulkkisen tytär. Hän ilmoitti haluavansa tutustua meihin saman tien. Sovittiin niin. Vajaan tunnin kuluttua koputettiin ovelle. Pimeässä oviaukossa näkyi pirteä naishahmo, mutta hänen miehensä oli näkymättömissä, kunnes huomasi, että yllätys, yllätys suomalaisille sukulaisille - aviomies kuuluikin toiseen rotuun. Hän oli musta, nimeltään Denis Allman, 39-vuotias, Barbados saarilla syntynyt, ammatiltaan ’accountant’, kirjanpitäjä. Miellyttäviä, luonteivia ja helposti seurusteltavia

Toronton kaupungintalo.

Candacen ja Denis Allman'in vihkiäiskuva.

ihmisiä molemmat. Kävimme yhdessä syömässä ja tutustumassa toisiimme ja heidän kertomansa kautta muihin Jalmarin ja Hiljan jälkeläisiin: Vanhin poika Eino oli ollut metsätyömies ja myöhemmin parturi, naimaton. Hän kuoli 70-vuotiaana. Vanhin sisar Toini Tapper oli niin sairas, ettei varmaan ota meitä vastaan. Toinin aviomies Paul, etsivä, ei kestänyt sydänleikkausta, vaan kuoli leikkauksen aikana. Vanhin poika Robert kuoli 55-vuotiaana. Hänelle tehty munuaissiirtoon ei tuonut apua. Toinen Toinin poika oli Randolph, 52 v. ja häneltä oli leikattu aorta-aneurysma. Edelleen Candace kertoi, että juuri kukaan ei tullut toimeen Bill Makin kanssa ja että Bill ja Helvi riitelivät ja rähisivät toisilleen jatkuvasti. Edelleen, että velipuolensa Kenneth tiesi kaikki Sudburyn asiat ja että hän puhui koko hyvin suomea. Sen hän oli oppinut paitsi kotonaan myös poliisin toimessaan, sillä suurin osa poliisin asiakkaita oli suomalaisia. Mustan Deniksen puheesta en saanut juuri mitään selvää. Hänellä oli ystävällinen, herrasmiehen käytös.

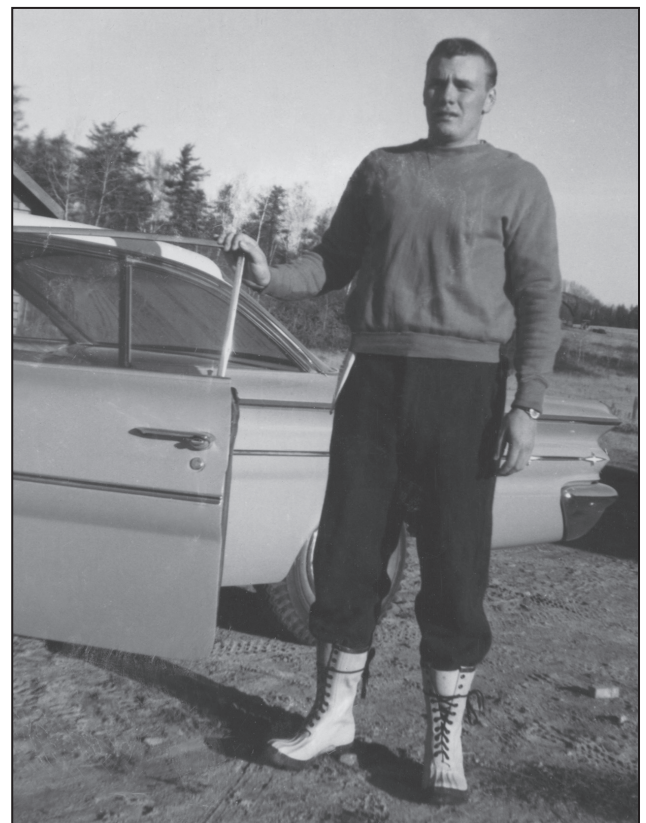
Kysyin Candacelta mistä hänen harvinainen nimensä oli peräisin ja mitä se merkitsi. Candace sanoi, että jostain päin raamattua se kai oli löydetty ja että joku kuningatar oli sitä kantanut³. Päivällisen jälkeen he saattoivat meidät Hotelliin saakka.

³ Kandake, Etiopian kuningatar, Ap.8:27. Sana lienee muodostunut maan kuningattarien yleisnimeksi. Aapeli Saarisalo: Raamatun sanakirja 1965, sivu 491. Helsingin liikekirjapaino.

Seuraavana päivänä ajoimme sitten ulos Torontosta. Arto oli valinnut ulosajotieksi Yonge kadun, joka jatkui ja jatkui ja muuttui jossain vaiheessa kymmenien kilometrien kuluttua tie 11:ksi ja jossain 120 kilometrin kuluttua tämä tie yhtyi valtatie 400:aan. Sitä ennen etenemisnopeutemme oli vain n. 30 km tunnissa. Ajoneuvojen ruuhka oli mahdoton. Pohjoiseen päin edetessä maisemat kävivät karuiksi. Jo varhain ennen Sudburyä maisemat olivat kuin meidän Lapissamme. Noin 400 kilometrin ajon jälkeen saavuttiin Sudburyyn ja majoituttiin hyvään Travelway motelliin.

Purettiin laukut ja sitten soi puhelin. Kuka ihmeessä soittaa: ”I’m Ken Sonoski, the son of Irene Pulkkinen. My mother is the daughter of Jalmari”.

Ken oli Candacen velipuoli, Irenen poika ensimmäisestä avioliitosta ukrainalaissyntyisen Walter Sonoskin kanssa. Kutsumme Kenin heti sisään. Sisälle tuli 50 ylittänyt, reiluntuntuinen, välitön ja asiallinen entinen poliisi, nykyisin rakennusmies. Kenistä saimme koko Sudburyn ajaksi erinomaisen, pätevän ja vaivojaan säästämättömän oppaan.

Ken Sonoski.

Bill ja Helvi

Bill ja Helvi Maki'n tapasimme heidän kotonaan. Meidät oli kutsuttu lounaalle Edinburgh katu 2:een, solidin näköiseen omakotitaloon. Ovelle ilmestyi hyvin hoikka daami ja hänen takanaan Bill hymyili leveästi. Puhuttiin suomea. Molemmat olivat siis toisen polven kanadalaisia.

Helvi Laamasen vanhemmat olivat tulleet Karstulasta ja Billin Jalmari-isä siis Kankaanpään Vihtiläjärveltä Leppimäen torpasta.

Helvi: "Mun vanhemmat menivät naimisiin Suomessa ja muuttivat Amerikkaan ja olivat siellä 10 vuotta. Sitten ne tulivat takaisin Suomeen, mutta eivät viihtyneet. Niin ne sitten muuttivat Kanadaan, ensin isä. Isä meinas ensin mennä Amerikkaan, mutta kun joku siellä laivalla oli sanonu, että hullu, että Kanadassa tarvitaan Copper Cliffissä suuressa "kupperi-miningissa". Niin se tuli tänne. Ja kävi aina katsomas perhettä Suomessa. Äiti meinas sitte lähtee vuonna 1912, mutta se niiden asiamies sano, että ei, että sinä olet kolmannes luakas viiden lapsen kans, ei. Ne olis sillon tullu Titanicis. Ne tuli kumminki myähemmin 1912. Isä oli saanu jonku hyvän työn, sitä autto joku Incon mies eteenpäin, vaikkei isä puhunu englantia. Mutta isällä oli hyvä luanto, eikä se koskaan sanonu pahaa sanaa. Isä osti Beaver Lakestä farmin 350 taa-lalla. Suomesta juur muuttanu meidän perhe tuli sinne ja niillä oli siinä maitofarmi. Vanhemmillani oli kaikkiaa 11 lasta ja minä olin se pohjan pohja, siksi mä olen niin pirullinen. Kaikki on jo kuallu paitsi minä.

Mun vanhin veljeni oli mua 22 vuotta vanhempi.

Siihen aikaan ne tuli kaikki tänne Copper Cliffiin (Kuparikallio, Cliff= jyrkkä kallioseinä). Inco, suuri kaivosyhtiö, oli juuri aloittanut. Se on suuri kaivosyhtiö, jolla oli noin 25 kaivosta omistuksessaan."

"Luterilaisia me ollaan kaikki laamaset", kertoilee puhelias Helvi.

Minulla oli mukanani valokuva-albumi Suomen sukulaisista ja paikoista. Mielenkiinto oli suuri. Yhdennäköisyyksiä etsittiin ja löytyikin: Billin ja minut tunnisti heti lähisukulaisiksi.

Lounas alkoi runsaalla vihannestarjoilulla: erilaisen salaattien lehtiä, Billin itse viljelemiä tomaatteja, kurkkua, kahta sorttia meloonia, lehtiselleriä, oliiveja, kivi-hedelmän viipaleita. Sitten savusiikaa. Seuraavaksi tuli suuri vati täynnä uunissa kypsennettyjä pihviä joiden lisäksi sienikastiketta ja pensaspapuja. Mutta ei perunoita. Keskustelu oli vilkasta. Isäntäväki vaihtoi joskus kiivaitakin repliikkejä. Billiä komennettiin tiukassa äänensävyssä tuomaan ruokia, lautasia, juomia. Tarjolla oli vettä ja maitoa. Bill kantoi kaiken kiltisti pöytään ja pois. Jälkiruoaksi oli marjahyydykettä.

Pöydästä noustuamme Bill esitteli taloansa. Oli sauna setripuisin seinin ja lautein. Huomiota herätti pohjakerroksen avaran tilan täyttävä biljardipöytä. Kaksi kolme kertaa viikossa naapureita saapui pelaamaan biljardia. Billin viljelykset, kukkamaat ja hyvin leikatut ruohokentät näimme.

Taloon tuli siinä vaiheessa Makien tytär, Carol, poikansa kanssa. Amerikkalaisen vartalon hankkinut Carol oli espanjankielen opettaja, apulaisprofessori Sudbryn Laurentian Universityssä. Yliopisto on bilinguaalinen, kaksikielinen, englanti ja ranskan kieli. 40 % opiskelijoita on ranskankielisiä, pääasiassa kotoisin Quebecistä.

Carol oli kaunispiirteinen tumma nainen, joka puhui harkitun rauhallisesti niin englantia kuin espanjaa. Sain hänet yllätetyksi kun puhuin joitain lauseita espanjaa. Carol oli varmaan ammattinsa puitteissa tajuunut, ettei vierasta kieltä pidä puhua vieraskieliselle nopeasti. Carolilla oli 40 oppilasta opetusryhmässään. Englannin ohella on ranska Kanadan virallinen kieli. Carolin aviomies William = Bill, taas, saapui myöhemmin, kun sai Helvin kukkakaupan suljettua.

Helvi ja Bill aloittivat kukkakaupan vuokratiloissa 1955 Paris-streetin varrella. He ostivat sen omakseen vuonna 1960, kun Bill jäi kaivostöistä pois. Kukkakauppa oli aluksi hyvin pieni. Vuotuinen liikevaihto oli jotain 8000 Kanadan dollaria. Kauppa kasvoi sitten vähitellen nykyiseen kokoonsa ja apulaisia tarvittiin. He luopuivat kaupasta vuonna 1984, jolloin Bill oli 69-vuotias. Vävy Bill Stos oli anoppinsa kukkakaupan monivuotinen apulaishoitaja. Hän osti kaupan ja on menestyksellisesti hoitanut ja laajentanut sitä niin, että siellä on nyt 5 apulaista.

Seuruetta täydensivät myöhemmin Patrick Low-nay ja hänen rullatuolissa liikkuva vilkas vaimonsa Helen. Helen oli molempien vanhempinsa puolelta ukrainalainen. Patrick oli taas skotti. Molemmat niin kuin Helvi ja Billkin ovat toisen polven kanadalaisia.

Carol ja Bill Stos.

Tytär Carol oli sitten kolmatta polvea ja täydellinen kanadalainen. Carol oli espanjan kielen apulaisprofessori yliopistossa, Hänen miehensä Bill (William) Stosin vanhemmat ovat ukrainalaisia molemmat ja ensimmäisen polven emigrantteja. Carolin ja Billin poika William Stos oli käydessämme 16 vuotias. Nyt hän on 28 vuotias ja tekee hienoa uraa New Yorkilaisessa korkeakoulussa vanhempiansa suureksi iloksi.

Helvi sano, että hän on syntynyt Kiru Lakessä

Lounaan aikana tarinoitiin tietysti sukulaisista. Makien lounaan aikana selvisi, että Jalmarin vanhin tytär Elvi oli ollut naimisissa, mutta oli eronnut 4 vuoden avioliiton jälkeen. Minä olin ollut Elvin kanssa kirjeenvaihdossa, mutta se loppui, kun Elvi lakkasi kirjoittamasta. Yritin saada yhteyttä Elviin myös puhelimitse. Soittooni vastasi epäluuloinen miehen ääni ja kun kuuli ääneni, sulki puhelimen vastaamatta. Elvi kuulemma elää avioliitossa hyvin mustasukkaisen miehen kanssa.

Toini Tapper, o.s. Maki, kävi 30-luvulla Suomessa. Tässä isoäitinsä Marjaanan kanssa Leppimäessä.

Jalmarin ja Hilman vanhimman tyttären Toinin luokse ei voi mennä. Hänellä on niin vaikea aivoskleroosi. Toini kävi Suomessa 30-luvulla ensimmäisen miehensä William Göösin kanssa. Göös oli suomalainen, kotoisin Perhosta, Pohjanmaalta. Heidän liittonsa kesti 9 vuotta. Toinin toinen mies oli Paul Tapper, etsivä ammatiltaan. Heillä oli kaksi poikaa, Robert, kai-

vosinsinööri, ja Randolph, johtaja hänkin sekä tytär Viktoria, henkilöstöjohtaja. Tapperi oli suomalainen, syntynyt Äänekoskella.”Siinä Tapperi farmin ympärillä on paljon suomalaisia farmeja. Tässä ihan lähellä on Beaver Laken haali. Soli kaikkien ihmisten käytös, ettei se ollu yksin punasten. Ja tämä tie on ”Suomi Road” ja siitä juuri kääntyy tie meidän talolle. Sitten kohta tässä tulee Laamasen farmi. Helvin sisko asuu tässä. Ne kalasti syöntikaloja ja myivät niitä ja tuon ladon seinään oli kirjoitettu *MENU*.”

Irenen, Kenin ja Candacen äiti asui Jalmarin rakentamassa talossa, joka nyt hyvin hoidettuna katseli Jalmarin aikoinaan viljelemiä pelloja. Irene oli aina iloinen ja myönteinen. Hän rakasti tanssia ja soitti mielellään mandoliinia.

Irene Pulkkinen.

Tutustutaan Sudburyyn

Ken esitteli meille Sudburyä laajasti. Merkille pantaavaa oli, että kaupungissa oli paljon suomalaisnimiä katuja kuten Maki Avenue. Sen varrella oli hienoja yksityistaloja, jotka kaikki olivat arkkitehtuuriltaan yksilöitä. Kahta samanlaista taloa en löytänyt. Kerrostaloja ei juuri näkynyt. Maki Avenue oli saanut nimensä siitä, että sen varrella jossain strategisessa kohdassa sattui asumaan pienessä talossaan Sandra Maki, suomalaissyntyinen eläkeläisrouva. Suomalaisnimiset kadut selittyvät runsaasta suomalaisasutuksesta.

Seuraava kohde oli ”Suomi ranta”. Siellä oli suomalaisten urheiluseuran talo, urheilukenttä ja kadun toisella puolella järvi uimarantoinen. Ranta kuului ”Voima” urheiluseuralle. Voima-seura oli alkujaan kaikkien suomalaisten. Sitten tuli politiikka mukaan ja ”Voima” taloineen muuttui punaiseksi. Suomalaisilla oli paljon erilaisia seuroja ja yhdistyksiä, punaisia ja valkoisia ja niiden ”haaleja”. Meitä urheilijoita oli siihen aikaan täällä 300-400. Niitä haaleja oli paljo, mutta punaset on hävinny. Mun setäni Eino oli parhaita 100 metrin mestareita täällä.

Suomi rannan vieressä oli Fieldingin talo. Fieldingejä oli useita veljeksiä.

Sitten oli suuri koulurakennus ja sen edessä useita suuria koulubusseja, niitä on ainakin 50. Ne erottuvat keltaisenpunaisen värinsä ja rakenteensa puolesta kaikista muista busseista. Koulubusseissa on paljon erikoisuuksia, jotka varoittavat muuta liikennettä lapsista. Jos koulubussi pysähtyy ja sen määrätty valot palavat, ei bussia saa ohittaa. Pitää jäädä odottamaan sen perään.

Ken kertoo: ”Mun isoisälläni, Jalmarilla oli yksi ystävä. Sillä oli vanha farmi tuolla vähä kauempana kaupungin ulkopuolella. Sitä miestä sanottiin ”puolivälin Kustiksi”. Se kun asu puolivälissä kaupunkiin. Sen farmin päässä on se hautausmaa, missä mun isoäiti on. Se hautausmaa-alue on suljettu, ettei kukaan käy siellä pahaa tekemässä. Tämä pieni tie vie hautausmaahan misä Hilma, isoäiti on tuonne nevan toiselle puolelle haudattu. Ne oli silloin niin köyhiä, että niitten piti itte panna haudalle puinen risti. Isoisä taas on haudattu oikein kaupungin alueelle ja siellä on pantu kivet haudoille.

Täällä on paljon suomalaisia. Kahta samanlaista taloa ei täällä löydy. Niinkö ny minun haussikin, sanoo Ken. Minä olen sen kaikki itse tehnyt, kaikki trappu ja ruumat (rooms=huoneet). Minä jouduin odottamaan rakennuslupaa kauan aikaa. Ei ne puuttunu piirustuksiin. Ainoo, mitä ne vaati oli, että se on safe, turvallinen. Siinä saa olla vaikka torneja ja ulokkeita, vaikka mitä, mutta turvallinen pitää olla.

Paveli Fielding tässä asuu. Hän omistaa 7 % rautatiestä, BBR. Ja se on suomalaisen kanssa naimisissa, Fielding, joka on englantilainen. Ja tällä Fieldingillä on 6 veljestä. Ja ne kaikki meni naimisiin suomalaisen tytön kans. Ja kaikki jokka oli työssä niillä Fieldingeillä oli suomalaisia.

Vaikka Fieldingeillä on niin paljon rahaa, ni niiden talot ei ole prameita, mutta nättejä kyllä. Ja tämä Fielding ei ole miljonääri. Son biljonääri. Sen tytär asuu täs misä nämä puut on. Nämä rakennuskivet on tuatu Manitoulin saarelta. Siellä niillä on suuret omaisuudet. Se omistaa suuren saaren siä, Marsh Islandin,

joka on 35.000 eekkeriä, son 17.000 hehtaaria. Sillon toinen koti siälä. Molemmet ollu oikein hyviä ystäviä. Sillon ko mä olin nuari, ni mentiin monta kertaa ka-
laan.

Ne Fieldingit tuli köyhästä familista tässä lähellä. Meillä oli pari hevosta ja vähä karjaa. Niillä oli vaan yks hevonen ja sillä lailla. Mutta kävi hyvin. Tämä Fielding ei menny koulun paljo. Se kävi vaan pikkukoulun. Sitte se meni kaivosyhtiö Incolle töihin. Soli oikein etevä, muttei tykänny mennä kouluun. Se meni myymään savia (savea) tuonne incolle. Isän kans ne sitä savee ajo. Ja siitä alko Fieldingeillä. Sen Fieldingin vaimo on suomalainen, Kivi sen tyttönimi oli. Se oli piikana täällä Inco clubilla ja siellä ne tapasivat. Se tyttö oli 19 vuotta vanha, tuleva rouva Fielding.

Täällä pitkin tätä harjannetta ja kaivosaluetta on noita suuria, korkeita, ajettuja santaharjumuodostumia. Se on sitä santaa, joka jää jäljelle kun mineraalit on siitä irrotettu. Juuri tätä santaa Fielding käyttää sementtitöihinsä.

Sillä on näitä sementtihommia täälä. Sitte se on ostanut rautateiden osakkeita. Siinä se on enemmänki pärjänny. Se on BBR rautatie, joka menee täältä Sudburystä pohjoisiin aina Kanadan rajoille asti. Fielding omisti tämän rautatien osakkeista 7 %

Täällä kaupungissa Fieldingeillä on tuossa suuri talli ja siellä on parikymmentä hevosta. Niitten tytär on hevoshullu.

Kaivoksissa kävimme ensimmäisen kerran Kenin kanssa. Kaivos siltä osin jo museoitu ja tarvittiin pääsyliput. Kaivoskuiluun laskeuduttiin hissillä. Entinen mainari (kaivosmies) oli meillä asiantuntevana oppaana. Hän kuulemma arvosti kovasti suomalaisia paitsi erinomaisina mainareina, hyvinä kauppiaina ja myös erinomaisien kaivoporien valmistajina. Tamrock Tampereella niitä poria tehtaili. Suomalaisilla oli kovat hinnat poristaan.

Kaivoksessa opas johdatteli meidät kaivoskäytävästä toiseen johdonmukaisesti kaivostyön eri vaiheiden mukaan. Opas selosti, kuinka kaivoskäytävä avataan, kuinka tuetaan, kuinka räjäytystä varten tehty porareijät kallionseinässä täytetään räjäytteellä. Reikien panokset yhdistetään voimavirtaan sarjoina. Opas näytti, mihin suojaudutaan räjäytyksen ajaksi, itse räjäytysvaihe ja miten siitä edetään lastauksien ja kuljetuksien kautta yläilmoihin. Niin kuin mekin sitten nousimme ja edelleen autoon ja hotelliin ja kiitokset Kenille antoisasta päivästä.

Seuraavaksi päiväksi Bill-serkku ja hänen eilen tapaamamme ystävänsä Patrick Lowney olivat luvanneet kierrättää meitä. Patrick oli katolinen pappi. Hän kuitenkin rakastui Heleniin, Makien perheystävään, ja erosi papin virasta ja koulutti itsensä ja toimi valtion

sosiaalivirkailijana. Sitten vuosien kuluttua Helen, joka oli ukrainalaisten vanhempien tytär, sairastui multippeli sklerosiin. Nykyisin iloinen, seurallinen ja paljon lukenut Helen oli täysin rullatuoliin sidottu. Patrick hoitaa vaimoaan suurenmoisella rakkaudella. Irlantilaissyntyinen Patrick on myönteinen, iloinen, aktiivinen mies. Hän jäi eläkkeelle pari vuotta sitten.

Billin ja Patrickin ohjaama kiertomatka alkoi ”Helsingin kukkakaupasta”. Se oli hyvinvarustettu kukkakauppa runsain myyntiartikkelein. Billin tyytyväinen ilme kertoi, että hyvin menee vävyn hoidossakin.

Sitten Patrick ohjasi auton läpi kaupunkin etnisimmän osan. Siellä asui paljon slaaveja, kroatialaisia, serbejä, ukrainalaisia, puolalaisia, suomalaisia ja paljon muita. Siinä sivuutettiin myös suomalainen luterilainen kirkko, St. Matthews. Sitten Sudburyn ensimmäinen highschool. Nyt niitä on 11 koulua.

Sitten ajoimme ”Finlandia-kotiin”. Se on suuri valkoinen talo. Se on suomalaisten vanhusten koti. Se on komea kokonaisuus. Kaksi suurta asuintaloa. Toinen on kerrostalo, toinen rivitalo, jossa on myös liikuntatiloja ja ruokasali. Erinomainen saavutus tämä vanhustentalo, kaunis, viihtyisä sekä hyvin hoidettu. Suomalaiset yrityksen ovat olleet sen rakentamisen takana ja suomalaiset yritykset vastaavat sen ylläpidosta.

Sitten ajetaan laajan taloalueen halki. Se oli alunperin farmialue, jonka omisti irlantilainen mies. Sen farmarin nimi oli Donovan. Se farmari tontitti sen ja myi tontit pääasiassa mainareille se kun oli ihan siinä kaivoasluen vieressä. Tätä kaupunginosaa kutsutaan edelleen Donovaniksi. Tässä on ympärillä monia kaivoksia. Inco ne omistaa. Sitten on toinen yhtiö, Falcon, jolla on monia kaivoksia.

Bill sanoo:” minä louhin malmia ’April’-kaivoksessa. Minä aloitin siellä 1935. 20-vuotiaana. Ei minulla mitään koulutusta ollut. Ei semmoista siihen aikaan ollenkaan ollut. Työ sitä sitten vaan opetti. Siinä minä vähitellen kehityin. Vähitellen sain vaativampia töitä ja tulin masinalle asti. Siitä minä tykkäsin.

Välillä olin poissa kaivoksesta 4 vuotta. Silloin olin töissä Karsin tädillä. Mutta kun se ei ollut steady job, niin menin takaisin kaivokseen. Tienasin paremmin. Minä tein urakkatyötä ja ansaitsin paremmin.”

”Olit kuulemma siellä ihan parhaita miehiä”, sanoo Patrick

”Joo, minulla oli siellä ’rekorttia’ kyllä.”

Incolla on monen monia kaivoksia ympärinsä täällä 25 mailin säteellä. Mitä syvemmälle kaivos ulottuu, sen parempi. Esimerkiksi Creighton Mine on toista mailia syvä.”

Suburyn pohjoispuolella on suuri ranskalaisyhdyskunta. Ne asuvat laajalla tasankoalueella ja ovat far-

mareita ja viljelevät pääasiassa perunoita.

Sitten tultiin 'Fruid'-kaivokselle. "Sen omistaa International Nickel Company. Siellä kaivostoiminta alkoi 1924. Aikaisemmin 1900-luvulla kaivostoiminta alun alkuaan alkoi. Kun tänne rakennettiin rautatie 1888 niin silloin ne löysivät tämän malmialueen. Kaivosyhtiöt olivat aluksi pieniä. Ne omistivat kaikki ne talot, joissa kaivosmiehet sitten saivat asua. Mutta talot vanhenivat ja rapistuivat. Ne hajotettiin maan tasalle. Toinen kaivos Doby Mine kuului Incolle. Nyt ne on maan alla yhdistetty toisiinsa. Siellä minä elin 1957. Minä olin louhinkoneen käyttäjä. Siinä menetin kuuloni niin, että nyt minulla on kuulolaite. Se oli sitä aikaa. Nyt kaivosmiehillä on erinomaiset kuulosuojat. Minun aikanani ei ollut. Sitä anto mennä vaan. Meistä ei välitetty. Mutta sitten korvauslautakunta tuli mukaan ja silloin alettiin maksaa kaikesta vahingoittumisesta. Kuulosta ja kaikista terveyshaitoista alettiin maksaa. Ajat ovat parantuneet. Sillon aluksi kun minäkin tulin töihin, oli kaivoksissa kuuma, ilmanvaihto ei ollut hyvä. Rude Stobien kaivoksessa, joka oli Sudburyn ensimmäinen, oli krakkaustorni tuolla perällä. Kuuma ilma puhallettiin ulos ja sisälle puhallettiin raikasta ulkoilmaa kaivokseen.

Creighton Mina'ssa työskennellään nyt 7200 jalan syvyydessä. Se on niikuin mailin syvyydessä. Siellä lämpötila on 95° F. Se vastaa 35° Celsiusta. Kuumat paikat siis nykyisinkin. Kaivettu malmi kuljetetaan junilla länteen, missä se murskataan hienon hienoksi pölymäiseksi jauheeksi.

Kaikki senaikaiset kaivosrakennukset ja asunnotkin on purettu ja laaja Greighton Mine kaupunkialue on purettu. Silloin kaikkia asunnotkin olivat kaivosyrityksen. Sitten tilalle tuli uusi yritys Inco. Incolla oli kaivoksia. Silloin kaikki asunnot olivat ihmisten omia, niin kuin isällänikin. Incolla oli omia kaivoksia laajalla alueella, kuten Garrisonissa, LeBack'issa, Rudessa, Dolbyssä. Murry Mine-niminen kaivos oli Copper Cliffissä, Greightonissa ja Greighton Hillissä. Incolla oli kaikkiaan 25 eri kaivosta.

Mikään näistä kaivosalueista ei kuulunut silloiseen Sudburyn kaupunkiin, vaan ne olivat itsenäisiä kaivosyhtiön kaupunkeja. Kun yhtiö aloitti kaivostoinnin, se rakensi samalla asunnot mainareille. Vasta 1960:n jälkeen yhtiöt alkoivat myydä taloja työntekijöilleen.

Nykyiset kaivokset kiipeävät kallioiden seinämää ylöspäin ja kastelevat maa-malmiaineksen vedellä ja pumppasivat sen suuren myllyn läpi niin että siitä tuli niin kuin savivelliä taikka vetelää betonia. Aikaisemmin täällä oli puita ja metsää kaikki rinteet ja jokainen aari täynnä. Ne tuhosivat kaikki, niin ettei ollut ei puita ei ruohoa kasvamassa. Nikkeli oli tuhonnut kaikki.

Semmoiselta koko laaja alue näytti. Täynnä rikkipilveä niin, että tuskin saatoit hengittää. Kaikki luonto oli tuhottu. Sitten Garwin alkoi painostaa International Nickel'ia, joka alkoi sen jälkeen vähitellen rakentaa suuria suodattimia. Nyt kaikkialla on niin raikasta, että mitään rikinhajua ei enää tunne. Rakennettiin puhdistamoja. Tässä on Clarabel Mill eli Clarabelin puhdistamo ja täällä malmi murskataan hyvin pieneksi ja sitten kuljetetaan vielä hienomman puristimen läpi, jonka vedessä on kemikaaleja ja malmit, kupari ja nikkeli ja rautamalmi pannaan kuplimaan, jolloin kiviaines putoaa erilleen ja malmit jäävät jäljelle. Sen jälkeen vesi erotetaan metalleista, jotka lähetetään sulamaan sulatinuuneissa. Kaikki tämä on nykyisin johdettu tietokoneen kautta.

Kaivosmiesten määrä on pienentynyt ratkaisevasti. Tilalle on tullut tietokoneiden ohjaamat suuret koneistot. Kaivostyö ei ole enää niin vaarallista.

Tässä on Copper Cliff'in pohjoinen kaivos. Siellä on runsaasti malmia. Se ulottuu pitkälle kaupungin talojen alle. Sitten on kaupungin vastakkaisella puolella toinen kaivos. Molemmat kaivokset työskentelevät toisiansa kohden. Minun sisareni elää Copper Cliffissä. Olin kerran hänen luonaan ja yövyin siellä. Jos käyt yöllä heidän talonsa pohjakerroksessa, kun päivän työmelua ei enää ollut, niin voit kuulla, kun kaivosmiehet siirtelevät kiviä. Varmistavat, että irroitettu kivi putoaa alaspäin. Sinä et ymmärrä, mitä he puhuvat, mutta sinä kuulet heidän puhuvan.

Bill: "Copper Cliff on se paikka jonne minun vanhempani tulivat Suomesta 1912. Täällä isä työskenteli kaivoksessa jonkin aikaa, niin kauan kuin jaksoi.

Luterilainen kirkko.

Täällä minä myös synnyin.”

Copper Cliffissä on kaksi osaa. Rikkaassa osassa asuivat johtajat. Yhtiö rakensi heille isot komeat talot. Tämä entinen työläisten urheiluklubi on nykyisin exclusiivi ravintola. Täällä oli ennen myös koulu ja klubi uima-altaineen, keilahalleineen ja suurine tanssisaaleineen. Tuolla toisella puolella on sitten työläisten asuntoalue.

Tässä on luterilainen kirkko. Ennen tässä oli suomalaisten yhdistystalo. Siellä suomalaiset kerääntyivät. Meitä oli paljon silloin. Oli Niemi, Niemeläinen, Salo, Laaksoharju, Mikkola, Haitiainen, Nepponen. Löysimme myös paikan, jossa Jalmari, Hilma ja kasvava perhe 1912-1917 asuivat ennen ensimmäisen farmin ostoa.

Siinä ihan lähellä oli Kallion perheen omistama meijeri. Omistaja Eino Kallion kuoltua perilliset jakoivat osakkeet meijerin työntekijöille. Kallio omisti siinä suuren maa-puistoalueen ja siinä suomalaisilla oli tapana tapailla kauniilla ilmalla.

Suomalaiset olivat innokkaita urheilijoita ja talvisin hiihrettiin.

Täällä oli paljon boarding houses, majataloja. Niissä oli suuriakin saleja, joissa oli vuode vuoteen vieressä. Niissä asuivat nuoret naimattomat ja Kanadaan vastatulleet miehet. Heille emäntä sitten valmisti ateriat päivittäin. Niin teki Hilmakin niinä aikoina kun Jalmari ja Hilma hoitivat omaa Boarding house'iaan. Hilma oli hyvä emäntä.

Kaivosmiesten muistopatsas.

Vanhimmat kaivosperheiden pojista menivät hekin kaivoksiin, mutta nuoremmat alkoivat kouluttautua ja menivät ammattikouluihin ja yliopistoihin. Monet Billin nuoruuden aikuiset ihmiset ovat muuttaneet pois Sudburystä ja ovat hankkineet itsellensä ammatin, ovat professionals.

Italialaisilla on Sudburyssa ihan oma kaupungin-osansa. Se on ihan niin kuin Roomaan menisi, ”Little Italy”: kapeat kadut, paljon ravintoloita, paljon väkeä kaikkialla. Talot rakennettu tiukasti yhteen ja jalkakäytävän viereen. He rakastavat olla yhdessä. Heillä oli omat kauppansa. Myös omat ”bootleggers”. Mitä ne ovat? Omat laittomat alkoholikaupat. Trokareita.

Se on oma maailmansa. Puhuivat vain italiaa. Se oli edullista työntekijöille, että asuminen oli turvattu, eläkesuunnitelmat valmiit ja turvatut yhtiön järjestäminä. Mutta yhtiöt eivät koskaan järjestäneet työläisille minkäänlaista koulutusta, joka olisi mahdollistanut siirtymisen toisen työnantajan palvelukseen. Jos kerran olit tullut Incoon töihin, olit kiikissä. Sinun oli jäätävä.

1945 kun syntyi ammattiyhdistys. Kaivostyöntekijöiden ammattiyhdistys ensimmäiseksi. Teräteollisuuden työntekijöiden ammattiyhdistys seuraavaksi. Kaikki päätökset palkoista ja työoloista kulkee nyt yhdistysten kautta.

Manitoulin saaren retki

Ken halusi näyttää meille maailman suurimman makean veden saaren. Se on tämä Manitoulin saari Huron järvessä Sudburystä länteen. Tarkoitus oli nähdä vähän erilaista Kanadaa ja erikoisesti järviä. Manitoulin saaren ja mantereen välissä on Birch Island eli Koivusaari. Siellä on aikaisemmin mainitulla Fieldingilla maita 40 000 eekkerin verran (eekkeri/acre on 4047 m²). Fielding oli ostanut ne 25 vuotta sitten. Ken oli poliisi silloin, mutta hän otti poliisista lomaa. Ken oli ollut siellä Fieldingillä töissä 3 vuotta vartioimassa näitä maa-alueita. ”Minä sitten menin joka päivä veneellä ympäri tätä Koivusaarta. Soli potkurivene. Minä asuin Fieldingin talos silloin. En minä silloin vielä ollut naimisissa. Täs juur alkaa Fieldingin maat. Pari intiä siä kalastelee”.

Fieldingien tytärtä, joka oli ”hevoshullu”, oli hevonen kerran potkaissut kasvoihin niin, että kasvot olivat pahasti murskaantuneet. Tytär lennätettiin New Yorkiin hoidettavaksi. Plastiikkakirurgit tekivät erinomaista työtä. Tytön äiti oli suomalainen, kuten aikaisemmin olen maininnut. Tälle New Yorkin matkalle hän otti mukaan jonkun suomalaisen miehen. Fielding ilmoitti lääkärille olevansa farmari. Eihän hän omakätisesti maata viljellyt, mutta omisti kyllä. Lääkärit olivat kyselleet suomalaiselta kumppanilta paljonko

Fieldingillä oli maata omistuksessaan. Suomalainen sanoi, että 40 000 eekkeriä. Lääkärit siihen, että siis 4000 eekkeriä. Suomalainen: ei 4000 vaan 40 000 eekkeriä. Asialla lieene ollut vaikutusta hinnoitteluun.

Fieldingin veljeksistä vain yksi meni Incolle töihin. Kaikki muista tuli eri alojen menestyviä liikemiehiä. Kaikki olivat älykkäitä ja aikaansaavia. Kaikilla oli suomalainen vaimo.

Olimme ajelleet länteen Sudburystä vanhaa moottoritie 17 pitkin, kun Ken sanoo, että tässä alkaa Impin alue (Intiaanien reservaatti). Intillä on oma maa. Niitten ei tarvitse veroja maksaa. Ne asuu siellä ja jos ne ostaa tavaraa kaupasta niin ei niiden tarvitse niitä veroja maksaa, mitä me maksamme. Niitä reservaatteja on Kanadassa useita. Tässä reservaatissa on jotain 400-500 intia. Tämän reservaatin koko olisi jotain 30 x 20 kilometriä. Ei maanviljelystä harjoita. Niiden asuinpaikka on pieni kaupunki tai kylä. Toiset saa hallitukselta rahaa, toiset ei. Ei niiden tarvitse tehdä työtä. Toiset on työttöminä, toiset sitten palkallisina. Seka-avioliittoja on paljon, melkein fifti fifti. Onhan se vanha juttu, että kun suomalainen meni intiaaninaisen kanssa naimisiin, niin ei mies mitään intiaaninkielistä oppinu, vaan aviovaimo oppi suomenkielen. Maya intiaanit kasvattaa kasviksia, muttei niitten tarvitse veroja maksaa, kun se on niin pientä hommaa.

Siellä Sudbryn itäpuolella ne metsät ovat kituvia, näki että puut kärsivät. Sen on saanut aikaan kaivoksen savupiipuista tuleva vahva ja epäterveellinen savu, joka leviää satojen kilometrien alueelle. Nyt savut ovat vähentyneet ja puut alkavat vähitellen virkistyä ja metsä kasvaa.

Tämä paikka ei ole enää Sudburyä. Tämä on Waldon. Tämä on hyvin vilkas paikka. Vaikka asutus on pientä, ni niillä on kumminki maata tuhansia hehtaaria. Täs oli Pinatsin (?) hotelli ennen ja täs oli aina isoo bisnestä. Ja täs oli aina karhuja semmoses häkis. Tuo Helvi Laamasen veli Aleksi tuli ennen vanhaan pyhäsin tänne ja sillä oli helluja mukana ja oli niinku ajoilla. Ni se Aleksi osti icecreamiä ja meni antaan sitä jäätelöä sille häkisä olevalle karhulle, ni karhu veti sen kädestä läpi ja repi Aleksin päältä sen puvun kokonansa pois. Mutta ei se miäs kumminkaa loukkaantunu. Soli rohkea teko, mutta ajattelematon.

Matkailijat pysähty niitä karhuja katsomaan. Yks kerta karhu oli kii-venny sähkötolppaan. Siinä oli paljo amerikkalaisia turisteja kattelemassa. Aleksi sitte haki autostansa köyden ja kiipes sinne pylvääseen ja sai sen

karhun sidottua ja pani sen autonsa tronkkiin, sinne taakse ja alko ajaa tännepäin ja ajatteli panna sen karhun täällä hotellin edessä koppiin. Karhu kummin pääsi sidoksista vapaaksi ja tuli takaistuimen läpitte ja repi sen kaaran aivan mäsäksi. Soli nuori karhu, semmonen vuoden ikänen, mutta jo siinä iässä jyvyn voimakas. Tämä karhu oli niitä mustia karhuja, joita on Ontarion suuressa vuoristoerämaassa Algonquinissa. Siä on toinenkin karhurotu, harmaa karhu. Ne on oikee isoja ja voi painaa jopa 1000 kiloa. Kaikkein isoimmat mustat karhut voi painaa 500 kiloa.

Tuota tietä mennään Pinaskin järvelle ja sielä on paljon suomalaista asutusta. Täälläpäin alkaa jo olla isompaa metsää ja vankempia puita. Maisema tuntui meistä kotoiselta, suomalaista, metsää ja vettä. Huron järvi oli mahtava kuin meri. Manitoulin saari on 150 km pitkä. Emme ajaneet kovin pitkälle. Vain Little Currentin kaupunkiin. Se kaupungin erikoisuus on sinne vievä kiertosilta. Keskellä siltaa on napa, jonka ympäri siltaa voi pyörittää ja avata sen toiseen suuntaan.

Ajettiin pienen kaupungin Espanolan lävitse. ”Sielä on iso paperimylly, jonka nimi on ABC. Ei täällä mitään espanjalaisia ole. Mutta ne piti sodan aikana saksalaisia vankeja täällä. Ne saksalaiset tykkäs täällä olostansa niin paljon, että kun ne sodan loputtua päästettiin Saksaan, ni yli puolet palas takasi tänne asuun. Mutta en minä tiedä yhtään kanadalaista vankia, joka olisi halunnu mennä takasi Saksaan.

Tämä joki täs paperimyllyn kohdalla on Spanish River. Pian voi haista, semmosta niinku paperimyllystä tulee.”

”Nyt on lauantai. Täällä lauantai on aina työpäivä. Ei täällä ole 5-päivästä työviikkoa. Koulut ei ole auki lauantaina eikä opettajilla ole 5-päivästä työviikkoa. Mutta niillä on 3 kuukautta kesälomaa.”

Ken kuskaili Jeepillään meitä Sudburyssä.

”Minä tilaan sanomalehden vuodeksi kerralla. Son halvempaa niin kuin ostaa joka päivä irtonumero. Sitte pikkupojat tuovat lehden ovelle ja ne ottaa siitä rahaa joka viikko, tips’in, juomarahaa. Nyt ajetaan joen yli ja tässä on se paperitehdas. Katsokaa kuinka vettä tulee paljo”. Onkohan niillä Valmetin paperikone?

”Täällä Manitoulin saarella on iso turistihomma. Amerikan puolelta tulee paljo väkeä. Niillon huviloita toisilla. Ne tulee isoilla 30 metriä pitkillä veneillä.” Valkoinen mies vuokraa Manitoulistaa intiaanireservaatista maata ja rakentaa siihen talon ja maksaa maasta vuokraa intille, joka elää sillä tavalla. Nostaa vaan vuokra vuosi vuoden jälkeen.

Ajetaan Manitoulin saarta eteenpäin. Maisema alkaa muuttua. Ajetaan jehovalaisen kirkon ohitse. Ken kertoo setä Harryn vaimoineen olleen jehovalaisia. Mutta heidän lapsistaan ei kukaan, he eivät olleet uskonnollisia.

Manitoulin saarella on inteillä oma reservaattinsa. Niitä on paljon saarella. Amerikan presidenteillä oli aikaisemmin tapana lomailla paljon Manitoulin saarella.

”Monilla ihmisillä on oma mökki täällä, omistusmökki. Nyt pian maisema muuttuu. Tässä on tuota punasta kiveä ja pian se muuttuu aivan valkoiseksi. Siellä takana on isot valkoiset vuoret, niin kuin niis olis lunta päällä. Mutta se on valkoista kiveä, kvartsia. Sinne punasill vuorille on tästä 30 kilometriä matkaa. Vuorijono on 70 kilometriä pitkä. Siellä on paljo peuroja, hirviä ja kaikkia mitä meilläkin on Long Laken takana.

Karhu on ihan tavallinen eläin luonnossa. Täällä on karhuja liika paljon. Ja ne on vaarallisia. Niitä ammutaan. Meidänki farmin alueelta ammuttiin 19 karhua. Ennen vanhaan ne makso 10 taalaa, jos ampu karhun. Nyt pitää olla lupa ja nyt itse pitää maksaa 25 taalaa ja saa ampua vaan yhden karhun. Minä en osta ampu-mislupaa, minä ammun, jos ne on vaarallisia. Minä annan ne paltot, karhun nahaat ihmisille. Lihat minä jätän metsään eläinten ravinnoksi. Ihmisen pitää olla varovainen karhun lihan syönnissä. Se on väkevää ja siinä voi olla trikiiniä niinku siankin lihassa täällä. Se pitää hyvin paistaa. Toissa päivänä kun sinä olit meidän äidin paikassa, ni sinä päivänä ulvo sudet sitte myöhemmin. Mutta nämä sudet oli niitä pienempiä, ei niitä suuria susia.

Minä ammuin yhden suden pari vuotta aikaa, aivan siinä meidän talon tiellä. Mä ammuin sen sitä varten, että jos niitä syntyy liian paljon, ni ne syö koiran.”

Pysähdytään Manitoulistaa korkealle paikalle nimitänsä Little Kirk. Tien sinne teki Kenin tuntema mies. Hän teki kaiken hevosen avulla. Mies ei käyttänyt mitään masiinoita, koska hän ei halunnut vahin-

goittaa luontoa. Sitten mies myi tontteja sieltä ylhäältä hyvällä voitolla.

Vaahterasiirappi: Vaahteran runkoon porataan pieni reikä. Siitä reiästä alkaa heti juosta kirkasta mehua. –Suomessa sitä kutsutaan mahlaksi sitä nestettä. Se neste juoksutetaan kerälyastiaan, joka on kiinnitetty vaahteran runkoon reiän alapuolelle. Sitä nestettä tulee puusta heti monta gallonaa. Isot tynnyrit täyttyvät nopeasti. Ne kuljetetaan sitte keittuhuoneisiin, missä siirappi keitetään. Keittäminen kestää monta päivää Siirappia tulee isosta tynnyristä vain pari litraa.

Matkalla kotiinpäin poikettiin vielä tavaratalokahvilaan. Sieltä ostin Synnövelle hienot nahkakäsi-neet, jotka kotona saivat suuren kiitoksen.

Sitten ajettiin Fielding Road’ia pitkin. Sen varrella oli ”Laamanen Construction”. Sitä johtaa nyt Helvin sukulainen Risto Laamanen. Firman perusti aikanaan Riston isä. Sitten ohitetaan ”Lively”- niminen kaupunginosa. Tämä suuri alue oli alkujaan farmi, jonka suomalainen Anderson omisti. Anderson myi koko farminsa hyvään hintaan. Sitten se alue tontitettiin ja rakennettiin.

Motelliin palattuamme pitikin sitten lähteä hyvästelykiertueelle. Ensiksi iloisen ja pirteän mandoliini-soittaja Irenen luokse. Sitten jatkoimme Sonoskeille. Talon koira, rauhallinen valkoinen samojeedi lepäili pääoven edessä vartiossa. Sisällä oli uusi tuttavuus: Professori Oiva Saarisen tytär, joka oli isänsä perässä muuttanut Kanadaan. Isä, Oiva Saarinen oli antropologian professori Yliopistossa. Hän on hyvin paljon tutkinut suomalaisten siirtolaisten asemaa, sen muutumista ja Sudburyn suomalaikeskuksia. Tämä nyt jo 50 vuotias tytär puhui vallan erinomaista suomea, hitaasti ja jokaisen sanan huolellisesti ääntäen. Hänen aviomiehensä oli ukrainalainen. Siis jälleen yksi suomalais-ukrainalainen aviopari. Kenin isähän oli ukrainalainen, siis Irenen ensimmäinen aviomies. Billin ja Helvin tyttären Carolin aviomies oli molempien vanhempiensa puolelta ukrainalainen. Edellä kerrotun Patrick Lawnayn Helen-vaimo oli ukrainalainen.

Arto luovutti Kenille ja hänen vaimolleen Doreenille sukuuettelomme ja suomalaisen kaitaliinan. Doreen on sairaanhoitaja ja työskenteli Sudburyn sairaalassa.

Sitten tuli kiitosten ja jäähyväishalausten aika.

Suuri kiitollisuus täytti mielen. Olimme tavanneet sukulaisiamme maapallon toisella puolella. Vaivojaan säästämättä he olivat meistä huolehtineet ja jättäneet meille kauniit ja lämpimät muistikuvat säilymään mieliimme loppuelämäksemme.

Sydämelliset kiitoksemme Ken ja Doreen Sonoski, Irene Pulkkinen, Bill ja Helvi Maki, Carol ja Bill Stos, Patrick ja Helen Lownay.

82 Hyland Dr.
Sudbury, P3E 1R6
Ontario

April 27, 2007

Dear Matti and Syygnöle,

It is with great sadness that I write to tell you that my Dad passed away on Easter Sunday morning. Bill and I had been with him all night and I was holding his hand when he died. It was a gentle passing.

He had been fine until the end of February, when he began to seem more tired. I noticed that his speech seemed less clear - almost thick - and he did not have much appetite. In the early part of March we found out that he had a bladder infection so I expected that he would begin to feel better and perk up within 48 hours or so, once he started the antibiotic. He did, a little,

Kirje

Huhtikuussa 2007 sain kirjeen Carol Stos'ilta. Sen ensimmäisen lehden olen jäljentänyt oheen. Sen sanoma on : Suuresti surren kirjoitan teille kertoakseni, että minun isäni siirtyi pois pääsiäissunnuntain aamuna. Bill (Carol in aviomies) ja minä olimme hänen kanssaan koko yön ja minä pidin häntä kädestä kun hän kuoli. Se oli hellä lähtö.

Matti Lepäntalo

Dear Carol

"I feel very much sorry for your father's departure from the life. He was the good man. I appreciated him very much. He was one of the best of the Finnish genealogy.

Matti

In loving memory of
Bill Maki
who passed away in Sudbury
on April 8th, 2007
at the age of 91 years.
Husband of the late Helvi Maki.
(née Laamanen).

MAKI, William (Wilje)

In loving memory of Bill Maki who passed away at home Sunday April 8th, 2007 in his 92nd year. Predeceased by his parents, Hilma (Uusitalo) and Jalmar Maki, brothers, Harry and Eino, and sister, Irene Pulkkinen. Dear brother of Toini Tapper and Elvi Austin. Loving husband of Helvi (Laamanen), predeceased in 2000. Dear father of Carol (Bill Stos) of Sudbury. Loving and proud Granddad of Will of Toronto. Bill was a soft-spoken, generous and gentle man. With his wife, Helvi, he started Helvi's Flower House in 1956, retiring in 1976. He will be missed by his special ladies Frankie, Lou, Sam, Gail and his guard cat Sammy. The family will receive friends at the CO-OPERATIVE FUNERAL HOME, 222 Lasalle Blvd. E. (at Notre-Dame), SUDBURY, Tuesday evening from 7-9:00 p.m. Donations to Pet Save would be appreciated.

Coopérative Funéraire / Co-Operative Funeral Home

Pankaa lapset kouluun!

Leppimäen Marjaana-äidin toistuva kehotus 8 pojalleen ja ainoalle tyttärelleen Hildalle oli, että ”pankaa ne lapsenne kouluun”. Marjaana oli realistinen, selkeästi ajatteleva toiminnan ihminen. Hän varmasti kärsi paljon luku- ja kirjoittamistaidottomuudestaan. Hänen oli turvaututtava vain ”puumerkkiinsä”. Se olikin kaunis puumerkki: täydellistä kaunokirjoitusta.

Ainakin Artturi-poika tajusi äitinsä kehotukset. Rajoitun tässä kirjoituksessani luettelomaisesti vain siihen miten Artturi onnistui Marjaanan kehotuksia noudattamaan:

- Artturi ja Veera (o.s. Venetmäki) Leppäsen vanhin poika Matti Kasperi Lepäntalo (vuoteen 1969 Leppänen) väitteli Turun Yliopistossa lääketieteen ja kirurgian tohtoriksi vuonna 1958.
- Matti ja Synnöve (o.s. Kiviluoto) Lepäntalon poika Mauri Juha Antero Lepäntalo väitteli Helsingin yliopistossa lääketieteen ja kirurgian tohtoriksi 1987. Maurilla on yli 300 tieteellistä julkaisua. Hänet nimitettiin kirurgian dosentiksi Helsingin Yliopistoon 1989. Mauri valittiin Helsingin Yliopiston verisuonikirurgian professoriksi 2001.
- Maurin ja Outin (o.s. Paloheimo) tytär Aino Eva Vilhelmina Lepäntalo väitteli Helsingin Yliopis-

tossa lääketieteen¹ tohtoriksi vuonna 2007. Tutkija Wihurin tutkimuslaitoksessa ja Helsingin yliopiston tutkimuslaitoksessa ja sisätautiklinikan hyytymishäiriö-yksikössä

Tässä on siis saman perheen kolmessa perättäisessä sukupolvessa korkeimman akateemisen tutkinnon suorittaneet jäsenet. Se ei ole kovinkaan tavallista vielä nykyisinkään, varsinkin jos otetaan lähtökohdaksi torpparien jälkeläiset. Sivistyssuvuissa tilanne on tietenkin toinen.

Että Marjaanan kehotus kantoi hedelmää laajemminkin Artturin ja Veeran perheessä, sen osoittaa heidän Veini tyttärensä ja tämän aviomiehen professori Valle Oikarisen nuorin poika.

- Lasse Kimmo Juhani Oikarinen väitteli Helsingin Yliopistossa 1999 Lääketieteen ja kirurgian tohtoriksi. Lasse on Helsingin yliopiston kardiologian (sydäntautien) dosentti ja saman erikoisan sairaalalääkäri.

Tämä luettelo tahtoo olla vain esimerkkinä Leppäsläisten sukuseuran jäsenten rohkeudesta edetä torpan tuvasta eteenpäin. ”Yritä eres”, sanoi Leppäsen Arttu ja rehvasteli: ”Rakensin koulun (yhteislyseon v 1929) penskoilleni”.

Matti Lepäntalo (vuoteen 1969 Leppänen)

¹ Tutkintonimikkeestä oli jätetty asiattomana pois ”ja kirurgian”

Hilda ja Iivari Ojasen perillisten tapaaminen 23.8.2008 Turussa

Elokuisena lauantaina me Hilda ja Iivari Ojaisen lastenlapset kokoonnuimme serkkutapaamiseen Turkuun lääketieteen opiskelijoiden klubiravintolaan, Tivoliin. Meitä oli kaikkiaan 31 henkilöä: 11 lastenlasta, 7 lastenlastenlasta. Tapaaminen kiinnosti myös serkkujen ja heidän lastensa puoli-soita, joita oli paikalla 13 henkilöä. Iltpäivän ja illan aikana nautittiin yhdessäolosta päivällisen ja kahvin kera. Mukavasta paikasta ja hyvin sujuneista järjestelyistä saimmekin kiittää Olli Setäsen perhettä. Tapaamisen koolle kutumisesta vastasivat Antti Rautava, Olli Setänen ja Arto Ojanen.

Puhe porisi iloisesti koko iltpäivän ja illan ajan. Serkut, joista suurin osa oli jo saavuttanut 50 vuoden etapin, muistelivat lapsuuden mummola-aikoja

1950- ja 1960-luvuilla. Serkusten perheet tulivat usein viettämään kesälomaa tai kesäisiä viikonloppuja Veneskosken Korpelan taloon. Useimmat muistivat lapsirakkaan Hilda-mummon kumisaappaissa ja hui-vi päässä hoitamassa kotiaskareita. Muisteltiin myös miten kävimme Iivari-taatan sylissä pirtin keinutuo-lissa ja saimme ennen kotiinlähtöä ”sata markkaa”. Ihmettelimme, että aina löytyi kaikille nukkumatilaa siskonpetillä tai puusohvassa ja kaikille maistuvaa ruokaa, jota talon naisväki alati laittoi suurelle poru-kalle. Monelle oli jäänyt mieleen navetta vasikoineen, Hilpa-hevonen ja lampaat. Muisteltiin, miten joskus itsekin päästiin antamaan eläimille ruokaa ja lampail-le leipää.

”Pojat” muistelivat mummolassa jakaantuneensa klaaneihin. Vanhimmat olivat kingejä, jotka keksivät leikit ja tekemiset. Vähän pienemmillä pojilla pää-asiallisena yrityksenä oli päästä isompien leikkeihin mukaan. Ja välillä tuli riitaa ja itkuakin, kun mukaan

Eturivissä vasemmalta: Liisa Säyrä, Pirjo-Riitta Äijälä (o.s. Setänen), Arja Pitkänen (o.s. Ojanen), Kirsi Seppälä (o.s. Ojanen) ja Elina Rantanen (o.s. Setänen).

Takarivissä vasemmalta: Markku Rautava, Antti Rautava sylissään poikansa Arttu, Arsi Ojanen, Ari Ojanen, Olli Setänen ja Arto Ojanen.

ei päässyt. Toki pojat tekivät yhdessäkin asioita: mm. rakensivat taatalta saamistaan laudanpätkistä mummolan pihalle linja-auton istuimineen, jolla he sitten ”kuskasivat” meitä tyttöjäkin. Pojat myös urheilivat paljon, hyppäsivät pituutta, korkeutta ja seivästä. Myös Mauno-enon kanssa tehdyt yhteiset retket läheiseen kallioiseen metsikköön oli jäänyt vahvana monien muistiin. Parasta mummolan elämässä oli varmaan kaikille yhdessäolo vanhempien, isovanhempien, tädien, setien ja serkkujen kanssa.

Surujakin koettiin yhdessä. Säyrän lasten isän, Veikon, kuolema vuonna 1960 oli jäänyt järkyttävänä asiana monen serkun mieleen. Myös Hilda-mummon kuolema vuonna 1964 koettiin suurena menetyksenä. Iivari-taata eli pitkään leskenä ja kuoli 92-vuotiaana vuonna 1982.

Serkkukokouksessa kuultiin Iivari-taatan ääntä vuonna 1969 tallennetun nauhan kopiolt. Nauhalla Iivari kertoi, miten hän tapasi Hildan. Taatan ääntä ja kankaanpääläistä puheen nuottia kuunneltiin keskittyneinä ja herkistyneinä. Katselimme myös mummolan väestä vuonna 1959 otettuja valokuvia ja tunnistimme ja arvuuttelimme toinen toisiamme.

Kerroimme myös kuulumisia itsestämme ja perheestämme. Serkkutapaaminen tuntui niin hyvältä, että illan päätteeksi sovimme jo uuden tapaamisen järjestämisestä ensi tai seuraavana vuonna.

Arja Pitkänen (o.s. Ojanen)

Iivari Ojasen 70-vuotispäivät

Vapunaattona vuonna 1959 vietettiin Hilda Aleksandra Ojasen (o.s. Leppimäki) puolison Frans Ivar Ojasen 70-vuotissyntymäpäiviä Veneskosken Korpelan talossa. Paikalla oli kotiväen lisäksi koko lähisuku: Helvi perheineen Porista, Anna-Liisa perheineen Keikyästä, Aune perheineen Helsingistä, Tyyne perheineen Ylistarosta ja Mauno perheineen Karviasta.

Tapansa mukaan Hilda-mummu oli muun naisväen kanssa loihtinut herkullisen aterian, jota noin kolmikymmenpäinen katras kerääntyi pirtin pöydän ympärille nauttimaan.

Syntymäpäivistä jäi jälkipolville muistoksi alla oleva valokuva. Se on siinä mielessä harvinainen, että tämä vapunaatto on todennäköisesti ainoa kerta, kun lähes koko suku saatiin yhtäaikaan valokuvaan. Kuvia otettiin kaksikin versiota: toisessa kuvaajana oli Arvo Setänen ja toisessa Aimo Rautava. Kuvasta puuttuu ainoastaan Martta Ojanen sekä nuoremmasta polvesta silloin 2-vuotias Olli Setänen. Serkkutapaamisessa Olli arveli, että kyllä hän kuvassa on, mutta todennäköisesti näkymättömissä äitinsä helmoissa.

Arto Ojanen

Eturivissä vasemmalta: Mauno Ojanen, Helvi Rautava sylissänsä Ari Ojanen, Helena Halme, Arja Ojanen, Heikki Halme, Antti Rautava, Pirjo-Riitta Setänen, Markku Rautava, Pekka Säyrä kumartuneena ritsa kädessään, Arsi Ojanen ja Mikko Säyrä. Keskirivissä vasemmalta: Kirsti Ojanen, Aune Halme edessään Liisa Säyrä, Arto Ojanen, Hilda Ojanen ja Erkki Rautava. Takarivissä vasemmalta: Kalevi Ojanen, Iivari Ojanen sylissänsä Matti Säyrä, Aimo Rautava, Anna-Liisa Setänen, Toivo Ojanen, Pauli Halme sylissänsä Hannu Halme, Tyyne Säyrä ja Veikko Säyrä.

Kommentteja Matti Lepäntalon kirjaan Tarua ja Totta Kankaanpäästä, Vihtiläjärven kauppias

Esitetty sukujuhlassa Ikaalisten Luhalahdella 2007.

Tausta

Matti Lepäntalo on vuonna 2005 julkaissut kirjan nimeltä ”Tarua ja totta Kankaanpäästä, Vihtiläjärven kauppias”. (Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä). Kirja perustuu Vihtiläläisen kyläkauppiaan Arvo Leppäsen (1906-1998) kertomuksiin. Vaikka kirja onkin otsikoitu ’Tarua ja totta’, ei kirjassa kuitenkaan kerrota kummasta milloinkin on kyse. Koska kirjoitetulla sanalla on tietty mahti, pitävät ihmiset helposti totena sitä mitä kirjaan on painettu, ellei heillä ole asiasta omakohtaista ja parempaa tietoa. Tämän vuoksi tässä kirjoituksessa on tarkoitus korjata selkeästi väärät tiedot, joita Leppänen on kertonut kolmen Koivulan sukupolven, eli Kalle Koivulan, Olavi Koivulan ja Kalevi Koivulan asioista. Kaikki seuraavassa esitetty perustuu asiakirjalähteisiin (mm. peru-, jako- ja kaupakirjoihin). Kaikkea kirjassa esitettyä virheellistä tietoa ei tässä ole mahdollista oikaista, vaan pyrkimys on keskittyä olennaisimmiksi katsottuihin asioihin.

I Kalle ja Hilma Koivulan jälkeen

Kalle ja Hilma Koivula omistivat Koivulan tilan Vihtiläjärvellä. Kirjassa todetaan Koivulan tilan tapahtumista Kallen ja Hilman kuolemien jälkeen seuraavaa (s.67):

”Mutta Olavi sai sitte sen Koivulan asumuksen isänsä jälkee. Sen äiti kuali juur hiukkaa ennen. Mutta ei siä mitää pesänselvityksiä oltu tehty. Mutta sitten ko Olavin isä Koivulan Kalle, joka muuten oli Koskelan herran veli, kuali ni sitte niitten tiätysti täyty se selvitys tehreä. Vaikka mä en kyllä tiä, vaikka Olavi olisi jo isänsä aikana sopinu siitä isännyyrestä. Siinä oli kyllä Hanna-niminen ja Annikki-niminen tytär, jotka olivat kaksosia, Hilja niminen tytär ja sitte oli Mauno niminen veli ja Jouni niminen veli, joka oli kaikkeen nuarempi.”

Hilman kuoltua

Hilma Koivula kuoli 9.1.1926. Häneltä jäi kuusi lasta, ikäjärjestyksessä Olavi, Mauno, Hilja, kaksoset Annikki ja Hanna sekä nuorimpana Leo (ei siis Jouni, kuten kirjassa esitetään). Todettakoon, että Vilho-niminen poika oli kuollut vuonna 1918 kolmen vuoden ikäisenä.

Perunkirjoitus Hilman jälkeen pidettiin 31.3.1926. Alaikäisten lasten puolesta perukirjan allekirjoitti

heille määrätty holhooja, Toivo Mattila. Perunkirjoituksen toisena todistajana oli Ivar Leppänen, eli Arvo Leppäsen itsensä isä.

Perinnönjako toimitettiin 13.11.1933. Perinnönjaossa alaikäisiä lapsia, eli Hiljaa, Annikkia, Hannaa ja Leoa edusti jälleen Toivo Mattila, jonka Ikaalisten kihlakunnanoikeus oli 10.11.1933 määrännyt uskotuksi mieheksi perinnönjakoa varten sekä vastaanottamaan ja hoitamaan heille siinä tulevaa omaisuutta.

Perinnönjaossa Koivulan tilasta puolet sai leski Kalle Koivula ja kukin lapsista 1/12:n. Perinnönjakokirjan perusteella Ikaalisen käräjäoikeus myönsi siinä sovitun mukaisesti lainhuudon 13.11.1933.

Kirjassa esitetty väite siitä, ettei Hilma Koivulan jälkeen ole tehty pesänselvitystä, on siis väärä ja paikkansapitämätön.

Kallen kuoltua

Kirjassa esitetään, että Olavi Koivula sai Koivulan tilan isänsä Kalle Koivulan kuoltua ja että tästä oli mahdollisesti jo sovittu etukäteen.

Esitetty väite on väärä ja paikkansapitämätön. Sekä Hilman että Kallen kuoltua kukin lapsista perisaman suuruisen osuuden Koivulan tilasta. Myöhemmässä vaiheessa vuosien varrella Olavi osti sisarusiensä osuudet tilasta.

Kalle Koivula kuoli 19.3.1935. Perunkirjoitus ja perinnönjako Kallen jälkeen pidettiin 31.5.1935. Perunkirjoituksessa alaikäisiä lapsia, Annikkia, Hannaa ja Leoa edusti jälleen heille määrätty holhoojana Toivo Mattila, joka myös ilmoitti pesän ja jonka hallussa kuolinpesä oli. Jaossa Koivulan tila jaettiin tasan kaikkien lasten kesken, minkä jaon jälkeen kukin lapsista omisti Koivulan tilasta 1/6:n.

Kauppa Mauno Koivulan kanssa

Olavi Koivula osti Mauno Koivulalta 1/6:n Koivulan tilasta 14.9.1939 allekirjoitetulla kauppakirjalla, minkä jälkeen Olavi Koivula omisti 1/3:n Koivulan tilasta. Saannolle myönnettiin lainhuuto 27.9.1939.

Perimys ja kauppa Hanna Koivulan kuoltua

Hanna Koivula kuoli 24.3.1940. Perunkirjoitus Hannan jälkeen toimitettiin 17.6.1940. Alaikäisen Leo Koivulan uskottuna miehenä toimi Toivo Mattila. Hannalta ei jäänyt muuta omaisuutta kun hänen 1/6:n omistus Koivulan tilaan, josta kunkin viiden sisarusen perintöosaksi muodostui siis 1/30 (Yhteensä siis 5/30). Samana päivänä Olavi Koivula osti erillisellä kauppakirjalla neljältä sisarukseltaan kultakin heidän osuutensa Hannan jälkeensä jättämään osuuteen Koivulan tilasta. Kankaanpään kunnan holhouslautakunta hyväksyi kaupan Leo Koivulan osalta 20.7.1940. (Tämän jälkeen Olavin omistus Koivulan tilasta oli 1/3 + 1/6, eli puolet).

Kauppa Hilja Haaviston (os. Koivula) kanssa

Olavi Koivula osti Hilja Haavistolta (os. Koivula) 1/6:n Koivulan tilasta 21.11.1940 allekirjoitetulla kauppakirjalla, Saannolle myönnettiin lainhuuto 29.11.1947.

Perimys ja kauppa Annikki Koivulan kuoltua

Annikki Koivula kuoli 27.1.1942. Perunkirjoitus ja perinnönjako Annikin jälkeen toimitettiin 21.6.1943. Alaikäisen Leo Koivulan uskottuna miehenä toimi Toivo Mattila. Annikin omistama 1/6 Koivulan tilasta jaettiin tasan sisarusten (Olavi, Mauno, Hilja ja Leo) kesken siten, että kukin peri 1/24 Koivulan tilasta. Olavi Koivula osti samana päivänä allekirjoitetulla kauppakirjalla sisarustensa nyt perintönä saamansa osuudet Koivulan tilasta. Saannolle myönnettiin lainhuuto 29.11.1947. Kankaanpään kunnan holhouslautakunta hyväksyi kaupan Leo Koivulan osalta 20.7.1940 ja Leo itse täysi-ikäiseksi tultuaan 28.11.1947.

Leo Koivulan perintöosuuden lohkominen

Kaikkein edellä mainittujen perimysten ja kauppojen jälkeen Olavi Koivula omisti 5/6 Koivulan tilasta. Viimeisille saannolle myönnettiin lainhuuto 29.11.1947.

Nuorin veli Leo omisti siis yhä vanhemmiltaan perimänsä 1/6:n Koivulan tilasta, mikä osuus lohottiin erilliseksi Karila-nimiseksi tilaksi vuoden 1950 aikana ja lainhuudatettiin 28.2.1951. Näin olivat kaikki Hilman ja Kallen lapset saaneet heille kuuluvat perintöosansa.

Edelläkuvatulla tavalla Olavi Koivula siis peri ja osti Koivulan tilan itselleen. Kirjassa esitetty väite siitä, että Olavi ”sai” tilan itselleen on siis väärä ja paikkansapitämätön. Kaiken tapahtuneen valossa vaikuttaa myös hyvin epätodennäköiseltä, että Kalle olisi Olavin kanssa sopinut isännyydestä.

II Olavi Koivulan jälkeen

Kirja kertoo, että Olavi Koivula ei hyväksynyt poikaansa Kaukoa, mutta pojalleen Kaleville hän sitä vastoin osti metsätilan Suodenniemeltä tulevaisuuden turvaksi sekä antoi Kaleville myös Koivulan tilan (s.68-69).

”Kaukoo mestari ei hyväksynyt ollenkaa. Kalille ostettiin mettätila Suarenniemeltä Majaveren kulmalta. Siä oli 60-70 vai oliko siä ihan satakunta hehtaaria. Ehkei se niin hyvää mettää ollum mutta oli niin paljon suuri pinta-ala. Mä luulen että son Kalilla vieläki se mettä. Mestari meinas, että Kalin tulevaisuus olis sillä lailla turvattu. Mestari teki Koivulan talon kirjat Kalille.”

Edellä kerrottu ei pidä paikkaansa. Kalevi Koivula itse osti sekä Koivulan tilan isältään ja Aune Koivulalta,

että Suodennimellä sijaitsevan Majaniemen-tilan. Kalevi ei siis saanut näitä Olavi Koivulalta.

Majaniemen tila

Kalevi Koivula osti Suodenniemellä sijaitsevan Majaniemi-nimisen tilan Jouko ja Saima Järvenpäältä 10.6.1964 allekirjoitetulla kauppakirjalla. Tilan suuruus oli 63,13 ha. Tilan kauppahinta oli 59.000 mk, joka maksettiin siten, että ostaja otti vastatakseen tilaan kohdistuvan lainan 2.550.76 mk ja loppukauppahinta 56.449,24 mk maksettiin kaupantekotilaisuudessa. Kalevi Koivula rahoitti kaupan ottamalla Kankaanpään Säästöpankin Vihteljärven konttorista 50.000 mk:n suuruisen lainan. Lainannostosta on vielä muistona 10.6.1964 päivätyt kassatositteet.

Olavi Koivula ei siis ostanut Majaniemen metsätilaa Kaleville, vaan Kalevi osti sen itse. Kirjassa esitetty tieto on siis tältä osin väärä ja paikkansapitämätön.

Koivulan tila

Kalevi osti Koivulan tilan isältään Olavilta ja äitipuoleltaan Aune Koivulalta 12.5.1955 allekirjoitetulla kauppakirjalla. Kauppahinnaksi oli sovittu 700.000 mk, minkä lisäksi myyjät pidättivät tilan hallintaoikeuden toistaiseksi, kuitenkin korkeintaan Olavin kuolemaan saakka. Tämän lisäksi myyjillä oli oikeus elinikäiseen syytinki-eläkkeeseen hallinnan siirtymisen jälkeen. Todettakoon, että kauppahinnasta 200.000 mk tuli kaupan ehtojen mukaisesti maksaa Kauko Koivulalle. Myydyn tilan verotusarvo oli vuoden 1954 vahvistettujen verotusperusteiden mukaan 871.600 mk. Olavi Koivula ei siis ”tehnyt” talon kirjoja Kaleville, vaan Kalevi itse osti Koivula tilan käyvästä hinnasta.

III Muuta huomioitavaa

Arvo Leppäsen kertomassa esiintyy myös muita pienempiä virheellisyyskysymyksiä, joista tässä korjattakoon seuraavat:

Kauko Koivulan syntymä ym.

Kirjan sivulla 68 esitetään, että Olavi ja Eeva Koivulan vanhin poika – Kauko – olisi syntynyt Olavin rakentamassa mökissä, joka myöhemmin tunnettiin ns. ”Artun pirttinä”. Vastaavasti sivulla 133 esitetään, että Kauko olisi syntynyt Kulmalassa, Anni ja Eedi Tuomiston luona. Nämä tiedot Kauko syntymäpaikasta eivät ole ainoastaan ristiriitaisia, vaan kumpikin myös väärä. Kauko syntyi ns. ”Lintan pirtissä” Viran takana. (Kaukon nuorempi veli Kalevi tosin syntyi Kulmalassa.)

Myös toisin kuin kirjassa (s. 68) esitetään, Eeva Koivula ei ikinä ehtinyt asua Koivulassa. Olavi muutti Koivulaan vasta Eevan kuoleman (v. 1934) jälkeen.

Yleisiä huomioita Arvo Leppäsen kertomasta

Puuttumatta mitenkään Arvo Leppäsen kertomuksien oikeellisuuteen seuraavassa käsiteltävin osin, haluaisin vielä nostaa esiin muutaman yleisen huomion.

Leppäsen on Koivulan suvun vaiheista kertoosaan keskittynyt erityisesti elämän ns. ”nurjaan puoleen”. Suuri osa tarinoista koskee juopottelua.

Mitenkään sitä kiistämättä, etteivätkö Koivulan isännistä sekä Kalle ja Olavi olisi juoneet (mm. s. 422), niin suvun jälkeläisenä omana huomionani nostaisin varsinkin Kallen kohdalta esiin sen, että ollakseen niinkin kova viinamäen mies kuin Leppäsen hänet kertomuksissaan kuvaa, sai hän kuitenkin lunastettua torpan, rakennettua suurehkon talon, kasvatettua kuusi lasta, joista neljä oli alle 12-vuotiasta (nuorin 3-vuotias) hänen jäätyään leskeksi, sekä vielä samalla pidettyä suutarinverstasta.

Juha Koivula.

Kirjan sivulla 69 Leppäsen kommentoi nyttemmin edesmennyt setääni Kauko Koivulaa ja hänen lapsiaan seuraavasti:

”...Mon sitä sanonut, että ku lapset pruukaa tulla isäänsä, että jumalan kiitos, ettei ne o isäänsä tullu, että non tullu äitteensä”

Kaukon vaimo Laura Koivula on kieltämättä hieno ihminen ja varmastikin ollut hyvä äiti lapsilleen. Mutta mielestäni Arvo Leppäsen Kaukolle antama arvio on kohtuuttoman kova.

Kauko oli tavallinen ja kunnollinen suomalainen mies. Hän hankki perheelleen talon, kasvatti ja koulutti kolme lasta, kävi töissä eläkeikään saakka, ei juonut ja oli naimisissa Luran kanssa kuolemaansa saakka. Mielestäni on kohtuutonta sanoa, että on hyvä, etteivät lapset tule tuollaiseen mieheen.

En tiedä millä perusteella Arvo Leppäsen on kertomuksissaan valinnut ne asiat, jotka hän on kunkin ihmisen kohdalla halunnut nostaa esiin, tai mitkä hänen motiivinsa näiden valintojen takana ovat olleet. Olavi Koivulan hän ainakin ilmoittaa kadehtineen itseään (”Hän karehti mua” s. 174). Leppäsen ei suoraan kerro, mitä hän itse ajatteli Olavista tai muista Koivuloista (Kaukoa lukuun ottamatta), mutta hän on itse valinnut ne asiat, mitä hän on Koivuloista halunnut kertoa. Nämä valinnat ehkä puhuvat puolestaan.

Yleisiä huomioita kirjan tyylistä

Lopullisen valinnan siitä, mitä kirja pitää sisällään tekee kuitenkin kirjan kirjoittaja. Edellä esitetyn perusteella Matti Lepäntalo on siis kirjoittanut ja kustantanut kirjan, jossa on suuri määrä selviä virheitä.

Lepäntalo vaikuttaa myös unohtaneen lähdekritiikin muutamia sota-arkistosta tehtyjä tarkistuksia lukuun ottamatta, jotka nekin pääosin ovat ristiriidassa Leppäsen kertomuksien kanssa.

Kirjassa Arvo Leppäsen on kertonut asiat omasta näkökulmastaan. Luonnollisesti on myös inhimillistä, että kertoja kertoo asiat aina omalta kannaltaan edullisimmalla tavalla. Mutta vaikuttaa siltä, että Lepäntalo kirjan kirjoittajana ja kustantajana on unohtanut tämän, ja lähdekritiikin sijaan osoittanut Arvo Leppästä kohtaan kritiikitöntä ihastusta.

Tätä kirjoittajan asennetta kuvaa Lepäntalon oma Arvo Leppästä koskeva luonnehdinta kirjan sivulla 292:

”Televisiossa näytetään silloin tällöin sarjafilmejä, joissa maanpäälle on tullut enkeli, joka sitten esiin-tyy tavallisen ihmisen muodossa ja järjestää ihmisten mutkikkaita asioita oikeudenmukaiseen järjestykseen ja estää, että viattomat ihmiset eivät joudu röyhkeiden ja itsekkäitten ihmisten sortamiksi. Minun mielestäni sinä olet kyllä yksi tällöinen enkeli. Näissä meidän keskusteluissamme on tullut vaikka kuinka monia juttuja, joissa sinä olet hyväntekijä. Oikeudenmukaisuuden vartija ja vaalija.”

Juha Koivula

TYYNELLE

23. 3. 2008

On vuosi yhdeksäntoista nollakahdeksan,
Suomi näyttää tulevan hullummaks.

Synkkää pilveä taivaan rannasta pukkaa,
kuitenkaan ihmisten työt ja askareet eivät mene hukkaan.

Tsaari Suomea ohjaa,
se ei vaikuta lapikkaan pohjaan.

Tyyne varttuu, kasvaa,
vaikka tsaarin valta Suomea rassaa.

Aika kuluu, valta vaihtuu,
Tsaarin murheet siinä haihtuu.

Kansa innolla Suomea rakentaa,
Tyyne töidensä ohessa yhdeksän lasta pakertaa.

Vielä tulee rankka kokemus,
sota vuosien pitkä opetus.

Tyynellä elämän arvot on selvät,
hoidetaan lapset, pellot ja lehmät.

Mies on saatu sodasta kotiin,
Tyyne toivoo ja uskoo,
ei enää vaivuta turhiin sotiin.

Kiitollisuus on yllä suuri,
itsenäisyys säilyi,
vaikka vastassa oli suuren suuri.

Taas on saatu perhe kokoon,
tuumaa Tyyne,
voiko mieli olla missään muussa.

Kehityksen kulku huikea,
alkanut on jo ihmistenkin edellä kulkea.

Optimismi Tyyneä kannattaa,
vaikka välillä pieniä moitteita lapsilleen antaa.

Aika kuluu, lapset lähtee,
Tyyne katsoo iltatähteen.

Elämässä onni vaihtuu,
elämän kumppani taivaan Isän suojiin haihtuu.

Elämä on kuin lainaa,
sen Tyyne mieleensä painaa.

Tyyne jaksaa tietäen että,
kaikesta pitää hintansa maksaa.

Vielä tekee täkänät ja matot,
Lapset - tuttavat voi niillä koristaa seinät, lattiat ja
vaikka katot.

Antaa Jumalalle arvon suuren,
on saanut kuin elämän uuden.

Lapsiaan hän aina muistaa,
ei voi aurinko suloisemmin paistaa.

Mitä me nuoret voimme oppia tästä,
elämä on ja ei pelkästään värikästä.

Onni, tahto ja oma ajatus,
on Tyynen perus olemus.
Neuvoa hyvää ei kuitenkaan kaihdeta,
ei arvojaan omaan etuunsa vaihda.

Sadan vuoden kokemus,
ja mikä onkaan näkemys!?

Matti, Tyynen nuorin poika

Tyyne ja Eemil
Salmin perhe koolla
31.12.1959.
Vas. edessä: Hilma
Leppänen, hääpari
Seppo ja Leena Aalto
sekä Tyyne ja Eemil.
Vas. takana: Matti,
Paula, Tuomo ja
Anja Haavisto, Armi,
Jorma, Maila ja Kirsti.

Tyine Salmi 100 v.

"Kas, kuusen latvassa oksien alla, on pesä pienoinen oravalla ..." tapailee äiti-Tyine laulun sanoja, jotka on oppinut joskus kauan sitten. Välillä lentää leppäkerttu ison kiven juureen. Päivän virkeinä hetkinä hän yrittää lukea lehteäkin, mutta otsikoiden lukemiseen se tyssää, sillä tekstiosa ei silmään selvene. Mutta jutella voi aina, kun on voimissaan ja paikalla joku, jonka kanssa puhella. Aiheena voi olla erilaiset elämään liittyvät asiat: perhe, työ, terveys, toimeentulotms. Mieluisimpia aiheita ovat muistelot lapsuuden ja nuoruuden ajan tapahtumista. Häntä kuunnellessa tuntuu aivan käsittämättömältä, miten yhden ihmisen elämän aikaan voi mahtua niin paljon yleistä elämänmuutosta. Mutta se on todistettu 100 vuotta Suomessa eläneen äitimme, Tyine Salmin, o.s. Leppänen, elämässä.

Äiti on luonani viettämässä muutaman päivän. Maila-sisko voi tällöin pitää omaishoitajalle tarkoitettuja vapaapäiviään. He ovat asuneet yhdessä jo 34 vuotta. Muut lapset ovat saaneet olla huolettomia äidin pärjäämisen suhteen Mailan hoitaessa häntä ja hänen asioitaan lähes yksin näihin päiviin asti. Tästä me sisarukset olemme vilpittömästi kiitollisia isosiskolle.

Kankaanpään Vihteljärven kylässä oli siihen aikaan, kun äiti-Tyine syntyi, jo useita torppia, joissa suutarintöitä tehtiin. Tällaiseen perheeseen hänkin syntyi 12 lapsen katraan 3:ntena.

"Isänne lähti kai markkinoille kenkiä myymään taas, piupali paupali ..."

Taidankin pyytää teidän äitiä pukua ompelemaan, piupali paupali ... laulaen kertoivat lapset äidin vanhemmista hänen juhlassaan oman perhepiirin kanssa pääsiäispäivänä. Käsityöstä tuli kuin veren perintö hänelle. Kun äiti vielä sai mahdollisuuden käydä sen aikaisen kutomakurssin, hän pääsi jo nuorena leivän syrjään kiinni kutoessaan mm. kapiroita talojen tyttärille.

Kutojan pasmat menivät kuitenkin niin sekaisin, kun kylälle ilmestyi uusi mies valtion metsiä hoitamaan, että hän löysi itsensä Verttuun kylältä Eemil-miehensä lasten äitinä ja maanviljelystilan emäntänä. Mutta kankaankudontaa hän ei tyystin jättänyt koskaan lasten pienenäkään ollessa ja ompeluakin yritti ehtiä välillä tehdä lasten vaatettamiseksi. Tulihan perheeseen 9 lasta, jotka vaativat osansa äidin elämästä, johon sisältyi myös karjanhoitoa. Sotavuosien tullessa jäi vastuu viljelyksien hoidosta myös hänen harveilleen.

Sota kesti aikansa isä-Eemelin ollessa rintamalla kaikki ne pitkät vuodet. Vieläkin äiti muistaa olla kiitollinen Jumalalle, että isä sai palata terveenä kotiin. Mutta sodan vaikutukset koskivat isän työtä niin, että hänen oli hakeuduttava ansioon muualle ja Parkanon

Tyine ja Eemil kihlakuvassaan v. 1932.

Aureen hoitoalueen metsäteknikoksi pääsikin. Iso perhe muutti olympiavuonna uuteen kotiin oudolle paikkakunnalle sopeutuen onneksi siihen pian. Elämä jatkui, lapset kasvoivat, kävivät koulunsa ja opiskelunsa kukin tahollaan. Vävyjä ja miniöitä ilmaantui ja lapsenlapsia myös. Isä-Eemeli ei eläkevuosia paljon ehtinyt nähdä, ja niin äiti jäi yksin 62-vuotiaana.

Pitkään jatkunut leskeysaika on ollut täynnä elämää lasten ja muiden sukulaisten parissa, seurakunnan riennoissa sekä ystävien kanssa käsityöharrastuksen ja kukkienhoidon osuudesta puhumattakaan. Terveystään äiti on nytkin kiitollinen, kun pystyy liikkumaan keppinsä kanssa, syömään ja autettuna pukeutumaan. Läpi elämän usein vaivannut päänsärky on nykyisin hänelle kiusallisin haitta. Oma peti on tullut aina vain tärkeämmäksi oleskelutilaksi.

Lapsuudenkodista saatu perintö oli usko Jumalaan. Luottamus Jumalan armoon Jeesuksen sovitustyön kautta juuri häntäkin varten kirkastui äiti-Tyynelle keski-iässä. Kirkon penkki tuli tutuksi ja samoin raamattupiiriystävät. Elämään tuli toivo, joka kannusti rukoilemaan. Vanhuuden karsiessa taitoja, kuuluu äidin vuoteelta – onneksi yhä – ääneen luettuja rukouksia mm. suuren perhekunnan puolesta.

Nyt juhlapäivänä päivitettyinä jo eläkeikään ehti-
neiden lasten luku on 7 – surulta ei siis olla säästyty.
Lapsenlapsia löytyy 17 ja 4:ttä sukupolvea 23 henkeä,
viideskin polvi on jo kehitteillä. Tämän lauman paris-
sa on useammatkin elämänvaihesarjat Tyyne-mummu
saanut käydä läpi todellisina – ei TV-viihteenä. Nimet
kyllä nykyään tippuvat hänen muististaan pois, mut-
ta lämmin kädenpuristus ja iloinen ilme kertovat, että
hänelle tärkeistä ihmisistä on kysymys.

Juhlapäivä, jota vielä joku vuosi sitten ei edes kuvi-
teltu koskaan tulevan, on nyt kuitenkin todistettavasti
ohi. Äiti-Tyyne, Parkanon vanhin asukas – kuulemma
– omalla tyylillään hissuttelee tuvassa keppiinsä noja-
ten hienoinen naurunryppy kasvoilla samalla tuumail-
len: ”Vanhaksi ei o tulemista, mutta ku tulee vaan.”

*Tyyne Salmi, Juho Leppäsen tytär, syntyi 23.3.1908.
Yllä olevan kertomuksen hänestä kirjoitti nuorin tytär
Paula Haveri Parkanon paikallislehteen Ylä-Sata-
kuntaan nro 25.*

Matto ja sen tekijä n. 65 vuotta vanhempina maton valmis-
tumisesta.

Herra siunatkoon sinua
ja varjelkoon sinua
Herra valistatkoon kasvonsa
sinulle ja olkoan
sinulle armollinen.
Herra kääntäköön
kasvonsa sinun puoleksi
ja anta^{kesti} sinulle
rauhan.
Isän ja Pojan ja Pyhän
Hengen nimeen.
Aamen.

Tyyne-mummu.

The Rain – gospelbändi

*Etkö usko, ellet näe?
Ohiko kuljet viheltäen,
kun joku puhuu sulle Jumalasta,
Pelastajasta?
Väitätkö ettet jumalaasi huomaa,
pyydätkö eteesi todisteita tuomaan?
Vaikka jotain näkisit,
et silti mitään uskoisi!*

*Väitätkö, että kuolema on
kylmä käsky kohtalon?
Että hyvä ja paha olis olemassa
ainoastaan ihmisessä?
Sanotko, elämä katoaa,
maailman synty olis sattumaa?
Ethän tähän luovuta,
vielä etsi vastausta!*

*Jumala – auta ihmistä,
ettei hän hulluutensa vuoksi tuhoutuisi.
Jumala – auta minua,
että voisin totuuden sinusta
muille kertoa.*

*Onko sun sydämesi levoton,
etkö tiedä, mikä oikein on?
Etkö tiedä, että sinuakin
odottaa rakkaus rajaton?*

*Jumala - auta ihmistä,
ettei hän hulluutensa vuoksi tuhoutuisi.
Jumala – auta minua,
että voisin totuuden sinusta
muille kertoa.*

(Yhtä kuin voitto / 2. Ohiko kuljet?)

Itä-Savo-lehti 4.9.08/Sanna Keskinen

Jumalan sade

Gospelyhtye The Rain yhdistää hevimusiikin ja uskon. Yhdistelmällä ponkaistiin viime viikolla Suomen virallisen albumilistan kakkoseksi. Pitkät hiukset piiskaavat ilmaa raskaan rytmin tahdissa. Sade hakkaa teltan kattoon kuin alleviivaten jytkettä, joka valtaa tilan valuen isoista kaiuttimista esiintymislavan molemmin puolin. Yleisö heiluttaa käsiään ja huutaa laulujen sanoja toistensa suuhun. Ei mikään tavallinen gospelkonsertti, näemmä.

Parin tunnin jytinän jälkeen yleisö purkautuu teltasta. Seassa on pitkätukkaista ja mustiin pukeutunutta hevikansaa, viimeisen päälle laittautuneita teinityttöjä ja kaikkea siltä väliltä. Tunnelma on katossa, sillä keikan lopuksi bändi on pyytänyt yleisöltä palvelusta. Sen pitäisi auttaa bändiä tekemään The Rainin historian ensimmäisen musiikkivideon. Sitä taas tarvitaan, koska The Rain, 20-vuotias gospelbändi Pirkanmaalta, kipusi puolitoista viikkoa sitten julkaistulla levyllään Suomen virallisen albumilistan kakkoseksi, ja Yle tarvitsee materiaalia Lista-ohjelmaansa. ”Tämä tuli vähän äkkiä”, naurahtavat kitaristi Jussi Salo ja laulaja-kosketinsoittaja Sami Haveri.

Miehet ottavat listasijoituksensa tyynesti. Se ei ollut mikään tavoite, eikä siihen pääsemiseksi ole tehty tuoreen levyn kanssa mitään uusia temppejuja. Selityskin sijoitukselle löytyy. ”Maanalainen Levykauppa, joka myy gospelmusiikkia, on nykyään mukana listalaskennassa”, kuittaa Salo vaatimattomasti. Jotain bändissä silti pitää olla ja hevimusiikkia kuuntelevia uskovaisia pitää olla paljon. Sami Haveri tuumii: ”Kyllä uskovaisia onkin paljon enemmän kuin media antaa ymmärtää. Gospelmusiikista ei juuri puhuta tai

kirjoiteta, mutta silti se voi hyvin ja on osa ihmisten elämää. Ja meidän musaa kuuntelevat myös ei-uskovaiset, tietävät miehet. Levy-yhtiöt eivät yleensä uskalla ottaa leipiinsä bändejä, jotka puhuvat selkeästi Jeesuksesta. Toivottavasti listasijoitus antaa viestiä siitä, että gospellevyn julkaiseminen ei välttämättä ole mikään taloudellinen itsemurha.”

Omat levynsä itse kustantava bändi on tyytyväinen siihen, että taloudellisen riskin kantamisen myötä he voivat tehdä juuri sellaista musiikkia kuin haluavat. ”Minun on ainakin pakko olla rehellinen siinä, mitä teen. Jos tekisin muunlaista musiikkia, tulisi äkkiä olo, että mitä oikein on tekemässä ja minkä vuoksi”, miettii Haveri. Alunperin kuvio ei ollut kuitenkaan näin selkeä. 20 vuotta sitten bändin jäsenet olivat juuri ripiltä päässeitä poikia, joilla oli kova halu soittaa. Seurakunta antoi siihen mahdollisuuden. ”Olihan se aikamoinen kynnys sen ikäiselle alkaa soittaa ja laulaa Jumalasta. Piti miettiä, mitä ne kaveritkin sanoo”, Haveri muistelee. Bändin perustanut Hannu Järvensivu osasi kuitenkin vetää oikeista naruista. Pojat diggailivat The Roud-nimistä gosbelbändiä (P.H:n huom: Kankaanpääläisiä!), josta tulikin The Rainin esikuva.

Koko ikänsä raskaan musiikin parissa viettäneet miehet pitävät luonnollisena sitä, että bändin musiikissa Jumalan sana yhdistyy raskaaseen, melodiseen rockiin. Se on heidän tyyliinsä viedä viestiä eteenpäin. Salo on joutunut käymään asiasta muutaman keskustelun mummonsä kanssa, joka on körtti, mutta muuten yhdistelmä on otettu vastaan ilman suuria ihmettelyjä. ”Suomi on hevimaa ja hevi on meidän juttu. Ei tekstin sisältö tyyllilajiin vaikuta”, kuittaa Jussi Salo ja Sami Haveri vahvistaa: ”Itse nautin tällaisesta musiikista. Se on yksi Jumalan lahja, ja on hienoa, kun sen voi tällä tavalla käyttöön.”

The Rainin kotisivu

Yhtyeen kotisivu www.therain.fi kertoo mm. seuraavaa:

Mikä The Rain?

The Rain on melodista, raskasta rockkia ja mahitipontisia rauhallisempia lauluja. Bändi on julkaissut demokasetteja, kaksi EP-CD:tä (1996 ja 2001) sekä neljä pitkäsoittoa. Kolmea ensimmäistä albumia on myyty yhteensä yli 20 000 kappaletta.

- Kiitos ja Anteeksi (1999)
- Tie 316 (2002)
- Ellipsis (2005)
- Yhtä kuin voitto (8/2008)

The Rain on kasattu vuonna 1988 ja on juuriltaan ikaalislainen bändi. The Rain keikkailee ympäri Suomea. Syksyllä 2005 kolmen kuukauden kiertue teki soittamisesta hetkeksi ansiotyötä muusikoille. Samanlainen kiertue tehdään myös 2008 syksyllä.

Muuten The Rain onkin ”vain” harrastus muusikoille. Kun tehdään musiikkia ja tekstejä, halutaan myös sanoa jotain. Me kerromme siitä, mikä on meille tärkeää. Kristittyinä tyyppinä tulkitsemme elämää uskon avulla. Ei väkisin, vaan luonnollisesti.

Tiiviisti tämä meille tärkeä kuuluu näin; Jumalalla on tarkoitus ihmisen elämälle. Jumala antaa Poikansa uhriksi. Jeesuksen veri kuittaa synnit. Viesti kuuluu kaikille. Paitsi ahdistunut ja epätoivoinen ihminen, niin myös menestyvä, onnellinen ja suosittu tarvitsee anteeksiantoa.

Me muusikot olemme työkaluja. Tahdomme tehdä ahkerasti työtämme ja rukoilla siunausta toimintaamme.

The Rain on: vasemmalta Tatsi Haveri – basso ja laulu; Sami Haveri – laulu, koskettimet; Jussi Salo – kitara, taustalaulu; Pasi Hakala – rummut, taustalaulu.

Miten tämä rockkibändi liittyy Leppäsläisiin? Siten, että bändin kaksi jäsentä, Tatu ja Sami Haveri, ovat suoraan alenevassa polvessa 100-vuotiaan Tyyne Salmin lapsenlapsia eli Paula- tyttären pojat. Bändin kaksi kaveria ovat heidän koulutovereitaan peruskoulualajalta Ikaalisissa.

Tekstit tähän juttuun on koonnut

Paula Haveri

Eino Leppänen – Iivarin vanhin poika

”Eino Artturi Leppänen, syntynyt 19.9.1903, pituus 168 cm, hiukset tummanruskeat, silmät siniharmaat, kasvojen muoto soikea, vasemmassa ranteessa sisäpuolella arpi.”

Näin kuvaillaan isääni, Iivarin ja Elsan esikoispoikaa, hänen henkilöllisyystodistuksessaan vuodelta 1941. Minä olen hänen viides lapsensa ja syntymäni ajoittuu helmikuulle 1945. Sota oli tuolloin loppumassa ja uusi ajanjakso Suomen historiassa alkamassa. Isän perheessä oli myös menossa uusi elämänvaihe. Isä oli perustanut – kuten nykyään sanotaan – ns. ”uusperheen” solmittuaan II avioliittonsa äitini Tyyne Myllymäen kanssa vuoden 1943 lopulla. Äitini mukana perheeseen oli muuttanut myös hänen viisivuotias tyttärensä. Isän ensimmäinen vaimo Olga oli aiemmin kuollut keuhkotautiin ja isä jäänyt yksin neljän alakäisen lapsensa kanssa. Näin minusta tuli kahdeksas perheenjäsen. Tosin kaksi vanhinta isosiskoani olivat koulunkäyntinsä lopettaneina jo kotoa poissa tienaamassa elantoaan kotiapulaisina, kuten siihen aikaan yleensä oli tapana. Myöhemmin sain vielä kaksi pikukuveljeä.

Lapsuuskotini sijaitsee Lavian Niemenkylässä ja on edelleen omistuksessaamme kesäpaikkana. Isä osti tämän Marjamäki-nimisen palstatilan keväällä 1926 ja saman vuoden juhannukseksi hän muutti vaimonsa Olgan kanssa sinne asumaan. Tila oli aikoinaan ollut Vanhatuomisaaren torppa, jossa oli peltoa pari hehtaaria ja metsää seitsemisen hehtaaria. Silloisessa asuinrakennuksessa oli ainoastaan kaksi huonetta, keittiö ja kamari, ja siinä tilassa isä ja Olga tulivat toimeen perheeseen viiden vuoden kuluessa syntyneiden neljän lapsensa kanssa. Isä peruskorjasi talon v. 1935 ja rakensi luultavasti silloin siihen yläkerran, jossa on kolme pientä huonetta ja jotka myöhemmin toimivat suutarinverstaana. Keskuslämmityksen hän asennutti v. 1938 ja nykyisen muotonsa rakennus sai v. 1952, jolloin laajennuksen myötä tila lisääntyi kahdella kamarilla sekä ”kylpyammeella ja vesiklosetilla”, jotka siihen aikaan olivat vielä pieni ihmettelynaihe kotikylässäni.

V. 1958 vanhempani ostivat äitini lapsuudenkoti-tilan enoltani, joka muutti perheineen Kanadaan. Tila sijaitsi vain kilometrin päässä kodistamme ja näin saatiin lisää viljelysmaata ja metsää.

Isä oli aloittanut heti Laviaan muuton jälkeen suutarinhommat aittarakennuksessa eli ”puarissa”, ja tässä verstaassa hänellä oli ollut parikin apulaista. Sodan ajan hän oli saanut työskennellä kotirintamalla perheensä parissa, koska hänet oli aikoinaan vapautettu kokonaan asevelvollisuuden suorittamisesta. Äitini kertoman mukaan syynä olisi ollut hänen sairastumi-

Marjamäen tilan päärakennus kesällä 1930.

sensa tuperkeliin.

Minun lapsuudessani verstaas sijaitsi jo yläkerrassa ja työmiehiä oli 4 – 5, ajoittain jopa 7. Ensimmäisissä muistikuvissani istun isän suutarinpöydän takana ja katselen mielenkiinnolla, kuinka isä asettelee nahkavuodan päälle erikokoisia ja -näköisiä pahvimuotteja ja leikkelee niiden mukaisia paloja. Myöhemmin opin, että niistä paloista syntyi taitavien suutareidemme käsissä hienoja nahkasaappaita, ryppyvartisia ns. ”jatsareita”, joita myytiin mm. Porin ja Tampereen kenkäkaupoissa. Vammalassa v. 1950 pidetyssä Maatalousnäyttelyssä isä sai I palkinnon kotiteollisuusosastolla olleista saappaista.

Isän jalkineliikkeen toinen tuote oli kumiteräsaappaat eli nahkavartiset kumisaappaat, jotka olivat 1950 ja 1960-luvuilla yleisesti käytössä. Verstaalla olikin ompelukoneita, joista toisia käytettiin nahkavarsien valmistuksessa ja toisia varsien tikkaamisessa (ompelemisessa) kiinni Nokian Kumitehtaalta tuotettuihin ns. ”kumiteriin”. Isän palkkaamana näitä saappaita oli tekemässä pari työntekijää eli ”tikkaajaa”.

Verstaalla työskentelyyn isä opetti koko perheensä. Hän itse suunnitteli ja leikkasi nahoista kaikki saappaiden valmistuksessa tarvittavat osat. Kiireisimpinä aikoina hän istui tiskinsä ääressä varhaisesta aamusta iltamyöhään ja ”valmisteli töitä suutareilleen seuraaviksi päiviksi”, kuten hän asian ilmaisi. Meille lapsillekin tuli iän myötä omat tehtävämme. Isä oli aikoinaan jo opettanut isoveljeni Veli-Pekan suutariksi ja hän työskenteli kotona aina avioitumiseensa asti. Nuoremmat veljeni taas olivat taitavia tikkaajia kumiteräsaappaiden valmistuksessa ja koulupäivän jälkeen heitä odottikin monesti verstaalla parin tunnin työurakka. Äitikin oli auttamassa varsien ompelussa aina kun muilta askareiltaan ehti. Minä puolestani osallistuin viimeistelytöihin. Niinpä kumiteräsaappaita pystyttiin tuottamaan tarpeen vaatiessa jopa kahdessa vuorossa, päivällä palkkatyövoimalla ja illansuussa oman perheen voimin.

Isä oli perinyt Leppäsläisten yrittämisen halun ja tämä tuli esiin myös maanviljelyksen ja karjatalouden puolella. Aikaansa seuraavana ja kokeilunhaluisena

Päärakennus v. 1985.

ihmisenä hän omaksui tarkkaan harkiten itselle sopivia menetelmiä ja uudistuksia. Tästä esimerkkinä oli mm. AIV-rehun valmistus. Tämän tuoreen heinän säilöntätavan oli keksinyt Nobelin kemianpalkinnon v. 1945 saanut Artturi Ilmari Virtanen, jonka mukaan nimitys AIV-rehu. Isän kutsumana saapui kotiimme Satakunnan maatalousneuvoja, jonka ohjeiden mukaan rehunteko alkoi keväällä 1946 maakuoppaan. Uusi navettarakennus valmistui sitten v. 1948 ja sen kyljessä komeili pitäjän ensimmäisiin kuuluva rehusäiliö.

Rehua tehtiin kasvukauden aikana heti alkukesällä ja toisen kerran juhannuksen tienoilla pari päivää kerrallaan. Apilan sekainen heinä oli saatava mahdollisimman tuoreena säilöttyä, joten työpäivistä muodostui pitkiä ja raskaita sen ajan työvälineillä. Oman perheen työpanoksen lisäksi tarvittiin usein apujoukkoja myös naapureista. Aamuvarhaisella lähtivät veljeni isän mukaan pellolle avuksi niitto- ja hevos- töihin, sitten myöhemmin oli naisväen vuoro mennä haravointihommiin. Päivän mittaan ajettiin hevoskär- ryllisiä tuoreheinää rehusäiliöön, jossa isä itse oli vas- taanottajana levittäen heinän tasaiseksi kerrokseksi ja kastellen sen sitten AIV-liuksella. Tämän tehtävänä

Ulkorakennus AIV-rehusäiliöineen v. 1985.

oli säilyttää heinän ravinteet. Seuraavana päivänä toistuivat samat työvaiheet ja lopuksi säiliöön kerätty heinä peitettiin raskaila laattamaisilla betonipainoil- la, jotka isä oli valanut tarkkojen mittojen mukaan. Näin saatiin rehua, joka painui tiiviiksi ja toinen sato saatiin mahtumaan säiliöön. Talven aikana AIV-rehu sitten syötettiin navetassa olleille lehmille. Äiti hoi- ti etupäässä navetta-askareet isän auttaessa vain ras- kaimmissa hommissa.

Karjanjalostus ja hyvä ruokinta tuottivat tulosta. Monena vuonna Leppäsen Einon karja oli keskituo- toksestaan Lavian paras. Isälle annettiin I palkinto v. 1952 AIV-rehunvalmistus- ja rehunviljelyskilpailussa hyvälaatuudesta rehusta ja A. I. Virtanen kävi henki- lökohtaisesti tervehtimässä vanhempiani edistykselli- sestä toiminnasta maatalouden hyväksi.

Isän kokeilun piiriin kuului myös sokerijuurikas, jota kasvoi pellolla parina vuonna 1950-luvun lopussa perinteisten viljakasvien ohran, kauran, rukiin ja veh- nän ohella.

Isän ja äidin elämää ohjasi syvä usko Jumalaan. Isä oli omien sanojensa mukaan luottanut Jumalan joh- datukseen koko elämänsä ajan. – Lieneekö Marjaana- mummon vaikutusta? – Perheen yhteiset ateriat al- koivat ja päättyivät rukouksin ja erikoisesti mieleeni on jäänyt pyhien vietto. Olipa kuinka kiirettä tahansa verstaalla isojen tilausten kanssa tai kesällä maatalo- ustöissä, niin sunnuntai oli ehdoton lepopäivä ja isän mielestä arjen työt saivat odottaa. Näitä olivat myös naisväen käsityöt. Muistan, kuinka joskus isompana tyttönä harmitti, kun innolla aloitetun villapaidan ku- tomiseen olisi juuri sunnuntaina ollut runsaasti aikaa.

Sunnuntaihin valmistautuminen alkoi jo lauantai- na. Meitä tyttöjä odotti kotona koulun jälkeen yleensä siivoaminen ja leipominen äidin apuna ja iltasaunassa pestiin arjen pölyt pois. Sunnuntaiaamuna oli puhtaat pyhävaatteet odottamassa ja kello 10 koko perhe hil- jentyi radion ääreen kuuntelemaan jumalanpalvelusta tai oli läsnä Lavian kirkossa. Vasta yhteisen lounaan jälkeen me lapset saimme luvan lähteä omiin puu- hiimme. Kesäisin kylän lapset kokoontuivat meille äidin pitämään pyhäkouluun. Isän lempiharrastuksiin kuului raamatun tutkiminen tai hengellisten kirjojen lukeminen. Sunnuntai oli myös yleinen vierailupäivä, iltapäivällä lähdettiin käymään naapurissa, joskus su- kulaisten luona tai kutsuttiin heitä kyläilemään.

Vanhempieni mielenkiinnon kohteena oli erikoi- sesti Länsi-Suomen herännäisliike, ”rukoilevaisuus”. Niinpä isän ostettua Popeda-merkkisen henkilöau- ton 1950-luvun puolivälissä, pakkautui koko perhe autoon etenkin kesäaikaan, ja isän ohjaamana taittui pidempiäkin matkoja ympäri Satakuntaa hartausti- laisuuksiin eli ”seuroihin”. Kodissammekin pidettiin useita kertoja vuodessa seuroja, joissa puhujina olivat isän ystäväpiiristä lähiseurakuntien pappeja ja maal- likkopuhujia. Myös isä halusi julistaa Jumalan sanaa

Eino ja Tyyne Leppänen talvella 1965.

ja vanhempana hänkin piti puheita erilaisissa hengellisissä tilaisuuksissa. Vanhemmilleni oli myös tärkeää toimiminen omassa seurakunnassa. Erikoisesti diakonia- ja lähetystyö olivat lähellä heidän sydäntään. Isä kuului lisäksi kirkkoneuvostoon.

Isä oli ”perheenpää”, joka rauhallisella määrätietoisella käytöksellään loi kodin turvallisen ilmapiirin. Hän osasi käyttää ”maalaisjärkeä” ja niinpä ratkaisu yleensä löytyi pulmaan kuin pulmaan. Hänen erinomainen taitonsa toimia esimerkillisellä tavalla vaikeissakin tilanteissa on pysyvästi jäänyt mieleeni. Yksi tällainen tapaus sattui kesällä 1957.

Istuimme koko perhe kamarin puolella luultavasti ruokailun jälkeen pienellä tauolla, ukkonen jyrähteli kauempana. Yhtäkkiä sähkömittaritaulu, joka oli keittiön seinässä, syttyi tuleen salaman aiheuttamana. Välittömästi isä otti ohjat käsiinsä ja alkoi jaella käsikyä: ”Äiti, soita palokunta! Pitäkää ovet ja ikkunat suljettuina! Hakekaa paksuja mattoja ja peittoja kuistin rapulle!” Näin hän sai jokaisen meistä toimimaan, itse hän huusi yläkerran suutarit avukseen ja vuorotellen he kävivät tulta tukahduttamassa käyttäen mattoja ja peittoja apunaan. Palokunnan saavuttua paikalle ja sammutettua tulen, ainoastaan osa keittiön seinää vaurioitui. Isä sai palopäälliköltä suurkiitokset ripeästä toiminnasta ja kotimme säästyi uhkaavalta tuholta.

Omakohtaisiakin kokemuksia isän taidoista muistan ollessani 7 – 8 vuotias. Kerran, kun tapamme mukaan juoksentelimme avojaloin ulkona, sain jalkapohjaani ison tikun. Vaivalloisesti sitten onnuin ovesta sisään ja ensimmäiseksi kohtasin isän. Hän minua lohdutti ja sanoi: ”Annas ko katton”. Nähtyään tikun

hän tokaisi: ”Eiköhän se pois saara, haev vaan partakoneen terä”. Muistan vieläkin, kuinka pelästyin isän aikeita, mutta kilttinä tyttönä tottelin, kun isä kehotti minua menemään sängyn päälle vatsalleni. Hän tarttui jalkaani, puristi sitä ja kuulin hänen sanovan: ”Nys saat huutaa niin paljon ko kurkusta lähtee”. Minä siitä huutamaan ja vetäessäni henkeä uuteen yritykseen, kuulin isän jo ääneen ihmettelevän tikun suuruutta ja näytti sitä minullekin. Minä puolestani olin aivan ymmälläni, miten taitavasti isä oli leikannut partakoneen terällä tikun pois jalastani, enkä ollut tuntenut minkäänlaista kipua. Jalkani oli taas kunnossa parissa päivässä.

Lapsen mielessäni isä osasi tehdä ihan mitä vaan. Hän osasi olla myös ankara. Meille lapsille oli olemassa rajat, mitä saimme tehdä, mitä emme ja tottellemattomuudesta seurasi rangaistus, pahimmassa tapauksessa ”remmiä”. Monissa asioissa hän kuitenkin oli kannustavana voimana, kuten esim. erimuotoisessa liikunnassa. Itse hän oli nuoruudessaan harrastanut voimistelua, ja niinpä joskus pimeinä syysiltoina meistä lapsista oli hauskaa, kun kamarin lattialle asetettiin patja pehmikkeeksi ja innolla harjoiteltiin kuperkeikkoja, siltoja ja kärrynpyöriä sekä isän esimerkkiä noudattaen opeteltiin päälläseisontaa. Hän piti myös huolen siitä, että talviaikaan sukset olivat aina hyvin tervatut ja luistavat koulumatkoja ja hiihtokilpailuja varten. Kesäaikaan pihanurmikko toimi voimistelutantereena ja puuvajan edessä oleva sahanpurukasa pituus-, korkeus- ja seiväshyppyalustana. Isän tekemillä mailloilla opettelimme lyömään palloa.

Isän syntymästä on tänä vuonna kulunut 105 vuotta, ja ensi vuoden juhannuksen aikaan hänen kuolemaastaan tulee 40 vuotta. Hänen elämänsä mahtui monia vaikeita ajanjaksoja, joista hän selvisi elämäntyönteisellä asenteellaan, ahkeralla työllä ja luottamuksella Jumalaan. Hän pyrki olemaan oikeudenmukainen, rehellinen, toiset huomioonottava ja ”sanansa mittainen” mies.

Isää muistelllessani mieleeni tulee hänen usein toistamansa lauseet: ”Rakastakaa lähimmäisiänne niin kuin itseänne! Jumalan edessä me kaikki ihmiset olemme samanarvoisia katsomatta kansallisuuteen, rotuun, ihonväriin, rikkauteen tai köyhyyteen.”

Tuula Virtanen

Terveisiä Taalainmaalta

Einon Ruotsissa asuvat pojat Olavi ja Antti perheineen lähettävät kuvaterveiset syyskuulta 2008.

Edessä Arja ja Olavi Leppänen, sylissä pojantytär Julia. Takana oik. poika Janne ja vas. tytär Maria Leppänen ja heidän välissään pojanpoika Mattias ja Jannen avovaimo Maria Rosenberg.

Yvonne ja Antti Leppänen adoptiopoikansa Callen kanssa.

Kerttu 1929 – 1976

Kerttu Kyllikki syntyi 10.4.1929 Arvo ja Hilda Leppäsen esikoistyttönä Kankaanpään Vihteljärvellä. Kotona olevan suutariverstaan ja kaupan tyttönä hän innostui lähtemään oppikouluun ja kirjoitti ylioppilaaksi Kankaanpään yhteiskoulusta. Kerttu toimi myös kaupan yhteydessä olleen posti-konttorin hoitajana. Hänellä oli haave valmistua kansakoulun opettajaksi. Opettajaseminaarin ovet eivät kuitenkaan auenneet ensi yrittämällä, niinpä Kerttu suuntasi Tampereelle kauppaopistoon ja opiskeli merkonomiksi. Nuoruusvuodet kuluivat kotona Vihteljärvellä Leppäsen kaupalla ja talvet opettajana Polven koululla. Vuonna 1955 Kerttu avioitui isäni orimattilalaisen metsäteknikko Osmo Kajanderin kanssa. Orimattilassa Kerttu toimi Tönnön ja Virenojan kouluilla opettajana. Oman uransa hän löysi pankki- ja toimitustyöstä. Ensin Orimattilan Osuuspankin Mallusjoen konttorin vastaavana hoitajana kevääseen 1964, sitten Orimattilaan perustetun sairausvakuutustoimiston toimistosihteerinä. Vuonna 1974 Kerttu sairastui syöpään ja kuoli 25.5.1976.

Pikku Kerttu

Iloinen ja nauravainen

Noin kymmenvuotiaana vietin kesiä papan ja mummun kaupassa pikkuapulaisena. Joskus asiakkaat kertoivat Kertusta, joka laski leikkiä ja selvitti hankalatkin tilanteet huumorilla. – Joskus istuttiin Kertun kanssa keittiössä ja naurettiin pitkään iltaan ja yö-

Koululainen Kerttu oikealla, silmälasit.

hön asti, kertoivat sukulaisnaiset. Eräs kiva muisto: Nuori Kerttu oli saanut kaksi joululahjaa, ilmeisesti poikaystäväehdokkailta. Aamutossut ja ruusukimpun. Äiti-Hilda suutarin vaimona arvosti laadukkaita tussuja ja ihmetteli miten joku hassaa rahansa kuihtuviin kukkiin. Ja Kerttu vaan nauroi: - Voi, voi, kun tossut kuluvat ne laitetaan pannun pesään, mutta ruusuista jää sentään muisto.

Luontainen opettaja

Äiti kertoi usein vuosistaan Polven koulun opettajana. Muutama vuosi sitten löysin hänen vanhoja koulu- ja työtodistuksia. Musiikki ja kielet olivat hänen vahvuuksia. Kansakoulun tarkastaja oli kirjoittanut suositustodistukseen: ” Kerttu Leppänen on lahjakkain tapaamani ylioppilasopettaja, hänellä on luontainen kyky saada oppilaiden huomio opetukseen. Luokassa on kuri ja järjestys hänen kiinnittämättä siihen pienintäkään huomiota.” Äiti kannusti nuoria opiskelemaan ja auttoi työpaikkahakemuksissa. Muistelen hänen antaneen tukiopetusta pojanviikarille, joka oli oppikoulussa saamassa ehdot pakkoruotsissa.

Asiallinen virkanainen

Ollessani taaperoikäinen asuimme pankkikonttorin yläkerrassa. Kerran olin kontannut käytävään ja huu-
tanut : äijä menee töijä, eli äiti menee töihin. Noin 5-vuotiaana naureskelin aamuisin peiton alla äidin aamutoimia. - Ai, ai, nyt tulee hoppa-kiiru. Muistan miten hän pukeutui asiallisesti ja lähti käsilaukun kanssa töihin, töihin jossa oli paljon tärkeitä papereita. Jäl-

Polven koulun ylioppilasopettaja Kerttu Leppänen toinen vasemmalta.

Onnellinen morsian. 31.7.1955, vihkiäiset Leppästen kotipihalla.

keenpäin olen kuullut, että hän oli taitava ja arvostettu työntekijä ja työtoveri. Äiti neuvoi minua: kun soitat toimistoon, esittelet itsesi ja kysyt saisitko rouva Kajanderia puhelimeen.

Orimattila – Kankaanpää

1960- ja 70- luvuilla automatka Orimattilasta Kankaanpäähän, oli suuri tournee. Matkat olivat tärkeitä

Perheen äiti Orimattilassa omenapuun alla, 1970.

ja odotettuja. Lähes päivittäin äiti puhui Kankaanpään mummusta ja papasta. Monet leppäsläiset ja vihteljärveläiset nimet vilahtelivat puheessa. Kirjoiteltiin kirjeitä ja kortteja. Puhelinsoittojen tunnelman muistan vielä.

Muistoissa vain

Kirjoitan tätä vainajien muistopäivänä 2008. Kerttu täyttäisi ensi keväänä 80 vuotta. Moni elämänpolku olisi kulkenut erilailla jos ”Kerttu olisi saanut elää”. Hiljattain näin otsikon: Oman lapsen kuolema on sellainen asia, josta ei ole tarkoitukseen selvitä. Kun perheen äiti, jonka omat vanhemmat olivat elossa kuoli, katkesi ketju kahdesta kohtaa. Toukokuun 25. vuonna 1976 on päivä, jonka muistan tunti tunnulta. Arvopappa täytti silloin 70 vuotta ja sai suruviestin tyttärensä kuolemasta. Jokaista perhettä kohtaa menetys ja suru ennemmin tai myöhemmin.

”Jotakin muistaa, jotakin unohtaa, nauraa lapsen lailla, eikä pelkää rakastaa.”

Liisa Räikkönen pyysi minua kirjoittamaan tähän joululehteen äitini elämästä. Muistelen lapsuusjouluja Vihteljärvellä ja suljen albumin.

Minna Kajander

Australian takamailla

Palasimme juuri Suomeen kahden ulkomaan vuoden jälkeen. Mieheni oli töissä lentäjänä lähetyslentojärjestö MAF:lla. Perheemme asui Milingimbin aboriginaalikylässä, joka sijaitsee Pohjois-Australiassa, pienellä saarella Tyynen valtameren rannalla.

Jussi lensi kuusi- ja kahdeksanpaikkaisilla pienkoneilla alueen asukkaita sekä opettajia ja terveydenhoitajia vielä syrjäisempiin kyliin. Ympäristö oli trooppista rannikkoa ja puskaa, ja moniin kyliin ei ole autotietä ainakaan sadekaudella. Myös meidän perheemme ainoa keino liikkua kylästä pois oli lentää. Kävimme tuulettumassa eräässä pienessä kaivoskaupungissa noin kahden kuukauden välein.

Asuimme keskellä 500 hengen kylää. Kaikki tuntui tapahtuvan aivan meidän ikkunoittemme alla, useimmiten yöllä. Kortinpeluuta tai elokuvien katselua, murtovarkaan takaa-ajoa, koiratappeluita, rapujen, simpukoiden ja kilpikonniin paistamista nuotiolla. Kylä eli öisin, ja välillä Jussin aikaisten aamulentojen asiakkaita ei näkynyt missään.

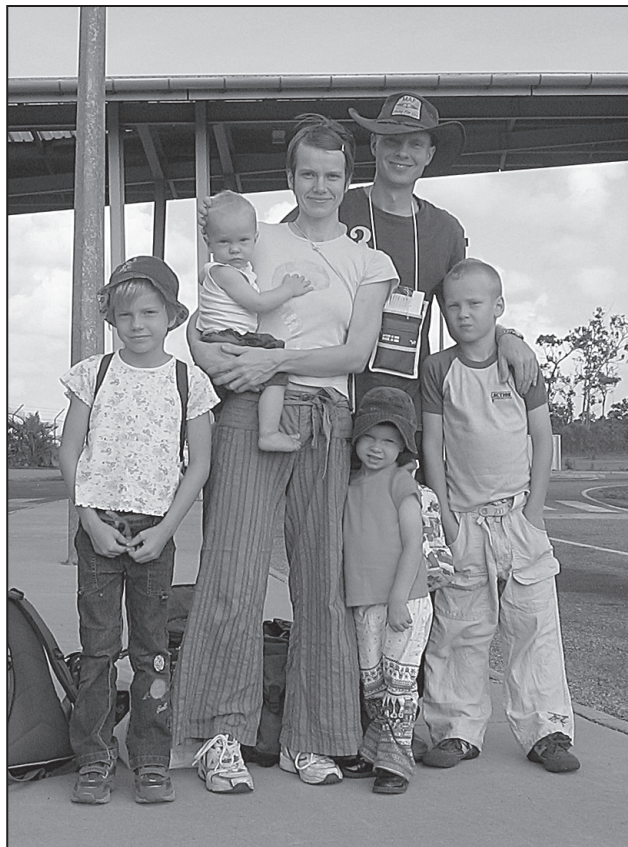
Lapsiemme mielipuuhiä pihalla oli kiipeily pihamme muhkeissa frangipani puissa, sammakoitten tai liskojen kerääminen, mudassa läträäminen ja nuotion polttaminen. Vähitellen he alkoivat leikkiä paikallisten lasten kanssa, ja parhaimpiin muistoihin kuuluvat piilosilla olo pöheiköissä sekä uiminen mutaisessa joessa. Jälkimmäisestä puuhasta pitävät myös krokotiilit, mutta ajattelimme että jos paikalliset uskaltavat veteen niin mekin voimme mennä.

Lastemme parhaimmat ystävät olivat nelijalkaisia. Neljä kyläkoiraa muutti pihallemme ja seurasi lapsia kaikkialle. Tämä oli meille hieno mahdollisuus pitää lemmikkejä, sillä nämä koirat olivat ystävällisiä ja rakastivat lapsia. Välillä vaan sain hätistellä niitä ulos koulusta tai kaupasta.

Isommat lapsemme, tuolloin 6- ja 5-vuotiaat Vilho ja Lilja kävivät aboriginaalikoulussa englannin tunneilla. Muuten opetin heitä itse kotona suomalaisen kotiperuskoulupaketin avulla.

Yhteytemme paikallisiin kehittyivät vähitellen. Jussille tärkeintä oli kun hän oppi valmistamaan didgeridoon, alkuperäisasukkaiden perinteisen puuputken, ja soitteli sitä nuotiolla aboriginaaliveljensä Gambalin kanssa. Aboriginaalien yhteisössä on tärkeätä, että jokaisella on oma paikkansa sukuverkossaan. Löytääkseen paikat myös meille ulkopuolelta tulleeille he usein adoptoivat tulokkaat johonkin tiettyyn perheeseen. Kun perhesuhteet on määritelty, he tietävät paremmin kuinka suhtautua meihin.

Toisinaan Jussi kävi Gambalin ja muutamien muiden miesten kanssa kalassa. Saaliiksi tuli yleensä kalojen sijasta jättiläisrapuja. Jussi ja 8-vuotias Vilho viettivät myös viikonlopun syrjäisessä pikkukylässä,

Sari ja Jussi Valkeajoki sekä lapset Vilho 8, Lilja 6, Iiris 3 ja Aarni 1.

jossa he nauttivat muun muassa mangrovematoja ja vereen kastettua kengurunmaksaa. 2-vuotias tyttäremme Iiris puolestaan tapasi istuskella aina iltpäivisin puun alla naapurin naisten kanssa. Ja minne tahansa menimmekin, joku oli aina suukottamassa häntä.

Kalastuksen ja didgeridoon soiton lisäksi tutustuimme alkuasukkaiden perinteisiin elintapoihin hautajaisissa ja muissa seremonioissa, joissa heidän oma kulttuurinsa saa vielä kukoistaa tansseineen ja vartalomaalauksineen.

Aikamme Milingimbissä oli ainutlaatuinen. Hyvin haasteellinen eristyneen elämän ja kuumien, oudon ympäristön keskellä. Ja huolettoman vapaa ja turvallinen paikka lapsille rymytä pitkin kyliä. Saimme kurkistaa maailmaan, josta emme tienneet etukäteen juuri mitään. Toivomme, että Australian alkuperäiset asukkaat saisivat siirtää omia tapojaan lapsilleen länsimaistuneilla maillaan ja tuntea itsensä arvokkaiksi sellaisina kuin ovat.

Sari Valkeajoki

Kirjoittaja on Ivarin Matti-pojan Anneli-tytären tytär.

Onnea Salli

85:si vuotta täytit,
lapsillesi elon taidot näytit.
Ei ollut vastuunkantajaa isästä,
vaan hän kantoi tuskaa sisäistä.
Hän poistui elämästä nuorena kovin,
oli rinnallasi pienen tovin.
Saatoitte maailmaan kolme lasta,
sinun vastuu alkoi nyt vasta.
Velvollisuutesi hyvin täytit,
epäilijöille kykysi näytit.
Kaikki lapset hyvin pärjäsi,
elosi ihanaksi kovin värjäsi.
Lapsen lapset iloa antaa,
hyvin jaksat elon taakan kantaa.
Nuorin lapsistasi otettiin pois,
jotta ei elo kovin ruusuista ois.
Hyvin jaksat surun kestää,
näin sisinpämme puhtaaksi pestään.
Kohtaloko meitä kuljettaa näin,
jaksettava on toki eteenpäin.
Onnea syntymäpäivän johdosta,
poimi ilon rippeet kesän johdosta.
Lapsesi sulle apua antaa,
että jaksat elon taakan kantaa.
Emme ole toisiamme aikoihin nähneet,
ennen kyläilemässä käytiin.
Pitkä on matka ja kaita tuo tie,
se harvoin meitä yhtehen vie.

Onnitellen Helmi ja Esa

Tämän runon on Helmi Leppänen kirjoittanut Matti Leppäsen puolison Salli Leppäsen 85-vuotispäiväksi 18.7.2006. Matti kuoli 16.6.1959 ja heidän nuorin tyttärensä Liisa 19.1.2006.

Kesäinen pihapiiri

Niin ihana pihapiiri,
lasten riemut kauas kiiri.
Voiko ihanampia ääniä olla
Luojan luomalla vainiolla.

Lapsoset kiljuu ilosta
nauttien auringon kilosta.
Vanhan olokin tuntuu hyvältä,
arkinen päivä aivan pyhältä

Aurinko saisi aina paistaa
ja lapsoset leikeissä loistaa.
Kesä antaa luonnolle vihreyttä,
ihmisille myös pirteyttä.

Pysykää lapsoset terveenä aina,
eikä kivut leikkiessä paina.
Kuuluisi pihalla iloiset äänet,
tuskin osattomaksi sinä jäänet.

Antaa lasten leikkiä vaan,
heissä on tulevaisuus tämän maan.
Katsokaa – mikä riemu ja iloisuus,
kasvoilla elämän valoisuus!

Miten kesä hauskempi olla voisi,
se keveyttä rintaamme toisi.
Leyhyttele tuuli lehtiä puiden,
anna riemua pienten simasuiden.

Jouluvalot

Pimeys voitti valoisuuden,
ehkä lumen tulo valon antaa.
Toisille murhe voitti iloisuuden,
joulun läheisyys surun jaksaa kantaa.

Lumi kun maiseman alleen peittää,
lapsillakin hauskuutta riittää,
lumipalloilla toisiaan heittää.
Iloisuudesta saamme heitä kiittää.

Lasten äänet iloa antaa,
onhan heissä tulevaisuus maan.
Joulun kellot kohta kumahtaa.
Hyvää joulua kaikille jaan.

Jouluvalot palamaan syttyy,
tähdet loistaa taivaalla.
Kansa joululauluja laulamaan yltyy.
Emännät herkkuja laittavat vaivalla.

Niin mennään kevättä kohti
aivan kuin salaa.
Moni ei pimeyttä toki pohdi,
valo kun uskoa eloon valaa.

Iloitaan nyt tästä hetkestä,
nautitaan talvisesta säästä.
Nauttia voi myös luonnon retkestä,
onhan kevät taas hetken päästä.

Kaikki säät on aivan oivia,
kaikista säistä nauttia saamme,
keräämme kaamoksen aikana voimia,
iloisuutta toisille jaamme.

Helmi Leppänen

Nämä kaksi runoa on julkaistu aikaisemmin Orimattilan Sanomien Kynäilijän kulma -palstalla.

Historian lehdiltä

Alla oleva kirjoitus Marjaana Leppimäestä (20.8.1854 – 25.6.1941) on todennäköisesti ollut vuoden 1941 alkupuolella Satakunnan Kansassa. Sama lehti kirjoitti Hilda (24.12.1890 – 29.11.1964) ja Iivari Ojasesta tammikuussa 1964.

Marjaana Leppimäki.

88-vuotias isoäiti, jolla on yli 115 jälkeläistä.

Kaikkien äitien työ ja elämä on ihmeellistä ja kunnioitettavaa, mutta erikoisesti niiden vanhusten, joiden päivätyö on suoritettu kuluneina, meille jo niin kaukaisina vuosina ja jotka nyt saavat seurata monikymmenisen lapsi- ja lastenlapsipolven kehitystä ja saavutuksia. Sellaisia on vielä paljon ja varsinkin Pohjois-Satakunnassa, jossa väkiluku vielä voimakkaasti lisääntyy luonnollistakin tietä, elää äitejä, joiden jälkeläisluku nousee sataan ja siitäkin yli. Käymme nyt tarkastelemaan erään sellaisen elämänvaiheita.

Vuonna 1854 elokuun 20 p:nä syntyi Kankaanpään pitäjän Venesjärven kylässä eräässä Mattilan talon mökissä lapsi, jolle kasteessa annettiin nimeksi Mariaana. Kun vanhemmat olivat itsellisiä, joilla ei ollut sukunimeä, merkittiin lapsi isänsä nimen mukaan kirkonkirjoihin vain Antintyttäreksi. Isä ja äiti olivat jo iäkkäitä, jotka olivat saaneet kokea kaikkia elämän vastuksia ja vaivoja. Aikaisemmat lapset olivat kuolleet tai hävinneet tietämättömiin ja pian jäi pikku-Mariaanakin kokonaan orvoksi. Hänen vanhempansa kuolivat parisen vuotta ennen suuria nälkävuosia, siis vuosia 1867 ja –88, eikä tyttörievulle jäänyt turvaksi ketään läheisiä omaisia. Vähän yli 10-vuotias lapsi sai yksinään järjestellä elämänsä ja oloaan. Vuosi kului vielä entisessä kodissa ja omaisuuteen kuului mm. lehmä, joka kyllä antoi maitoa, kun vaan kykeni sitä hoitamaan ja lypsämään, ja pikku-Marjaanan oli opittava. Tällöin hän myöskin äidin jo aikaisiin antamien ohjeiden mukaan alkoi tehdä yksin-

kertaisia käsitöitä taloihin ja auttaa siellä paimenena ja asiattytönä saaden palkkseen ruoanapua. Saapuivat sitten vuosikymmeniksi jälkeenkinpäin kaameina muistiin jääneet kato- vuodet ja pikku-Marjaanan, niinkuin niin moniin muihinkin mökkeihin tuli vieraaksi armoton nälkä. Oli jätettävä koti ja lähdettävä vieraan armoille etsimään leipää ja suojaa. Kuluivat sentään nekin vuodet miten kuluivatkin, ja nälkävuosien jälkeen palvelee Marjaana taloissa pikkupiikana ja myöhemmin vuosien kulu- tua isonapiikana. Aluksi oli rahan- palkka 15 mk vuodelta kohoten lo- puksi aina 60 markkaan, mihin tuli lisäksi parseeleita ja luontaisetuja. Välillä hän oli joitakin aikoja ”tittelänsäkin” valmistellen käsitöitä ja kutoen kankaita. Rippikoulu- kin oli käyty ja tuli miehelään meno. Ollessaan n. 20-vuotiaana palveluk- sessä Vihtiläjärvellä hän tutustui si- käläiseen ”hantvärkkäriin”, kylän suutarin Manasse Juhonpoika Lep- pimäkeen menen hänen kanssaan v. 1877 naimisiin. Nuori pari sai tor- pan palkan Puuskan talosta ja ra- kensivat tuvan nykyisen Leppimäen tontille. Kun isä suutaroiitsi ja Mar- jaana kutoi ahkerasti kankaita, joita käytiin myymässä aina Poriin asti, oli toimeentulo aina tyydyttävä, vaikka lapsia ilmestyikin tuhkatih- eään. Vanhemmat olivat aikaansaap- pia työihmisiä ja Marjaana varsinkin kova ”kankuri”, elämä yksinkertai- ta ja ”nuukaa”. Joskaan ei ollut suoranaista puutetta, täytyi sentään kaikki vaatimukset supistaa äärim- mäisen vähäisiksi. Perhe lisääntyi ja asuntoa oli laajennettava. Rak- ennettiin uusi tuparivi ja ulkokuoneita- kin, jossa kaikessa saatiin paljon apua hyväntahtoisilta naapureilta. Paljon suuremmassa mitassa kuin nykyään autettiin silloin eteenpäin pyrkivää naapuria talkoilla, ajettiin rakennus- hirssiä, oltiin salvomassa seinää ja valmistamassa kattoa, ulottuivatpa talkoot pellon raivaamiseenkin. Tal- kooväelle tarjottiin sahtia, harvem- min näinä vanhoina aikoina kahvia tai muita virvokkeita.

Vuosien kuluessa yhä itsenäise- mäksi muodostuva Marjaana oli an- kara järjestyksen ihminen, joka var- sinkin miehen sairastellessa ja ai- kaisemmin vanhetessa otti perheen ohjat tiukasti käsiinsä. Hänen torp- pansa ympärillä ei pidetty pahaa elä- mää ja hän sai tottelemaan lähiym- päristönkin vallattomuuksiin pyrki- vät. Rohkeasti hän hajoitti kortti-

sakeiksi muodostuvat nuoret ja vei ”omat” kotiin, samoin hän keskeyt- ti remuaviksi kehittyvät tienristeys- tanssit. Hänellä oli arvovaltaa ko- tinsa ulkopuolellakin ja hän uskalsi sitä käyttää. Kun isä v. 1919 kuoli, jäi asunnon nimellinenkin isännöys hänen käsiinsä, ja torppien itsenäis- tymisessä vapaussodan jälkeen muo- dostettiin Leppimäki taloksi, joka jatkuvasti on vaurastunut ja komis- tunut.

Marjaana Leppimäki on nyt lähes 88-vuotias. Hänellä itsellään on run- saasti lapsia. Synnyttämästään 11 lapsesta on elossa 8, joista kuitenkin kaksi elää Amerikassa. Ja ne lapset on saatu maailmaan ilman suurempia hätäilyjä ja hädinöitä. Vasta vii- meinen, tällä vuosisadalla syntynyt on ollut koulunkäyneen kättilön ensi- hoidossa (Kankaanpäähän otettiin ensimmäinen kättilö v. 1900). Tavan- mukainen jokapäiväinen työ ei ole paljoa lasten takia keskeytynyt. Eri- koisella kiireellä tuli maailmaan kahdeksas lapsi, josta myöhemmin miehenäkin on tullut nopeasti töpi- näksi paneva ja toimeen ryhtyvä. Tuskin oli äiti ennättänyt lypsytä saunan lämpimään, ennenkuin poika äänteli lauteen puhtailla oljilla ja naapurista apuun kutsuttu vaimo sai todeta kaiken tapahtuneen hyvin ja oikeassa järjestyksessä. Sellaista se oli vanhankansan äidin elämä ja vel- vollisuuksien täyttäminen.

Mainittiin jo, että Marjaana Lep- pimäellä oli 11 lasta. Kolme niistä on kuollut, mutta elossa olevat ovat hekin täyttäneet lisääntymisen lain kaikella kunnialla. Yhteensä heillä on 74 lasta, eräällä 16 ja toisella 12. Mutta Leppimäen mummu on saanut nähdä vielä lastenlastenlapsiakin, joiden näidenkin luku nousee jo yli 50. Vaikka Amerikassa olevista lap- sista ei olekaan varmoja tietoja ja vaikka näkemämme sukuluettelo on jo vuodelta 1938, teki Marjaanan jäl- keläisten luku silloin yli 115.

Siinä on äiti ja esi-äiti, jonka ve- roista lienee harvassa. Ja kun vie- lä mainitsemme, että lapset ovat jo- tenkin poikkeuksesta hyvin toimeen- tulevia ja että suvussa kolmisen vuotta sitten valmistui ensimmäinen ylioppilas, muodostune kuva sitäkin mielenkiintoisemmaksi.

Perheeseen syntyi 18 lasta — niistä kolmet kaksoiset

Ennen, jolloin suuret perheet olivat jokseenkin yleisiä, eivät esimerkiksi 10-lapsiset perheet olleet suinkaan harvinaisia. Näin oli laita etenkin maaseudulla, jossa asumatilat ovat aina olleet väljempiä kuin kaupungissa. Nyt kun muuttuneet elintavat ja mukavuuden halu pyrkivät rajoittamaan lapsilukua, puhutaan suurperheistä jo silloin, kun lasten luku nousee 4–5:een. Minikälaiseksi perhe nykyisin luokitellaankaan, jos siinä on lapsia kymmenkunta tai vaikkapa kahdeksantoista, niin kuin on ollut siinä veneskoskelaisessa perheessä, jonka terhakasta äitiä ja emäntää jututin tässä eräänä päivänä.

Meille syntyi tosiaankin 18 lasta ja kaikki kahdeksantoista vuoden kuluessa, kertoi emäntä Hilda Aleksandra Ojanen Kankaanpään Veneskoskelta. Vaikka perheemme saikin miltei joka vuosi uutta lisäystä, mieheni ja minä otimme sen aina vastaan yhtä tyytyväisin ja iloisin mielin. — Lapset ovat Herran lahjoja, kuuluu vanha sanonta — ja näin ajateltiin varmaankin myös tässä kodissa.

Kun lapsiluvussa oli tultu kymmeneen, lienevät äiti ja isä sentään jonkin verran hämmentyneet, kun yllättäen alkoi kaksosten sarja. Tämä jatkui kolmena seuraavana peräkkäisenä vuonna. Sen jälkeen olikin jo monta kättä kurottamassa leipäkoriin perheen yhteisillä aterioilla. Vielä tämänkin jälkeen syntyi taloon — nyt jälleen yksitellen — poika ja tytär, joista tosin vain poika jäi elämään.

Yhteistä iloa pääsi kuitenkin sumentamaan se, että lapsista kuoli kahdeksan jo varsin varhaisella iällä. Niinpä neljä 5–10 ikävuosien välillä ollutta kuoli runsaan vuoden kuluessa ulkopuolisen henkilön tartuttamaan tautiin, yksi vuoden ikäisenä ja toiset sitäkin nuorempina. Lisäksi kaksi lapsista syntyi kuolleena.

Kahdeksan lasta elossa

Tiheät kuoleman vierailut tekivät luonnollisesti elämän joskus raskaaksi, sanoi emäntä. Olisimme mielellämme pitäneet kaikki 18 lasta, ja uskon, että he kaikki myös olisivat löytäneet oman paikkansa maailmassa. Toisin kuitenkin tapahtui, ja olenkin osaani tyytynyt ajatellut, että näin oli meidän kohdallamme määrätty. Kahdeksan lapsistamme on elossa, ja kymmenen heistä lepää yhteisessä sukuhaudassa, Kankaanpään hautausmaalla. — Kuvaavana seikkana emäntä Ojanen ker-

Hilda ja Iivari Ojanen istumassa jyrkästi raudoitettun Amerikankirstun kannella.

toi tuosta ankeasta ajasta, että hän oli tehnyt itse valkoisesta palttinasta omat kantoliinatkin, koska seurakunnan liinojen puhtaudesta ei vielä tuolloin pidetty niin tarkkaa lukua.

Nykyisin jo 73-vuotias Hilda Aleksandra Ojanen on syntynyt Vihteljärvellä. Talon pari vuotta vanhempi isäntä Iivari Ojanen on lähtöisin Verttuun Kortesojalta. Hän käväisi nuorena miehenä ajan tavan mukaan Amerikassa, jossa hän lyhensi sukunimensäkin Ojaksi. Pysyväksi tuo Amerikan-kuume ei hänelle kuitenkaan jäänyt. Oja palasi kotimaahan jo parin vuoden päästä, ja sen jälkeen hän rupesi käyttämään nimeä Ojanen.

Iivarin ja Hildan mentyä naimisiin nuoripari ryhtyi kauppiaksi Veneskoskelle. Ensimmäinen oli Mäkitalon naapurina, kunnes rakennettiin uusi talo Venesjärven tienhaaran lähelle ja pidettiin siinä

kauppaa toistakymmentä vuotta. Samanaikaisesti pariskunta viljeli ostamaansa Korpelan tilaa.

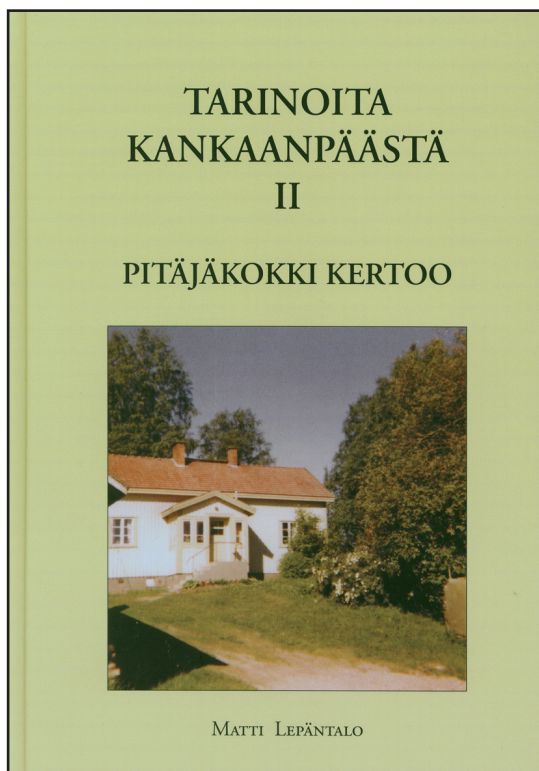
Kaupanteko oli menestyksellistä niin kauan kuin sitä sai yksin harjoittaa. Mutta sitkeää yrittämistä se kuitenkin vaati. Hilda leipoi myytäväksi mm. vehnäleipää ja ompeli esiliinoja, paitoja, housuja jne. Vuonna 1939 liike myytiin ja asetuttiin taloksi Korpeleaan, jota Ojaset edelleen viljelevät.

Vaikka talossa onkin ollut suuri perhe sekä puuhaa ja monenlaista hyörintää tavallista enemmän, on koti taas hiljentynyt. Lapset ovat lähteneet omille tahoilleen, ja vain yksi poika on enää kotona. Emäntä huolehtii lypsämisestä ja sisäaskareista, ja miehet auttavat häntä tarvittaessa. Miesten huolena ovat tietenkin lisäksi ulkotyöt pelloilla ja metsässä, ja mm. tukinajossa isäntä Ojanen haluaa olla vielä itse mukana. — T.

Sukuhaarojen yhteyshenkilöt 4.8.2007

OSKARI	Terttu Huhtamaa Eija Uusi-Oukari	Silmäkkeentie 9, 38720 Vihteljärvi Sävelänkatu 2 A 5, 38710 Kankaanpää	02-5787045 02-572 2542 040-778 2847	thuhtamaa@gmail.com
IIVARI	Liisa Räikkönen Paula Rintamaa Tuula Virtanen	Kuusamatie 22 E, 01390 Vantaa Kiertotie 5 A 3, 29250 Nakkila Koivulantie 6 as. 15, 28360 Pori	09-825 1443 02-537 2880 0400-410 816	
JUHO	Liisa ja Esko Mäkipää Paula Haveri	Aaponkatu 2, 38710 Kankaanpää Isöröyhiöntie 69, 39410 Luhalahti	02-572 1115 0400-521 673	paula.haveri@ippnet.fi
VIHTORI	Kalevi Koivula Laura Koivula	Naapurinkatu 10, 38700 Kankaanpää Ilmarisenkatu 3, 38700 Kankaanpää	02-572 1865 02-572 2052	
HILDA	Arto Ojanen	Venalhontie 13, 21250 Masku	02-432 0221	arto.ojanen@dnainternet.net
VILJAMI	Antti Huhtala	Hallituskatu 8 A 4, 13100 Hämeenlinna	03-652 3769	
ARTTURI	Laura Ahonen		040-733 3903	laura_ahonen@elannonisku.fi
EINO	Inna Kuismanen	Kanneltie 8 A 8, 00420 Helsinki	09-504 1718	

Leppäsläisten sukuseura ry:n julkaisusarjassa ilmestynyt uusi kirja!

Saatavana Kankaanpään kirjakaupasta, Esko Mäkipäältä (puh. 02-572 1115) sekä tekijältä (Koivusaarentie 12 B, 00200 Helsinki, puh. 09-673 727, mattile@elisanet.fi). 347 sivua. Hinta 30 euroa.

TÄMÄN kirjan kirjoittaja Matti Lepäntalo on kankaanpääläissyntyinen 87-vuotias kirurgi ja urologi. Hän on palvellut Helsingin kaupungin sairaalalaitosta 25 vuotta. Eläkepäivillään hän on 14 vuoden ajan entisessä synnyinpitäjässään Kankaanpäässä haastatellut nauhalle sukulaisiaan ja muuta väestöä, etupäässä vanhoja ihmisiä, joiden muistot ulottuvat aina 1900-luvun alkuun. Runsaasta materiaalista ilmestyi joulukuksi 2005 kirja "Tarua ja totta Kankaanpäästä". Sen kirjan pääkertoja oli kirjoittajan 90-vuotias serkku, kyläkauppias Arvo Leppänen, joka jostain syystä sattui aina olemaan siellä, missä jotain tapahtui. Nyt kirjoittaja on saanut aikaan toisen kirjan. Sen pääkertoja on pitäjäkokki Tyyne Koskinen, joka ensi elokuussa täyttää 100 vuotta. Arvo Leppäsen kertoma koski paljolti seutukunnan ammatillista, taloudellista ja poliittista kehitystä niin yksilön kuin valtakunnankin kohdalla. Kappinan ja itsenäistymisen aika tuli hyvin kuvattua. Tyyne Koskisen kertoma on henkilökohtaisempaa. Se käsittelee ihmiskohtaloita, ihmissuhteita, kanssakäymisiä, erilaisia juhlatilaisuuksia ja yhteiskunnan kehittymistä niin Satakunnassa kuin 20-luvun Karjalassakin. Kumpikin kirja osoittaa, kuinka mahtavaa kehitys tässä maassa sadan vuoden aikana on ollut.

ISBN 978-952-92-3818-7

Manasse ja Marjaana Leppimäen sukujuuria

Reino Leppänen

Tutkiessani isäni äidinpuoleisia esipolvia havaitsin, että jotkin sukujohdot ovat yhteisiä meille Manassen ja Marjaanan jälkeläisille. Seuraavassa on osia tästä tutkimuksesta vuodelta 2006 pienin täydennyksin varustettuina. Kokonaan uutena mukaan on otettu vain Jämijärven Soinin suku, johon isoäidilläni ei ole ollut sukuyhteyttä.

Koska *historiakirjoja* (kastettujen, vihittyjen ja haudattujen luetteloita) alettiin pitää Ikaalisissa vasta 1680 (Hämeenkyrössä 1674), ei ole mahdollista selvittää tarkasti ennen tätä vuotta syntyneiden syntymäaikoja ja vanhempien nimiä eikä myöskään puolisoiden nimiä. Perhesuhteet (lapset) tulevat näkyviin vasta *rippikirjoissa* 1734 lähtien. Kirkonkirjat ovat valitettavasti puutteellisia, osa on tuhoutunut tulipaloissa, eri luetteloita on kadonnut vuosikausien ajalta.

Vanhempia tietoja on mahdollista saada *maakirjoista*, joiden pitämisestä päätettiin kuningas Kustaa Vaasan esityksestä 1524. Niihin luetteloitiin veroa maksavat talonpojat. Vuodesta 1634 lähtien alettiin pitää *henkikirjoja*, joihin kirjattiin aluksi kaikki 12 vuotta täyttäneet henkirahan maksamista varten. Maakirjojen ja henkikirjojen tiedot on koottu *Suomen Asutuksen Yleisluetteloon* (SAY). SAY-luetteloissa näkyy vuodesta 1540 lähtien aluksi vain tilojen isännät ja myöhemmin eri vuosien kohdalla myös puolisoiden ja lasten nimistä merkintöjä, joita ei (kirkonkirjojen puuttuessa) voi kuitenkaan tarkistaa mistään ja jotka eivät aina ole yksiselitteisiä. Koska patronyymit (isännimet) usein puuttuvat, henkilöiden sukulaisuussuhteiden määrittelyssä joutuu joskus suorittamaan tulkintaa.

Manassen ja Marjaanan suvuissa on ollut talollisia, joten heidän esivanhempiaan on voinut seurata pitkälle taakse päin. Mutta sukupuussa on paljon aukokohtia. Ellei henkilöllä ole ollut talonnimeä, hänen jäljilleen on vaikea päästä. Esim. palvelusväkeen kuuluneelta pitäisi tietää talot, joissa hän on työskennellyt. Kun vielä yleisimmät nimet toistuvat, kaikkien Maria Yrjöntyttärien tai Heikki Tuomaanpoikien juuria on mahdoton selvittää.

Jälkipolvi-aulukoihin tutustuttaessa on apua sukupuukaavioista, joita seuraamalla hahmottaa periytymislinjat parhaiten.

Taulu 1

I. Yrjö Matinpoika Vuorenmaa. Vuorenmaa asutettiin 1630-luvulla Kankaanpäästä, jonka vanhimmat talot syntyivät 1560-luvulla Ruokojärvelle, nyk. keskustaan (Ks. esim. Alhonen ym.: Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640. Vammala

1996, s. 199). Kylät saivat nimensä yksittäisistä taloista, myöhemmin niihin kuului muutama talo. - Jöran Mattsson perusti Vuorenmaan tilan 1639 (SAY, Jämijärvi [Ikaalinen-Kankaanpää] 1635-1654, s. 19). Koska on kysymys talonpoikaishenkilöstä, nimeä Vuorenmaa ei ole tulkittava sukunimeksi vaan talonnimeksi. Talonnimet otettiin varsinaisesti käyttöön 1600-luvun lopulla ja sukunimet Länsi-Suomessa vasta 1800-luvun lopulla. - Yrjö Matinpoika isännöi taloa vuoteen 1660 saakka. Vuodelta 1651 on merkintä ”Fredrik Stenbocks frelse”, joka tarkoittaa, että uudistila kuului kreivi Stenbockin rälssiin. Useat talonpojat eivät kyenneet jatkuvien sotien korottamien verojen ja kato vuosien takia suoriutumaan kaikista velvollisuuksistaan, vaan luovuttivat maansa ja talonsa jonkun mahtimiehen haltuun ja jatkoivat kotitalallaan vuokratilajelijoina. Rälssitiloista aatelismiehet eivät maksaneet veroja.

— Puoliso **Brita Vuorenmaa.**

II. Lapsi:

Juho Yrjönpoika Vuorenmaa. Merkitty Vuorenmaan isännäksi 1660-1665. [Taulu 2.](#)

— Puoliso **Valpuri Vuorenmaa.**

Taulu 2

II. Juho Yrjönpoika Vuorenmaa (isä Yrjö Matinpoika Vuorenmaa, [taulu 1](#), äiti Brita Vuorenmaa). Merkitty Vuorenmaan isännäksi 1660-1665.

— Puoliso **Valpuri Vuorenmaa.**

III. Lapsi:

Yrjö Juhonpoika Vuorenmaa. Isäntänä 1665-1684. [Taulu 3.](#)

— Puoliso **Valpuri Vuorenmaa.**

Taulu 3

III. Yrjö Juhonpoika Vuorenmaa (isä Juho Yrjönpoika Vuorenmaa, [taulu 2](#), äiti Valpuri Vuorenmaa). Isäntänä 1665-1684.

— Puoliso **Valpuri Vuorenmaa.**

IV. Lapset:

Juho Yrjönpoika Vuorenmaa. Isäntä 1685 alkaen isänsä jälkeen.

Matti Yrjönpoika Vuorenmaa. Syntynyt noin 1650. Vuorenmaan talon isäntä veljensä Juho Yrjönpojan jälkeen 1697 tai 1709 alkaen vuoteen 1710. [Taulu 4.](#)

— Puoliso **Maria Vuorenmaa.**

Valpuri Yrjöntyttär Vuorenmaa.

Antti Yrjönpoika Vuorenmaa.

Taulu 4

IV. Matti Yrjönpoika Vuorenmaa (isä Yrjö Juhonpoika Vuorenmaa, [taulu 3](#), äiti Valpuri Vuorenmaa). Syntynyt noin 1650 {SAY, Ikaalinen-Kankaanpää 1695-1714, s. 25: merkintä 1710 ”Matts far 60 år”}. Vuorenmaan talon isäntä veljensä Juho Yrjönpojan jälkeen 1697 tai 1709 alkaen vuoteen 1710.

— Puoliso **Maria Vuorenmaa.**

V. Lapset:

Yrjö Matinpoika Vuorenmaa. Isäntä 1710 lähtien. [Taulu 5.](#)

— Puoliso **Margareetta Heikintytär Päivike.** **Margareetta Vuorenmaa.** Syntynyt 1687.

Liisa Matintytär Vuorenmaa.

Beata Matintytär Vuorenmaa. Vuorenmaan talon tytär. Syntynyt 22.3.1701. Kuollut 28.3.1745. [Taulu 7.](#)

— Puoliso **Yrjö Heikinpoika Päivike.** Syntynyt 22.4.1693.

Handwritten church record from 1739, showing a baptism record for Thomas Thomasson. The document is written in Latin and includes names of the parents, godparents, and the church. The date 1739 is written in the top right corner.

Sukututkimuksessa on hankaluutensa: arkistomateriaali on niukkaa ja epäselvää, alkuperäiset dokumentit kuluneita ja moneen kertaan korjattuja ja usein käyttökielossa, kopiot ovat huonolaatuisia, vanhat käsialat ovat erityisen haastavia. – Kuvassa osa rippikirjasta (Ikaalinen 1734-1741, s. 50, JK764, kuva 53). Vas. ylh. talon nimi Hängo (Honko), ensimmäisellä rivillä hB, husbonde (isäntä) Thomas Thomasson (Tuomas Tuomaanpoika), jonka kuolinvuodeksi on merkitty 1739. Seur. rivellä ho, hustru (vaimo) Agnes Jacobsdr, sn (poika) Jöran Thomasson, pojan vaimo Brita Matzsd, tyttären mies Hendrich Larsson, dr (tytär) Maria Thomasdr jne. Rastit merkitsevät uskonopin eri kohtien suorittamista, kinkereillä käyntien päivämäärät on merkitty aukeaman vierekkäiselle sivulle.

Taulu 5

V. Yrjö Matinpoika Vuorenmaa (isä Matti Yrjönpoika Vuorenmaa, [taulu 4](#), äiti Maria Vuorenmaa). Isäntä 1710 lähtien.

— Puoliso 2.4.1711 Kankaanpää **Margareetta Heikintytär Päivike** [Toisto, katso taulu 16](#). Margareetta Vuorenmaa. Syntynyt 1687. Kastettu 13.2.1687 Kankaanpää. Kuollut 24.5.1758 Kankaanpää.

VI. Lapsi:

Eerik Yrjönpoika Vuorenmaa. Syntynyt 15.4.1712 Kankaanpää. Kuollut 22.10.1742 Kankaanpää. Talollinen Kankaanpään Vuorenmaassa. [Taulu 6](#).

— Puoliso **Brita Tuomaantytär Soini**. Brita Vuorenmaa. Syntynyt 26.9.1711. Kuollut 29.3.1781.

Taulu 6

VI. Eerik Yrjönpoika Vuorenmaa (isä Yrjö Matinpoika Vuorenmaa, [taulu 5](#), äiti Margareetta Heikintytär Päivike). Syntynyt 15.4.1712 Kankaanpää. Kuollut 22.10.1742 Kankaanpää. Talollinen Kankaanpään Vuorenmaassa.

— Puoliso 12.3.1732 Jämsijärvi **Brita Tuomaantytär Soini** [Toisto, katso taulu 26](#). Brita Vuorenmaa. Syntynyt 26.9.1711 Jämsijärvi. Kuollut 29.3.1781 Kankaanpää. Talollisen tytär Jämsijärvellä.

VII. Lapsi:

Brita Eerikintytär Vuorenmaa. Syntynyt 18.9.1734 Kankaanpää.

Juho Eerikinpoika Vuorenmaa. Syntynyt 28.12.1738 Kankaanpää.

Gabriel Eerikinpoika Vuorenmaa. Syntynyt 13.1.1740 Kankaanpää. Kuollut 22.3.1798 Kankaanpää. Talollinen Kankaanpään Vuorenmaassa. Perusti Lohikosken talon. [Taulu 49](#).

— Puoliso **Juliaana Yrjöntytär Honko**. Juliaana Lohikoski. Syntynyt 5.1.1743. Kuollut 1.5.1795.

Taulu 7

V. Beata Matintytär Vuorenmaa (isä Matti Yrjönpoika Vuorenmaa, [taulu 4](#), äiti Maria Vuorenmaa). **Päivike**. Vuorenmaan talon tytär. Syntynyt 22.3.1701 {Etunimenä Brita syntyneiden luettelossa ja Suomen asutuksen yleisluettelossa}. Kuollut 28.3.1745.

— Puoliso 1.4.1722 **Yrjö Heikinpoika Päivike** [Toisto, katso taulu 17](#). Syntynyt 22.4.1693. Isäntä 1726 lähtien Juho-veljensä jälkeen. Kuollut 19.4.1758.

VI. Lapset:

Heikki Yrjönpoika Päivike. Syntynyt 16.1.1723. Päivikkeen isäntä isänsä jälkeen 1750 lähtien. [Taulu 8](#).

— Puoliso 1:o **Leena Tuomaantytär Jokijankkari**. Päivike.

— Puoliso 2:o **Margareetta Antintytär Puuska**. Margareetta Päivike. Syntynyt 29.4.1749. Kuollut 1795.

Yrjö Yrjönpoika Päivike. Syntynyt 6.4.1725.

Maria Yrjöntytär Päivike. Syntynyt 18.6.1727.

— Puoliso **Tuomas Ylpeijari**. Jämsijärvellä.

Valpuri Yrjöntytär Päivike. Syntynyt 6.3.1729.

Antti Yrjönpoika Päivike. Syntynyt 2.10.1731.

Juho Yrjönpoika Päivike. Syntynyt 12.12.1736.

Margareetta Yrjöntytär Päivike. Syntynyt 13.11.1739.

Matti Yrjönpoika Päivike. Syntynyt 21.2.1743.

— Puoliso **Liisa Haapakoski**. Honkajoen. Perustivat Lähteenmäen talon Honkajoen.

Taulu 8

VI. **Heikki Yrjönpoika Päivike** (isä Yrjö Heikinpoika Päivike, [taulu 7](#), äiti Beata Matintytär Vuorenmaa). Syntynyt 16.1.1723 {Rippikirjoista, ei merkitty syntyneiden luetteloon}. Päivikkeen isäntä isänsä jälkeen 1750 lähtien.

— Puoliso 1:o 2.2.1746 **Leena Tuomaantytär Jokijankkari**. Päivike. Kovaluoman eli Jokijankkari talon tytär Ala-Honkajoen. Syntynyt 23.7.1727. Kuollut 13.7.1771.

— Puoliso 2:o **Margareetta Antintytär Puuska**. **Margareetta Päivike**. Syntynyt 29.4.1749. Kuollut 1795.

VII. Lapset:

- 1: **Matti Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 9.9.1746.
— Puoliso **Margareetta**. Koivuston tilalta.
- 1: **Maria Heikintytär Päivike**. Syntynyt 25.12.1747. Kuollut 18.6.1750.
- 1: **Margareetta Heikintytär Päivike**.
— Puoliso **Juho Haapakoski**. Honkajoelta.
- 1: **Heikki Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 26.1.1752. Kuollut 29.11.1753.
- 1: **Anna Heikintytär Päivike**. Syntynyt 11.12.1753.
— Puoliso **Tuomas Vähäoukari**.
- 1: **Yrjö Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 24.3.1756. Kuollut 8.2.1767.
- 1: **Helena Heikintytär Päivike**. Syntynyt 11.1.1759. Kuollut 6.4.1764.
- 1: **Juho Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 27.3.1761. Seuraava isäntä isänsä jälkeen. Kuollut 1800.
— Puoliso **Brita Mikontytär Kortteisto**.
- 1: **Erkki Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 28.2.1764.
- 1: **Justiina Heikintytär Päivike**. Syntynyt 17.4.1767.
- 1: **Antti Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 1.11.1770.
— Puoliso **Maria Riihiluoma**. Perustivat Kankaan talon.
- 2: **Maria Heikintytär Päivike**. Syntynyt 17.6.1773.
— Puoliso **Josef Erämaa**. Isojoelta.
- 2: **Margareetta Heikintytär Päivike**. Syntynyt 3.7.1774.
— Puoliso **Juho Kivimäki**. Jämijärveltä.
- 2: **Elisa Heikintytär Päivike**. Syntynyt 29.2.1776.
- 2: **Heikki Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 28.12.1778.
- 2: **Saara Liisa Heikintytär Päivike**. Syntynyt 17.1.1780.
— Puoliso **Juho Isopirttiluoma**.
- 2: **Tuomas Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 7.12.1782.
- 2: **Heikki Heikinpoika Päivike**. Syntynyt 22.5.1784.
- 2: **Anna Kaisa Heikintytär Päivike**. Syntynyt 22.12.1786.
— Puoliso **Mikko**. Muuttivat Isojoelle.

Taulu 9

I. Pekka Yrjönpoika Päivike. Mainitaan nimellä Per Päiffvä asutusluettelossa vuonna 1564 (SAY, Hämeenkyrö-Kankaanpää 1560-1557, s. 57). Ruokojärvi oli Kankaanpään nyk. keskustan vanhinta asutusta: Päivike ja Oukari perustettiin maakirjojen mukaan 1562, Honko ja Kärki 1564 [www.paikkatieto.airix/tietopankki/kankaanpää/karvianjokilaakso/historia]).

II. Lapset:

Matti Pekanpoika Päivike. [Taulu 10](#).
Arvi Pekanpoika Päivike. Merkitty isännäksi vuonna 1625.
Niilo Pekanpoika Päivike. Merkitty isännäksi 1626 lähtien.

Taulu 10

II. Matti Pekanpoika Päivike (isä Pekka Yrjönpoika Päivike, [taulu 9](#)). Seuraava isäntä 1585 lähtien.

III. Lapsi:

Yrjö Matinpoika Päivike. [Taulu 11](#).
— Puoliso **Malin Laurintytär Päivike**.

Taulu 11

III. Yrjö Matinpoika Päivike (isä Matti Pekanpoika Päivike, [taulu 10](#)). Isäntä 1639-1642.
— Puoliso **Malin Laurintytär Päivike**. Leskiemäntä 1650.

IV. Lapset:

Antti Yrjönpoika Päivike. Isäntä 1643-1644.
Valpuri Yrjöntytär Päivike. [Taulu 12](#).
— Puoliso **Heikki Yrjönpoika Kesti**.
Lastika Yrjöntytär Päivike. [Taulu 15](#).
— Puoliso **Simo Paavonpoika Neka**. **Simo Päivike**.

Taulu 12

IV. Valpuri Yrjöntytär Päivike (isä Yrjö Matinpoika Päivike, [taulu 11](#), äiti Malin Laurintytär Päivike). **Valpuri Kesti**.
— Puoliso **Heikki Yrjönpoika Kesti** [Toisto, katso taulu 52](#). Kilvakkalan Kestin isännän Jöran Eskillssonin poika, mainitaan SAY-luettelossa 1639. Puolisonsa kotitalon Kankaanpään Päivikkeen isäntä 1645-1649. Palasi perheineen Ikaalisiin, Kestin isäntänä 1650-1688 isänsä jälkeen.

V. Lapset:

Samuli Heikinpoika Kesti.
Juho Heikinpoika Kesti. Kuollut 17.11.1704. [Taulu 13](#).
— Puoliso **Margareetta**.
Yrjö Heikinpoika Kesti.
Matti Heikinpoika Kesti.
Lisbet Heikintytär Kesti.

Taulu 13

V. Juho Heikinpoika Kesti (isä Heikki Yrjönpoika Kesti, [taulu 12](#), äiti Valpuri Yrjöntytär Päivike). Merkitty 1665 Henrik Jöranssonin pojaksi. Isäntänä 1689 alkaen. Kuollut 17.11.1704.
— Puoliso **Margareetta**.

VI. Lapset:

Valpuri Juhontytär Kesti. Kastettu 21.2.1686. Kuollut 4.4.1758. [Taulu 14](#).
— Puoliso {Ikaalisten vihittyjen luettelo. Ks. myös <http://www.the-holms.org/torsti.htm>} **Juho Antinpoika Kesti**. Syntynyt 1685.
Marketta Juhontytär Kesti.
Liisa Juhontytär Kesti.

Taulu 14

VI. Valpuri Juhontytär Kesti (isä Juho Heikinpoika Kesti, [taulu 13](#), äiti Margareetta). Kastettu 21.2.1686. Kuollut 4.4.1758. Ei mainita SAY-luetteloissa, mutta Ikaalisten syntyneiden luettelossa isäksi on merkitty Johan Gesti Kilvakkalasta. Muita Johan-nimiä ei löydy kuin Kestin isäntä Johan Henriksson. Sukulaisuuden vahvistaa se, että Valborg Johansdotterin puolisoista tulee ratsutilan seuraava isäntä. (Ks. myös <http://www.the-holms.org/gesti.htm#proband>).
— Puoliso 20.8.1707 {Ikaalisten vihittyjen luettelo. Ks. myös <http://www.the-holms.org/torsti.htm>} **Juho Antinpoika Kesti**. Syntynyt rippikirjan mukaan 1685. Kestin talon vävy, isäntä 1709 alkaen. Kuollut 24.10.1763.

VII. Lapset:

Liisa Juhontytär Kesti. **Venesjärvi**. Syntynyt 16.11.1707. Ratsutilallisen tytär Ikaalisten Kilvakkalasta. Venesjärven Yrkölän talon emäntä. Kuollut 11.11.1756.
— Puoliso 26.12.1728 **Yrjö Matinpoika Venesjärvi** [Toisto, katso taulu 33](#). Yrkölä. Syntynyt 2.4.1706. Kuollut 23.6.1776. Venesjärven Yrkölän talon poika, Yrkölän talon isäntä vuodesta 1727 lähtien.
Matti Juhonpoika Kesti.
Juho Juhonpoika Kesti.
Jaakko Juhonpoika Kesti.
Yrjö Juhonpoika Kesti. Syntynyt 24.4.1719.
Erkki Juhonpoika Kesti. Syntynyt 28.4.1722.

Maria Juhontytär Kesti. Syntynyt 11.7.1723.

Margareetta Juhontytär Kesti.

Valpuri Juhontytär Kesti.

Brita Juhontytär Kesti.

Taulu 15

IV. Lastika Yrjöntyär Päivike (isä Yrjö Matinpoika Päivike, [taulu 11](#), äiti Malin Laurintytär Päivike). (SAY, Ikaalinen 1635-1654, s. 18).

— Puoliso **Simo Paavonpoika Neka. Simo Päivike.** Nekan talon poika Mouhijärven Tupurlasta (Arvi Rajala, Kankaanpään asutuksen alkua, Kankaanpään Joulu 1987). Kankaanpään (Ruokojärven) Päivikkeen leskiemännän puoliso ja isäntä 1656 lähtien (SAY, Ikaalinen 1635-1654, s. 21). Päivikkeen tilan kohdalla on 1656 merkintä ”öde och Kr.hn”, jonka mukaan talo oli ”autio” kruununtila, ts. kaikista tai osasta veroista ei ollut pystytty suoriutumaan ja tila oli kruunun hallussa (vrt. merkintä ”1663-1664 Behällne under kronan”). Vuodelta 1661 on maininta ”Postbonde hemman” eli tilan isäntä oli vastuussa postinkuljetuksesta paikkakunnalla.

V. Lapset:

Maisa Simontytär Päivike.

Liisa Simontytär Päivike.

Heikki Simonpoika Päivike. Päivikkeen isäntä 1685 lähtien. Kuollut 1709. [Taulu 16](#).

— Puoliso {Hämeenkyrön vihittyjen luettelo} **Margareetta Yrjöntyär Muotia. Päivike.**

Valpuri Simontytär Päivike.

Maria Simontytär Päivike.

Yrjö Simonpoika Päivike.

Taulu 16

V. Heikki Simonpoika Päivike (isä Simo Paavonpoika Neka, [taulu 15](#), äiti Lastika Yrjöntyär Päivike). Päivikkeen isäntä 1685 lähtien. Kuollut 1709.

— Puoliso 14.11.1680 {Hämeenkyrön vihittyjen luettelo} **Margareetta Yrjöntyär Muotia. Päivike.** Muotian talosta Hämeenkyrön Vesajärveltä. Kuollut 1709.

VI. Lapset:

Juho Heikinpoika Päivike. Syntynyt 22.1.1682. Kuollut 3.4.1749. Isäntä 1709 lähtien isänsä jälkeen.

— Puoliso **Sofia Martintytär Riutta.** Talollisen tytär Lavian Riuttalasta. Syntynyt 1685. Kuollut 1754.

Valpuri Heikintytär Päivike. Syntynyt 1684.

— Puoliso **Matti Riutta.** Riutan talon isäntä Lavian Riuttalassa 1711-1730. Syntynyt 1680 Lavia. Haudattu 22.11.1730 Lavia.

Margareetta Heikintytär Päivike. Margareetta Vuoremaa. Syntynyt 1687. Kastettu 13.2.1687 Kankaanpää. Kuollut 24.5.1758 Kankaanpää.

— Puoliso 2.4.1711 Kankaanpää **Yrjö Matinpoika Vuoremaa** [Toisto, katso taulu 5](#). Isäntä 1710 lähtien.

Liisa Heikintytär Päivike. Syntynyt 1689.

— Puoliso **Matti Oukari.**

Yrjö Heikinpoika Päivike. Syntynyt 22.4.1693. Isäntä 1726 lähtien Juho-veljensä jälkeen. Kuollut 19.4.1758. [Taulu 17](#).

— Puoliso 1:o **Beata Matintytär Vuoremaa. Päivike.**

— Puoliso 2:o **Margareetta Juhontytär Venesjärvi.** Syntynyt 4.4.1725. Kuollut 1776.

Maria Heikintytär Päivike. Syntynyt 31.1.1699.

— Puoliso **Erkki Hannu.**

Heikki Heikinpoika Päivike. Syntynyt 9.7.1702.

— Puoliso **Margareta Luukas.**

Taulu 17

VI. Yrjö Heikinpoika Päivike (isä Heikki Simonpoika Päivike, [taulu 16](#), äiti Margareetta Yrjöntyär Muotia). Syntynyt 22.4.1693. Isäntä 1726 lähtien Juho-veljensä jälkeen. Kuollut 19.4.1758.

— Puoliso 1:o 1.4.1722 **Beata Matintytär Vuoremaa** [Toisto, katso taulu 7](#). **Päivike.** Vuoremaan talon tytär. Syntynyt 22.3.1701 {Etuimenä Brita syntyneiden luettelossa ja Suomen asutuksen yleisluettelossa}. Kuollut 28.3.1745.

— Puoliso 2:o **Margareetta Juhontytär Venesjärvi.** Syntynyt 4.4.1725. Kuollut 1776.

VII. Lapset:

1: **Heikki Yrjönpöika Päivike.** Syntynyt 16.1.1723. Päivikkeen isäntä isänsä jälkeen 1750 lähtien. [Taulu 8](#).

— Puoliso 1:o **Leena Tuomaantytär Jokijankkari. Päivike.**

— Puoliso 2:o **Margareetta Antintytär Puuska. Margareetta Päivike.** Syntynyt 29.4.1749. Kuollut 1795.

1: **Yrjö Yrjönpöika Päivike.** Syntynyt 6.4.1725.

1: **Maria Yrjöntyär Päivike.** Syntynyt 18.6.1727.

— Puoliso **Tuomas Ylpeijari.** Jämijärveltä.

1: **Valpuri Yrjöntyär Päivike.** Syntynyt 6.3.1729.

1: **Antti Yrjönpöika Päivike.** Syntynyt 2.10.1731.

1: **Juho Yrjönpöika Päivike.** Syntynyt 12.12.1736.

1: **Margareetta Yrjöntyär Päivike.** Syntynyt 13.11.1739.

1: **Matti Yrjönpöika Päivike.** Syntynyt 21.2.1743.

— Puoliso **Liisa Haapakoski.** Honkajoelta. Perustivat Lähteenmäen talon Honkajoelle.

2: **Yrjö Yrjönpöika Päivike.** Syntynyt 2.3.1748.

— Puoliso **Ingrid Pitkäkoski.** Honkajoen Kalliosalosta.

2: **Valpuri Yrjöntyär Päivike.** Syntynyt 9.1.1751. Kuollut 11.6.1755.

2: **Maria Yrjöntyär Päivike.** Syntynyt 1.7.1753. Kuollut 28.6.1755.

2: **Johannes Yrjönpöika Päivike.** Syntynyt 13.2.1756.

— Puoliso **Anna Suurimaa.**

Taulu 18

I. Olavi Soini. Oluf Soijni mainitaan vanhimmasta SAY-luettelosta (Ikaalinen-Kankaanpää 1540-1559, s. 53) alkaen Jämijärven Soinin isäntänä vuoteen 1562. Taloja on ollut kaksi, joista toista on isännöinyt Jaakko Laurinpoika Soini. Kysymys on ilmeisesti veljeksistä, mistä ei voi olla varma, koska Olavi Soinin patronyymia ei esiinny lainkaan. Jaakko Soinin talon kohdalla on v. 1590 merkinnät ”cronogods, öde”, kruununtila, autio. ”Öde” voi tarkoittaa todella autiota taloa tai taloa, joka ei ole pystynyt suoriutumaan kaikista tai osasta veroistaan. Kruununtila on otettu kruunun haltuun.

II. Lapsi:

Lasse Olavinpoika Soini. [Taulu 19](#).

Taulu 19

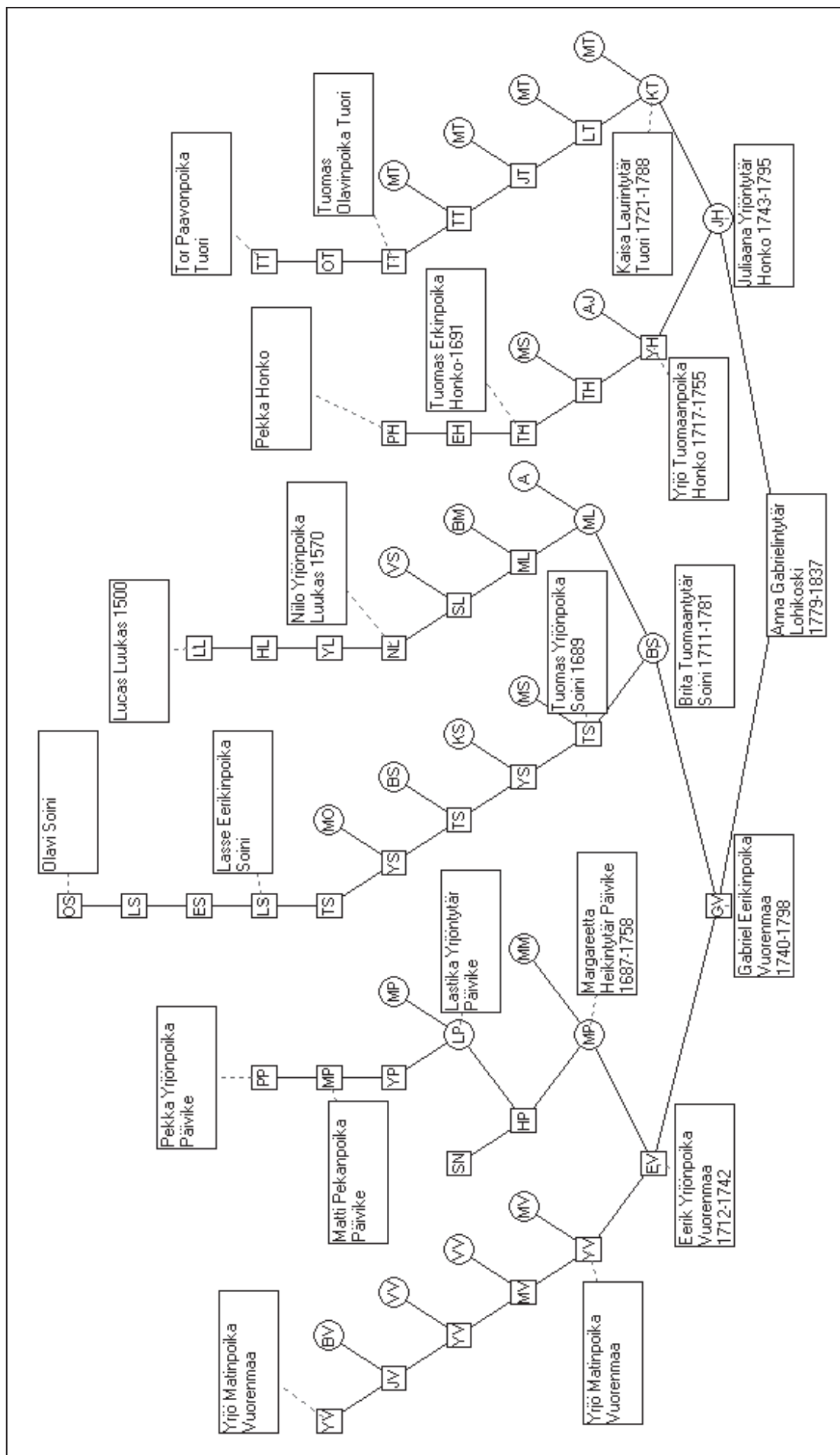
II. Lasse Olavinpoika Soini (isä Olavi Soini, [taulu 18](#)). Patronyymia Olavinpoika ei ole merkitty vuoden 1562 jälkeen. Tila on ollut Lasse Soinin nimissä vuoteen 1600 asti, jolloin hänen paikalleen ilmestyy Lasse Eerikinpoika.

III. Lapsi:

Eerik Lassenpoika Soini. [Taulu 20](#).

Taulu 20

III. Eerik Lassenpoika Soini (isä Lasse Olavinpoika Soini, [taulu 19](#)). Mainittu vain kerran, v. 1607, ensimmäisellä rivillä, johon isännät kirjoitettiin (SAY, Hämeenkyrö-Kankaanpää 1600-1619,

Manassen äidinäidin Anna Gabrielintytär Lohikosken esivanhempia.

s. 55). Näyttää siltä, että hän ei ole pitänyt isännyyttä, jonka hänen poikansa Lasse Eerikinpoika on merkintöjen mukaan perinyt isoisältään. Maakirjoihin on ollut tapana merkitä tila jonkun henkilön nimiin vuosikymmeniksi, vaikka tämä olisi jo kuollut; siinä saat-
taa olla myös selitys Eerik Lassenpojan lyhyeen kauteen.

IV. Lapset:

Lasse Eerikinpoika Soini. [Taulu 21.](#)

Taulu 21

IV. Lasse Eerikinpoika Soini (isä Eerik Lassenpoika Soini, [taulu 20](#)). Isäntä 1600-1618. V. 1602 on merkintä ”öde i 15 år”, vuodesta 1613 tila on kuulunut Henrich von Hagenin läänityksiin. 1618 Lasse Eerikinpojalle on myönnetty ”H.K.M. diurskytt”, Hänen Kuninkaallisen Majesteettinsa riistanampuja -arvonimi.

V. Lapset:

Tuomas Lassenpoika Soini. [Taulu 22.](#)

— Puoliso **Maisa Olavintytär.**

Margareetta Lassentytär Soini.

— Puoliso **Paavo Heikinpoika.**

Taulu 22

V. Tuomas Lassenpoika Soini (isä Lasse Eerikinpoika Soini, [taulu 21](#)). Isäntä 1619-1650. Patronyymi ei esiinny SAY-luetteloissa, mutta se saa tukea merkinnästä vuodelta 1635, jolloin sisareksi on mainittu Margareetta Lassentytär (SAY, Ikaalinen-Kankaanpää 1635-1654, s. 13). Perinyt 1618 kuninkaallisen riistanampujan valtakirjan isältään.

— Puoliso **Maisa Olavintytär.**

VI. Lapset:

Yrjö Tuomaanpoika Soini. [Taulu 23.](#)

— Puoliso **Brita Sipintytär Soini.**

Valpuri Tuomaantytär Soini.

Henrikki Tuomaanpoika Soini.

— Puoliso **Liisa.**

Lauri Tuomaanpoika Soini.

Taulu 23

VI. Yrjö Tuomaanpoika Soini (isä Tuomas Lassenpoika Soini, [taulu 22](#), äiti Maisa Olavintytär). Isäntä 1650-1666. Vuodesta 1650 lähtien tila on ollut ”acad hn”, Turun akatemian palkkatila, jonka verot käytettiin akatemian menoihin.

— Puoliso **Brita Sipintytär Soini.**

VII. Lapset:

Margheta Yrjöntytär Soini.

Tuomas Yrjönpoika Soini. [Taulu 24.](#)

— Puoliso **Kerttu Soini.**

Vappu Yrjöntytär Soini.

Malin Yrjöntytär Soini.

Juho Yrjönpoika Soini.

Yrjö Yrjönpoika Soini.

— Puoliso **Anna.**

Taulu 24

VII. Tuomas Yrjönpoika Soini (isä Yrjö Tuomaanpoika Soini, [taulu 23](#), äiti Brita Sipintytär Soini). Isäntä 1667-1701 (SAY, Ikaalinen-Kankaanpää 1655-1674, s. 18).

— Puoliso **Kerttu Soini.**

VIII. Lapset:

Liisa Tuomaantytär Soini.

Yrjö Tuomaanpoika Soini. Isäntä 1702-1709. [Taulu 25.](#)

— Puoliso **Margareetta Soini.**

Kaisa Tuomaantytär Soini.

Kerttu Tuomaantytär Soini.

Tuomas Tuomaanpoika Soini.

Juho Tuomaanpoika Soini.

Lasse Tuomaanpoika Soini.

Sofia Tuomaantytär Soini.

Malin Tuomaantytär Soini.

Taulu 25

VIII. Yrjö Tuomaanpoika Soini (isä Tuomas Yrjönpoika Soini, [taulu 24](#), äiti Kerttu Soini). Isäntä 1702-1709.

— Puoliso **Margareetta Soini.**

IX. Lapset:

Tuomas Yrjönpoika Soini. Syntynyt 1689. Isäntä vuodesta 1709 lähtien. [Taulu 26.](#)

— Puoliso 1:o **Margareetta Matintytär Luukas. Margareetta Soini.** Syntynyt 1690. Kuollut 1732.

— Puoliso 2:o **Margareta Olavintytär Koukku.**

Maria Yrjöntytär Soini. Syntynyt 1690. Kastettu 7.9.1690 Jämijärvi.

Matti Yrjönpoika Soini. Syntynyt 14.2.1703. Kastettu 15.2.1703 Jämijärvi.

Taulu 26

IX. Tuomas Yrjönpoika Soini (isä Yrjö Tuomaanpoika Soini, [taulu 25](#), äiti Margareetta Soini). Syntynyt 1689. Kastettu 20.1.1689 Jämijärvi. Isäntä vuodesta 1709 lähtien.

— Puoliso 1:o 3.10.1709 Jämijärvi **Margareetta Matintytär Luukas** [Toisto, katso taulu 32.](#) **Margareetta Soini.** Syntynyt 1690. Kuollut 1732.

— Puoliso 2:o 21.2.1732 Jämijärvi **Margareta Olavintytär Koukku.**

X. Lapset:

1: **Sofia Tuomaantytär Soini.** Syntynyt 23.7.1710 Jämi.

1: **Brita Tuomaantytär Soini.** **Brita Vuorenmaa.** Syntynyt 26.9.1711 Jämijärvi. Kuollut 29.3.1781 Kankaanpää. Talollisen tytär Jämijärveltä.

— Puoliso 1:o 12.3.1732 Jämijärvi **Eerik Yrjönpoika Vuorenmaa** [Toisto, katso taulu 6.](#) Syntynyt 15.4.1712 Kankaanpää. Kuollut 22.10.1742 Kankaanpää. Talollinen Kankaanpään Vuorenmaassa.

— Puoliso 2:o 23.10.1743 **Juho Tuomaanpoika Hätävara.**

1: **Jaakko Tuomaanpoika Soini.** Syntynyt 28.6.1718 Jämi.

1: **Anna Tuomaantytär Soini.** Syntynyt 7.12.1720 Jämi.

1: **Kaisa Tuomaantytär Soini.** Syntynyt 28.11.1722 Jämi.

1: **Heikki Tuomaanpoika Soini.** Syntynyt 18.1.1726 Jämijärvi.

1: **Maria Tuomaantytär Soini.** Syntynyt 4.3.1729 Jämijärvi.

2: **Yrjö Tuomaanpoika Soini.** Syntynyt 8.3.1736 Jämijärvi.

2: **Maria Tuomaantytär Soini.** Syntynyt 25.1.1738 Jämi.

2: **Brita Tuomaantytär Soini.** Syntynyt 4.9.1739 Jämijärvi.

2: **Maria Tuomaantytär Soini.** Syntynyt 21.12.1743 Jämijärvi.

2: **Anna Tuomaantytär Soini.** Syntynyt 18.12.1745 Jämi.

2: **Tuomas Tuomaanpoika Soini.** Syntynyt 15.3.1749 Jämijärvi.

Taulu 27

I. Lucas Luukas. Syntynyt noin 1500 {http://www.cs.tut.fi/~hjm/suku/hulda_eliina.html#T15616}. Luukkaan isäntä 1540-1542 Ikaalisten Vatsiaisten kylässä (SAY, Ikaalinen 1540-1559, s. 19-

20). Eränkävijätalollinen 1550-1570 -luettelossa.

II. Lapsi:

Heikki Luukkaanpoika Luukas. Syntynyt noin 1520. Luukkaan isäntä 1553-1568. [Taulu 28](#).

Taulu 28

II. Heikki Luukkaanpoika Luukas (isä Lucas Luukas, [taulu 27](#)). Syntynyt noin 1520. Luukkaan isäntä 1553-1568.

III. Lapsi:

Yrjö Luukkaanpoika Luukas. Syntynyt noin 1540. [Taulu 29](#).

Taulu 29

III. Yrjö Luukkaanpoika Luukas (isä Heikki Luukkaanpoika Luukas, [taulu 28](#)). Syntynyt noin 1540. Luukkaan isäntä 1569 - 1604. Luettelossa nimi on muodossa Jöran Lucasson. Kuitenkin häntä pidetään yleensä Henrikin poikana (nimen siis pitäisi olla Jöran Henriksson). Kumpikin selitys on mahdollinen (http://www.cs.tut.fi/~hmj/suku/hulda_eliina.html#T3904).

IV. Lapset:

Luukas Yrjönpoika Luukas. Syntynyt noin 1565. Luukkaan isäntä 1605-1609.

Niilo Yrjönpoika Luukas. Syntynyt noin 1570. Luukkaan isäntä 1610-1641. Lautamies, kuudennusmies (Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640, s. 265). Luukkaan talo toimi myös majatalona (http://www.cs.tut.fi/~hmj/suku/hulda_eliina.html#T1952). [Taulu 30](#).

— Puoliso **Valpuri Sipintytär**.

Taulu 30

IV. Niilo Yrjönpoika Luukas (isä Yrjö Luukkaanpoika Luukas, [taulu 29](#)). Syntynyt noin 1570. Luukkaan isäntä 1610-1641. Lautamies, kuudennusmies (Ikaalisten entisen emäpitäjän historia I vuoteen 1640, s. 265). Luukkaan talo toimi myös majatalona (http://www.cs.tut.fi/~hmj/suku/hulda_eliina.html#T1952).

— Puoliso **Valpuri Sipintytär**.

V. Lapsi:

Sipi Niilonpoika Luukas. Syntynyt ennen 1620. Isäntä 1642-1669. Niilon avioton poika (http://www.cs.tut.fi/~hmj/suku/hulda_eliina.html#T976). [Taulu 31](#).

— Puoliso 1:o **Brita Matintytär**. Kuollut 1660.

— Puoliso 2:o **Maisa**.

Taulu 31

V. Sipi Niilonpoika Luukas (isä Niilo Yrjönpoika Luukas, [taulu 30](#), äiti Valpuri Sipintytär). Syntynyt ennen 1620. Isäntä 1642-1669. Niilon avioton poika (http://www.cs.tut.fi/~hmj/suku/hulda_eliina.html#T976).

— Puoliso 1:o **Brita Matintytär**. Kuollut ennen 1660.

— Puoliso 2:o **Maisa**.

VI. Lapset:

1: **Anna Sipintytär Luukas.** Haudattu 5.3.1696.

1: **Aune Sipintytär Luukas.** Syntynyt noin 1638.

1: **Liisa Sipintytär Luukas.** Syntynyt noin 1640.

1: **Matti Sipinpoika Luukas.** Syntynyt noin 1643. Isäntä 1670-1700. [Taulu 32](#).

— Puoliso **Anna**.

1: **Jaakko Sipinpoika Luukas.** Syntynyt noin 1645.

1: **Brita Sipintytär Luukas.** Syntynyt noin 1654.

1: **Anne Sipintytär Luukas.** Syntynyt noin 1660.

Taulu 32

VI. Matti Sipinpoika Luukas (isä Sipi Niilonpoika Luukas, [taulu 31](#), äiti Brita Matintytär). Syntynyt noin 1643 {Syntymäaika laskettu haudattujen luetteloon merkityn iän perusteella, vanhimman lapsen kuolinajassa on kymmenen vuoden virhe (http://www.cs.tut.fi/~hmj/suku/hulda_eliina.html#T488)}. Isäntä 1670-1700.

— Puoliso **Anna**.

VII. Lapset:

Juho Matinpoika Luukas. Syntynyt noin 1669 {Kuolleiden luettelon mukaan syntynyt 1657, henkiluetteloihin 1689}. Isäntä alkaen 1701. Kuollut 4.5.1744.

Anna Matintytär Luukas. Syntynyt noin 1671.

Esko Matinpoika Lampikoski. Luukas. Syntynyt 1672. Suutari. Kuollut 14.3.1755.

Matti Matinpoika Venesjärvi. Syntynyt 1673. Luukkaan talon kolmas poika Ikaalisten Vatsiaisista. . Kuollut 21.2.1739. [Taulu 33](#).

— Puoliso **Vappu Juhontytär Venesjärvi**.

Kerttu Matintytär Luukas. Syntynyt noin 1674.

Heikki Matinpoika Luukas. Kastettu 29.12.1681.

Mikko Matinpoika Luukas. Kastettu 13.8.1682.

Brita Matintytär Luukas. Kastettu 30.10.1683.

Yrjö Matinpoika Puuska. Luukas. Kastettu 10.4.1686. Kuollut 21.12.1753.

Maria Matintytär Luukas. Syntynyt 23.3.1689.

Margareetta Matintytär Luukas. Margareetta Soini. Syntynyt 1690. Kuollut 1732.

— Puoliso 3.10.1709 Jämijärvi **Tuomas Yrjönpoika Soini Toisto, katso taulu 26**. Syntynyt 1689. Kastettu 20.1.1689 Jämijärvi. Isäntä vuodesta 1709 lähtien.

Taulu 33

VII. Matti Matinpoika Venesjärvi (isä Matti Sipinpoika Luukas, [taulu 32](#), äiti Anna). **Luukas.** Syntynyt 1673. Luukkaan talon kolmas poika Ikaalisten Vatsiaisista. Venesjärven 2. talon (Yrjölä) isäntä Ikaalisten Kankaanpään kylässä 1698-1726 (SAY, Ikaalinen-Kankaanpää-Venesjärvi 1695-1714, s. 35, ja SAY, Ikaalinen 1720-1739). Kuollut 21.2.1739.

— Puoliso 25.9.1698 **Vappu Juhontytär Venesjärvi**. Ent. Mattila (<http://www.juuso51.pp.fi/Sukututkimus/Isanpuoli3.htm#Taulu%2028>). **Mattila Vappu Juhontytär.** Syntynyt noin 1675. Venesjärven Yrjölä talon emäntä. Haudattu 29.5.1737.

VIII. Lapset:

Anna Matintytär Venesjärvi. Syntynyt 2.12.1698.

Kaarina Matintytär Venesjärvi. Syntynyt 2.10.1699.

Vappu Matintytär Venesjärvi. Syntynyt 4.5.1700.

Matti Matinpoika Venesjärvi. Syntynyt 24.2.1702.

Maria Matintytär Venesjärvi. Syntynyt 21.3.1704.

Yrjö Matinpoika Venesjärvi. Yrkölä. Syntynyt 2.4.1706. Kuollut 23.6.1776. Venesjärven Yrjölä talon poika, Yrkölän talon isäntä vuodesta 1727 lähtien.

— Puoliso 1:o 26.12.1728 **Liisa Juhontytär Kesti Toisto, katso taulu 14. Venesjärvi.** Syntynyt 16.11.1707. Ratsutilallisen tytär Ikaalisten Kilvakkalasta. Venesjärven Yrkölän talon emäntä. Kuollut 11.11.1756.

— Puoliso 2:o **Vappu Matintytär Venesjärvi.** Syntynyt 29.3.1731. Venesjärven Yrkölän talon emäntä. Kuollut 22.3.1793.

Sofia Matintytär Venesjärvi. Syntynyt 1.5.1710.

Taulu 34

I. Pekka Honko. Ruokojärven (Kankaanpää) Hongon tilan uudisasukas ja perustaja 1564 (SAY, Hämeenkyrö-Kankaanpää

1560-1579, s. 57).

II. Lapsi:

Erkki Pekanpoika Honko. [Taulu 35](#).

Taulu 35

II. Erkki Pekanpoika Honko (isä Pekka Honko, [taulu 34](#)). Isäntä 1585 alkaen.

III. Lapset:

Esko Erkinpoika Honko. [Taulu 36](#).

Tuomas Erkinpoika Honko. Kuollut 1691. [Taulu 38](#).

— Puoliso **Malin Sipintytär**.

Taulu 36

III. Esko Erkinpoika Honko (isä Erkki Pekanpoika Honko, [taulu 35](#)). Merkitty isännäksi 1607.

IV. Lapsi:

Tuomas Eskonpoika Honko. [Taulu 37](#).

— Puoliso **Sofia Matintytär**.

Taulu 37

IV. Tuomas Eskonpoika Honko (isä Esko Erkinpoika Honko, [taulu 36](#)). Isäntänä 1619-1662.

— Puoliso 1:o **Sofia Matintytär**.

V. Lapsi:

Heikki Tuomaanpoika Honko. Isäntä 1663-1683.

— Puoliso **Liisa**.

Taulu 38

III. Tuomas Erkinpoika Honko (isä Erkki Pekanpoika Honko, [taulu 35](#)). Hongon isäntä Esko-veljensä (1607-1618) ja tämän pojan Tuomas Eskonpojan (1619-1662) ja pojanpojan Heikki Tuomaanpojan (1663-1683) jälkeen 1684-1692 (SAY, Ikaalinen-Kankaanpää 1675-1694, s. 21). Kuollut 1691. Haudattu 5.4.1691 Kankaanpää.

— Puoliso 1:o **Malin Sipintytär**.

IV. Lapset:

1: **Tuomas Tuomaanpoika Honko.** Syntynyt 1682 Kankaanpää. Kuollut 17.7.1739. [Taulu 39](#).

— Puoliso **Aune Jaakontytär**. Syntynyt 1682. Kuollut 26.5.1754.

1: **Matti Tuomaanpoika Honko.** Syntynyt 1688.

Antti Tuomaanpoika Honko. Syntynyt 1690.

Taulu 39

IV. Tuomas Tuomaanpoika Honko (isä Tuomas Erkinpoika Honko, [taulu 38](#), äiti Malin Sipintytär). Syntynyt 1682 Kankaanpää {Syntymäaika laskettu haudattujen luettelossa ilmoitetun iän 57 v mukaan}. Kuollut 17.7.1739. Isäntä 1710-1735 isäpuolensa Sipi Sipinpoika Oukarin (1693-1709) jälkeen.

— Puoliso 7.1.1712 Kankaanpää **Aune Jaakontytär**. Syntynyt 1682 {Syntymäaika laskettu haudattujen luettelossa ilmoitetun iän 72 v mukaan}. Kuollut 26.5.1754.

V. Lapsi:

Maria Tuomaantytär Honko. Syntynyt 1708. [Taulu 40](#).

— Puoliso {Vihittyjen luettelossa morsiamen kotitaloksi on merkitty Hongon sijasta Oukari} **Heikki Laurinpoika Tuori**. Syntynyt 20.11.1702. Kuollut 29.8.1771.

Yrjö Tuomaanpoika Honko. Syntynyt 18.4.1717 Kankaanpää. Kuollut 7.4.1755 Kankaanpää. Hongon talon isäntä 1735 lähtien. [Taulu 41](#).

— Puoliso 1:o **Brita Matintytär Oukari**. Syntynyt

2.9.1713. Kuollut 7.9.1741.

— Puoliso 2:o **Kaisa Laurintytär Tuori**. Syntynyt 25.10.1721. Kuollut 21.2.1788.

Taulu 40

V. Maria Tuomaantytär Honko (isä Tuomas Tuomaanpoika Honko, [taulu 39](#), äiti Aune Jaakontytär). Hongon isännän Tuomas Tuomaanpojan tytär (Rippikirja, Ikaalinen 1734-1741, s. 50). Syntynyt 1708 {Rippikirjojen mukaan alk. Kankaanpää, Vähäoukari, itselliset 1748-1751, s. 57}.

— Puoliso 24.5.1727 {Vihittyjen luettelossa morsiamen kotitaloksi on merkitty Hongon sijasta Oukari} **Heikki Laurinpoika Tuori Toisto, katso taulu 47**. Syntynyt 20.11.1702 Jämijärvi. Kuollut 29.8.1771 Kankaanpää. Jämijärven Tuorin talon poika ja isäntä 1724-1725. Luopui isännyydestä, jota jatkoi Tuomas Juhonpoika Luukas Ikaalisten Vatsiaisista 1726 (SAY, Ikaalinen 1720-1739, s. 31). Muutti Ruokojärvelle (nyk. Kankaanpään keskustaan) ja asui perheineen itsellisenä ensin Vähäoukarin tiluksilla ja myöhemmin ns. Suutarin talossa, kirjoilla rippikirjojen mukaan Hongon talossa (1748-1751, s. 57, 1758-1763, s. 136 ja 1764-1769, s. 149).

VI. Lapset:

Anna Heikintytär Honko. Syntynyt 13.10.1743.

Jaakko Heikinpoika Honko. Syntynyt 13.6.1746.

Margareetta Heikintytär Honko. Tuomola. Syntynyt 25.12.1748 {Ikaalisten kastettujen luettelossa talon nimenä on Lill Åkari, koska perhe asui tuolloin Vähäoukarin tiloissa}. Muuttanut Venesjärvelle (Rippikirja, Ikaalinen 1770-1776, s. 139, Kankaanpää, Suutarin talo).

— Puoliso 3.10.1773 {Kankaanpään vihittyjen luettelossa (Kansallisarkisto, Kankaanpää 1760-1829, vuosi 1773) morsiamen kotitaloksi on merkitty Hongon sijasta virheelisesti Päivike} **Tuomo Yrjönpöika Tuomola. Venesjärvi**. Syntynyt 15.10.1748. Venesjärven Yrkölän talon poika, perusti Tuomolan uudistilan. Kuollut 12.7.1809.

i Yrjö Matinpoika Venesjärvi, * 2.4.1706, † 23.6.1776, venesjärven Yrkölän talon poika, Yrkölän talon isäntä vuodesta 1727 lähtien. (Puolison vanhempien symbolit: i = isä, ä = äiti, äi = äidinisä jne.)

ii Matti Matinpoika Venesjärvi, * 1673, † 21.2.1739, luukkaan talon kolmas poika Ikaalisten Vatsiaisista.

ia Vappu Juhontytär Venesjärvi, * noin 1675, † 29.5.1737.

ä Liisa Juhontytär Kesti, * 16.11.1707, † 11.11.1756, ratsutilallisen tytär Ikaalisten Kilvakkalasta.

äi Juho Antinpoika Kesti, * rippikirjan mukaan 1685, † 24.10.1763.

ää Valpuri Juhontytär Kesti, * 21.2.1686, † 4.4.1758.

Leena Heikintytär Honko. Syntynyt 19.5.1752.

Taulu 41

V. Yrjö Tuomaanpoika Honko (isä Tuomas Tuomaanpoika Honko, [taulu 39](#), äiti Aune Jaakontytär). Syntynyt 18.4.1717 Kankaanpää. Kuollut 7.4.1755 Kankaanpää. Hongon talon isäntä 1735 lähtien.

— Puoliso 1:o **Brita Matintytär Oukari**. Syntynyt 2.9.1713 Kankaanpää. Kuollut 7.9.1741 Kankaanpää.

— Puoliso 2:o 18.4.1742 Jämijärvi **Kaisa Laurintytär Tuori Toisto, katso taulu 48**. Syntynyt 25.10.1721 Jämijärvi. Kuollut 21.2.1788 Jämijärvi. Talollisen tytär Jämijärveltä.

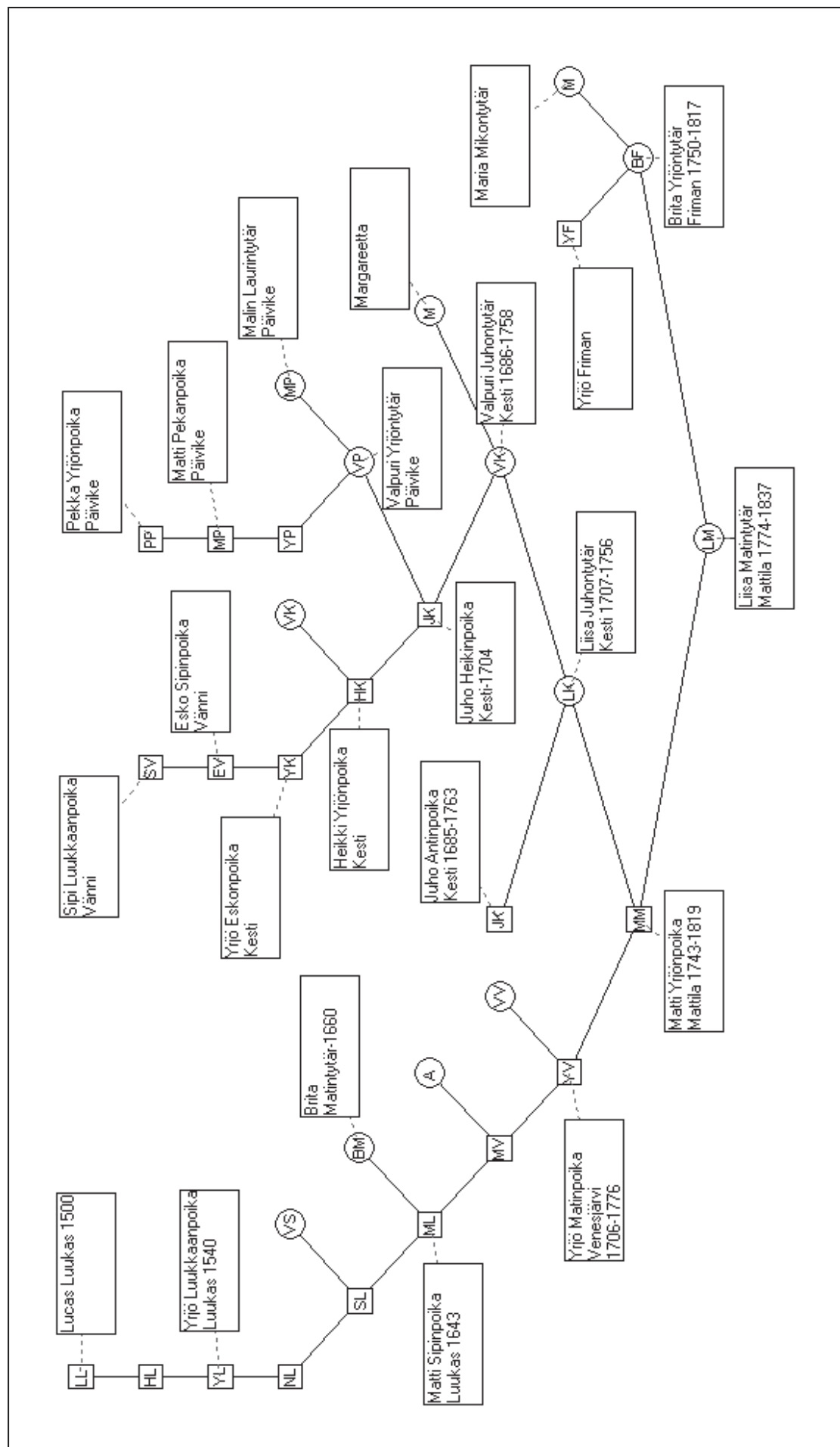
VI. Lapset:

1: **Maria Yrjöntytär Honko.** Syntynyt 22.12.1735 Kankaanpää.

1: **Liisa Yrjöntytär Honko.** Syntynyt 18.8.1739 Kankaanpää.

Beata Yrjöntytär Honko. Syntynyt 26.8.1740 Kankaanpää.

2: **Juliaana Yrjöntytär Honko. Juliaana Lohikoski.** Synty-

nyt 5.1.1743 Kankaanpää. Kuollut 1.5.1795 Kankaanpää. Talollisen tytär Kankaanpäästä.

— Puoliso 25.3.1762 Kankaanpää **Gabriel Eerikinpoika Vuorenmaa** *Toisto, katso taulu 49*. **Gabriel Lohikoski**. Syntynyt 13.1.1740 Kankaanpää. Kuollut 22.3.1798 Kankaanpää. Talollinen Kankaanpään Vuorenmaassa. Perusti Lohikosken talon.

2: **Kasper Yrjönpoika Honko**. Syntynyt 9.3.1745 Kankaanpää. Hongon seuraava isäntä.

2: **Juho Yrjönpoika Honko**. Helkamäen talon perustaja.

2: **Jaakko Yrjönpoika Honko**. Syntynyt 14.7.1751 Kankaanpää. Isopirttiluoman perustaja.

2: **Heikki Yrjönpoika Honko**. Syntynyt 6.5.1754 Kankaanpää. Asui Lohikoskella perheineen.

Taulu 42

I. Tor Paavonpoika Tuori. Vanhimmassa SAY-luettelossa vuodelta 1540 (Hämeenkyrö-Kankaanpää 1540-1559, s. 50). Jämijärven Tuorin isäntä 1569 asti. Tord Pålsson ei ole sukua Suodenniemien Kouraniemen Tuoreille.

II. Lapset:

Olavi Tuorinpoika Tuori. Tuorin tila on ollut Olavi Tuorinpojan nimissä 1570-1618. [Taulu 43](#).

Taulu 43

II. Olavi Tuorinpoika Tuori (isä Tor Paavonpoika Tuori, [taulu 42](#)). Tuorin tila on ollut Olavi Tuorinpojan nimissä 1570-1618.

III. Lapset:

Tuomas Olavinpoika Tuori. [Taulu 44](#).

— Puoliso 1:o **Margareta Heikintytär Tuori**.

— Puoliso 2:o **Beata Heikintytär Tuori**.

Taulu 44

III. Tuomas Olavinpoika Tuori (isä Olavi Tuorinpoika Tuori, [taulu 43](#)). Tuorin isäntänä 1619-1648.

— Puoliso 1:o **Margareta Heikintytär Tuori**.

— Puoliso 2:o **Beata Heikintytär Tuori**.

IV. Lapset:

1: **Erkki Tuomaanpoika Tuori**. Isäntä 1649-1655.

— Puoliso **Kerttu Tuori**.

1: **Maisa Tuomaantytär Tuori**.

1: **Tuomas Tuomaanpoika Tuori**. Isäntä 1656-1694. [Taulu 45](#).

— Puoliso 1:o **Maisa Tuori**.

— Puoliso 2:o **Brita Tuori**.

Taulu 45

IV. Tuomas Tuomaanpoika Tuori (isä Tuomas Olavinpoika Tuori, [taulu 44](#), äiti Margareta Heikintytär Tuori). Isäntä 1656-1694. Tila kreivi Fredrich Stenbockin rälssiin 1656 (SAY, Ikaalinen-Kankaanpää 1655-1674, s.15).

— Puoliso 1:o **Maisa Tuori**.

— Puoliso 2:o **Brita Tuori**.

V. Lapset:

1: **Maria Tuomaantytär Tuori**.

1: **Malin Tuomaantytär Tuori**.

1: **Magdalena Tuomaantytär Tuori**.

1: **Juho Tuomaanpoika Tuori**. Isäntä 1695-1697. [Taulu 46](#).

— Puoliso **Margareta Tuori**.

1: **Tuomas Tuomaanpoika Tuori**.

1: **Mikko Tuomaanpoika Tuori**.

1: **Simo Tuomaanpoika Tuori**.

Taulu 46

V. Juho Tuomaanpoika Tuori (isä Tuomas Tuomaanpoika Tuori, [taulu 45](#), äiti Maisa Tuori). Isäntä 1695-1697.

— Puoliso **Margareta Tuori**.

VI. Lapset:

Lauri Juhonpoika Tuori. Tuorin isäntä 1698-1723. [Taulu 47](#).

— Puoliso **Margareta Lassentytär Tuori**.

Kaarina Juhontytär Tuori. Syntynyt 1680 Jämijärvi.

Valpuri Juhontytär Tuori. Syntynyt 1683 Jämijärvi.

Brita Juhontytär Tuori. Syntynyt 1683 Jämijärvi.

Marketta Juhontytär Tuori. Syntynyt 1686 Jämijärvi.

Yrjö Juhonpoika Tuori. Syntynyt 1689 Jämijärvi.

Tuomas Juhonpoika Tuori. Syntynyt 19.3.1692 Jämijärvi.

Antti Juhonpoika Tuori. Syntynyt 29.10.1695 Jämijärvi.

Anna Juhontytär Tuori. Syntynyt 29.10.1695 Jämijärvi.

Taulu 47

VI. Lauri Juhonpoika Tuori (isä Juho Tuomaanpoika Tuori, [taulu 46](#), äiti Margareta Tuori). Tuorin isäntä 1698-1723.

— Puoliso **Margareta Lassentytär Tuori**.

VII. Lapset:

Heikki Laurinpoika Tuori. Syntynyt 20.11.1702 Jämijärvi.

Kuollut 29.8.1771 Kankaanpää. Jämijärven Tuorin talon poika ja isäntä 1724-1725. Luopui isännyydestä, jota jatkoi Tuomas Juhonpoika Luukas Ikaalisten Vatsiaisista 1726 (SAY, Ikaalinen 1720-1739, s. 31). Muutti Ruokojärvelle (nyk. Kankaanpään keskustaan) ja asui perheineen itsellisenä ensin Vähäoukarin tiluksilla ja myöhemmin ns. Suutarin talossa, kirjoilla rippikirjojen mukaan Hongon talossa (1748-1751, s. 57, 1758-1763, s. 136 ja 1764-1769, s. 149).

— Puoliso 24.5.1727 {Vihittyjen luettelossa morsiamen kotitaloksi on merkitty Hongon sijasta Oukari} **Maria Tuomaantytär Honko** *Toisto, katso taulu 40*. Hongon isännän Tuomas Tuomaanpojan tytär (Rippikirja, Ikaalinen 1734-1741, s. 50). Syntynyt 1708 {Rippikirjojen mukaan alk. Kankaanpää, Vähäoukari, itselliset 1748-1751, s. 57}.

Margareetta Laurintytär Tuori. Syntynyt 18.5.1705 Jämijärvi.

Yrjö Laurinpoika Tuori. Syntynyt 20.2.1708 Jämijärvi.

Vappu Laurintytär Tuori. Syntynyt 20.2.1708 Jämijärvi.

Marketta Laurintytär Tuori.

Kaisa Laurintytär Tuori. Syntynyt 25.10.1721 Jämijärvi.

Kuollut 21.2.1788 Jämijärvi. Talollisen tytär Jämijärveltä. [Taulu 48](#).

— Puoliso 1:o **Yrjö Tuomaanpoika Honko**. Syntynyt 18.4.1717. Kuollut 7.4.1755.

— Puoliso 2:o **Esko Erkinpoika Kortteisto**. Syntynyt 29.5.1734. Kuollut 1800.

Taulu 48

VII. Kaisa Laurintytär Tuori (isä Lauri Juhonpoika Tuori, [taulu 47](#), äiti Margareta Lassentytär Tuori). Syntynyt 25.10.1721 Jämijärvi. Kuollut 21.2.1788 Jämijärvi. Talollisen tytär Jämijärveltä.

— Puoliso 1:o 18.4.1742 Jämijärvi **Yrjö Tuomaanpoika Honko** *Toisto, katso taulu 41*. Syntynyt 18.4.1717 Kankaanpää. Kuollut 7.4.1755 Kankaanpää. Hongon talon isäntä 1735 lähtien.

— Puoliso 2:o **Esko Erkinpoika Kortteisto**. Syntynyt 29.5.1734 Kankaanpää. Kuollut 1800.

VIII. Lapset:

1: **Juliaana Yrjöntyttä Honko, Juliaana Lohikoski**. Syntynyt 5.1.1743 Kankaanpää. Kuollut 1.5.1795 Kankaanpää. Talollisen tytär Kankaanpäästä.

— Puoliso 25.3.1762 Kankaanpää **Gabriel Eerikinpoika Vuorenmaa Toisto, katso taulu 49**. **Gabriel Lohikoski**. Syntynyt 13.1.1740 Kankaanpää. Kuollut 22.3.1798 Kankaanpää. Talollinen Kankaanpään Vuorenmaassa. Perusti Lohikosken talon.

1: **Kaspero Yrjönpöika Honko**. Syntynyt 9.3.1745 Kankaanpää. Hongon seuraava isäntä.

1: **Juho Yrjönpöika Honko**. Helkamäen talon perustaja.

1: **Jaakko Yrjönpöika Honko**. Syntynyt 14.7.1751 Kankaanpää. Isopirttiluoman perustaja.

1: **Heikki Yrjönpöika Honko**. Syntynyt 6.5.1754 Kankaanpää. Asui Lohikoskella perheineen.

2: **Mikko Eskonpoika Kortteisto**. Isosalon itsellinen.

2: **Erkki Eskonpoika Kortteisto**. Perusti Isosalon.

2: **Margareetta Eskontytär Kortteisto**. Vuorenmaan Kujan-suun talon emäntä.

2: **Anna Kaisa Eskontytär Kortteisto**.

Taulu 49

I. Gabriel Eerikinpoika Vuorenmaa (isä Eerik Yrjönpöika Vuorenmaa, [taulu 6](#), äiti Brita Tuomaantytär Soini). **Gabriel Lohikoski**. Syntynyt 13.1.1740 Kankaanpää. Kuollut 22.3.1798 Kankaanpää. Talollinen Kankaanpään Vuorenmaassa. Perusti Lohikosken talon.

— Puoliso 25.3.1762 Kankaanpää **Juliaana Yrjöntyttä Honko Toisto, katso taulu 41**. **Juliaana Lohikoski**. Syntynyt 5.1.1743 Kankaanpää. Kuollut 1.5.1795 Kankaanpää. Talollisen tytär Kankaanpäästä.

II. Lapset:

Kaarina Gabrielintytär Lohikoski. Syntynyt 12.12.1762 Kankaanpää.

Gabriel Gabrielinpoika Lohikoski. Syntynyt 30.4.1765 Kankaanpää.

Liisa Gabrielintytär Lohikoski. Syntynyt 19.4.1768 Kankaanpää.

Brita Gabrielintytär Lohikoski. Syntynyt 11.2.1770 Kankaanpää.

Johannes Gabrielinpoika Lohikoski. Syntynyt 9.1.1774 Kankaanpää.

Elisa Gabrielintytär Lohikoski. Syntynyt 3.7.1775 Kankaanpää.

Matti Gabrielinpoika Lohikoski. Syntynyt 19.2.1778 Kankaanpää.

Anna Gabrielintytär Lohikoski. Syntynyt 20.11.1779 Kankaanpää. Kuollut 22.12.1837 Kankaanpää. Talollisen tytär Kankaanpään Vuorenmaasta. **MANASSEN ÄIDINÄITTI, KS. LEPPÄSLÄISET, SUKUKIRJA, KANKAANPÄÄ 1997, S. 18.**

Antti Gabrielinpoika Lohikoski. Syntynyt 24.11.1782 Kankaanpää.

Margareetta Gabrielintytär Lohikoski. Syntynyt 29.1.1786 Kankaanpää.

Taulu 50

I. Sipi Luukkaanpoika Vänni, Sipi Luukkaanpoika Kesti. Kestin taloa on isännöinyt Nils Vänni 1540-1552 ja tämän poika

Peder Nilsson Vänni 1552 alkaen. Vuonna 1557 isännän paikalle (ensimmäiselle riville) on merkitty Siegfried Lucasson Vänni, jonka sukulaisuussuhde edellisiin ei patronymista päätellen käy selvälle. Vuonna 1614 Siegfried Lucasson on merkitty nimellä Siegfried Gest (SAY, Ikaalinen 1540-59, 1560-79, 1580-99 ja 1600-19, s. 33).

II. Lapsi:

Esko Sipinpoika Vänni. [Taulu 51](#).

Taulu 51

II. Esko Sipinpoika Vänni (isä Sipi Luukkaanpoika Vänni, [taulu 50](#)). **Kesti**. Mainittu ensimmäisen kerran vuonna 1605, merkitty isännäksi 1619 (SAY, Ikaalinen 1600-19, s. 33).

III. Lapsi:

Yrjö Eskonpoika Kesti. [Taulu 52](#).

— Puoliso **Valpuri Yrjöntyttä Kesti**.

Taulu 52

III. Yrjö Eskonpoika Kesti (isä Esko Sipinpoika Vänni, [taulu 51](#)). Mainitaan 1621 nimellä Jöran Gest ja 1625 Jöran Eskillssonina. Merkitty isännäksi 1635, jolloin talosta on tullut ratsutila (rusthåll). Ratsutilojen omistajat ylläpitivät verohelpotusten vastineeksi jonkun mahtimiehen palveluksessa sotaväen ratsumiestä ja varustivat tämän käyttöön hevosen. Vuodelta 1637 on merkintä ”rytt. under Reinh. v. Gesten”, mikä tarkoittaa, että talosta varustettu ratsumies on kuulunut mainitun aatelismiehen komentoon (SAY, Ikaalinen 1620-39, s. 33 ja 1635-54, s. 28).

— Puoliso **Valpuri Yrjöntyttä Kesti**.

IV. Lapset:

Jaakko Yrjönpöika Kesti.

Heikki Yrjönpöika Kesti. Kilvakkalan Kestin isännän Jöran Eskillssonin poika, mainitaan SAY-luettelossa 1639. Puolisonsa kotitalon Kankaanpään Päivikkeen isäntä 1645-1649. Palasi perheineen Ikaaliin, Kestin isäntänä 1650-1688 isänsä jälkeen.

— Puoliso **Valpuri Yrjöntyttä Päivike Toisto, katso taulu 12**. **Valpuri Kesti**.

Kaarina Yrjöntyttä Kesti.

Taulu 53

I. Yrjö Friman.

— Puoliso **Maria Mikontytär**.

II. Lapsi:

Brita Yrjöntyttä Friman, Brita Mattila. Syntynyt 30.11.1750 Lavia. Kuollut 29.7.1817 Kankaanpää.

— Puoliso 2.1.1774 Kankaanpää **Matti Yrjönpöika Mattila, Venesjärvi**. Syntynyt 30.1.1743 Kankaanpää. Kuollut 13.1.1819 Kankaanpää. Perusti Mattilan talon.

i Yrjö Matinpoika Venesjärvi, * 2.4.1706, † 23.6.1776, venesjärven Yrjölan talon poika, Yrkölän talon isäntä vuodesta 1727 lähtien.

ii Matti Matinpoika Venesjärvi, * 1673, † 21.2.1739, luukkaan talon kolmas poika Ikaalisten Vatsiaisista.

iii Vappu Juhontytär Venesjärvi, * noin 1675, † 29.5.1737.

ä Liisa Juhontytär Kesti, * 16.11.1707, † 11.11.1756, ratsutilallisen tytär Ikaalisten Kilvakkalasta.

äi Juho Antinpoika Kesti, * rippikirjan mukaan 1685, † 24.10.1763.

ää Valpuri Juhontytär Kesti, * 21.2.1686, † 4.4.1758. (Puolison vanhempien symbolit: i = isä, ä = äiti, äi = äidinisä jne.)

Taulu 54

I. Matti Yrjönpolika Mattila (isä Yrjö Matinpoika Venesjärvi, äiti Liisa Juhontytär Kesti). **Venesjärvi**. Syntynyt 30.1.1743 Kankaanpää. Kuollut 13.1.1819 Kankaanpää. Perusti Mattilan talon.

— Puoliso 2.1.1774 Kankaanpää **Brita Yrjöntytär Friman Toisto, katso taulu 53**. **Brita Mattila**. Syntynyt 30.11.1750 Lavia. Kuollut 29.7.1817 Kankaanpää.

II. Lapset:

Liisa Matintytär Mattila. Syntynyt 2.11.1774 Kankaanpää. Kuollut 15.2.1837 Kankaanpää. Talollisen tytär Kankaanpään Venesjärveltä. **MARJAANAN ISÄNÄITI, KS. LEPPÄSLÄISET, SUKUKIRJA, KANKAANPÄÄ 1997, S. 20.**

Matti Matinpoika Mattila. Syntynyt 8.8.1776 Kankaanpää.

Esa Matinpoika Mattila. Syntynyt 1.5.1779 Kankaanpää.

Johannes Matinpoika Mattila. Syntynyt 6.5.1782 Kankaanpää.

Maria Matintytär Mattila. Syntynyt 23.9.1785 Kankaanpää.

Hakemisto (numero viittaa tauluun)

A

Anna 23, 31, 32, 33
Aune Jaakontytär 38, 39, 40, 41

B

Brita Matintytär -1660 30, 31, 32
E
Erämaa, Josef 8

F

Friman, Brita Yrjöntytär 53, 54
Friman, Yrjö 53

H

Haapakoski, Juho 8
Haapakoski, Liisa 7, 17
Hannu, Erkki 16
Honko, Anna Heikintytär 40
Honko, Antti Tuomaanpoika 38
Honko, Beata Yrjöntytär 41
Honko, Erkki Pekanpoika 35, 36, 38
Honko, Esko Erkinpoika 36, 37
Honko, Heikki Tuomaanpoika 37
Honko, Heikki Yrjönpolika 41, 48
Honko, Jaakko Heikinpoika 40
Honko, Jaakko Yrjönpolika 41, 48
Honko, Juho Yrjönpolika 41, 48
Honko, Juliaana Yrjönr 6, 41, 48, 49
Honko, Kasper Yrjönpolika 41, 48
Honko, Leena Heikintytär 40
Honko, Liisa Yrjöntytär 41
Honko, Margareetta Heikintytär 40
Honko, Maria Tuomaantytär 40, 47
Honko, Maria Yrjöntytär 41
Honko, Matti Tuomaanpoika 38
Honko, Pekka 34, 35
Honko, Tuomas Erkinpoika 38, 39
Honko, Tuomas Eskonpoika 37
Honko, Tuomas Tuomaanpoika 39, 40, 41

Honko, Yrjö Tuomaanp. 41, 47, 48
Hätävärä, Juho Tuomaanpoika 26

I

Isopirttiluoma, Juho 8

J

Jokijankkari, Leena Tuomaantytär 7, 8, 17

K

Kesti, Brita Juhontytär 14
Kesti, Erkki Juhonpoika 14
Kesti, Esko Sipinpoika 51
Kesti, Heikki Yrjönp. 11, 12, 13, 52
Kesti, Jaakko Juhonpoika 14
Kesti, Jaakko Yrjönpolika 52
Kesti, Juho Antinp. 13, 14, 40, 53
Kesti, Juho Heikinpoika 13, 14
Kesti, Juho Juhonpoika 14
Kesti, Kaarina Yrjöntytär 52
Kesti, Liisa Juhontytär 13
Kesti, Liisa Juhontytär 14, 33, 40, 53, 54
Kesti, Lisbet Heikintytär 12
Kesti, Margareetta Juhontytär 14
Kesti, Maria Juhontytär 14
Kesti, Marketta Juhontytär 13
Kesti, Matti Heikinpoika 12
Kesti, Matti Juhonpoika 14
Kesti, Samuli Heikinpoika 12
Kesti, Sipi Luukkanpoika 50
Kesti, Valpuri 12, 52
Kesti, Valpuri Juhontytär 14
Kesti, Valpuri Juhontytär 14, 40, 53
Kesti, Valpuri Yrjöntytär 51, 52
Kesti, Yrjö Eskonpoika 52
Kesti, Yrjö Heikinpoika 12
Kesti, Yrjö Juhonpoika 14
Kivimäki, Juho 8
Kortteisto, Anna Kaisa Eskontytär 48
Kortteisto, Brita Mikontytär 8
Kortteisto, Erkki Eskonpoika 48
Kortteisto, Esko Erkinpoika 47, 48
Kortteisto, Margareetta Eskontr. 48
Kortteisto, Mikko Eskonpoika 48
Koukku, Margareta Olavintr. 25, 26

L

Lampikoski, Esko Matinpoika 32
Liisa 22, 37
Lohikoski, Anna Gabrielintytär 49
Lohikoski, Antti Gabrielinpoika 49
Lohikoski, Brita Gabrielintytär 49
Lohikoski, Elisa Gabrielintytär 49
Lohikoski, Gabriel 41, 48, 49
Lohikoski, Gabriel Gabrielinpoika 49
Lohikoski, Johannes Gabrielinp. 49
Lohikoski, Juliaana 6, 41, 48, 49
Lohikoski, Kaarina Gabrielintytär 49
Lohikoski, Liisa Gabrielintytär 49
Lohikoski, Margareetta Gabrielint. 49
Lohikoski, Matti Gabrielinpoika 49
Luukas, Anna Matintytär 32
Luukas, Anna Sipintytär 31
Luukas, Anne Sipintytär 31
Luukas, Aune Sipintytär 31
Luukas, Brita Matintytär 32
Luukas, Brita Sipintytär 31
Luukas, Esko Matinpoika 32
Luukas, Heikki Luukkaanp 28, 29
Luukas, Heikki Matinpoika 32
Luukas, Jaakko Sipinpoika 31
Luukas, Juho Matinpoika 32
Luukas, Kerttu Matintytär 32
Luukas, Liisa Sipintytär 31
Luukas, Lucas 27, 28
Luukas, Luukas Yrjönpolika 29
Luukas, Margareetta Matintytär 25, 26, 32

Luukas, Margareta	16	Päivike, Matti Heikinpoika	8	Tuori, Brita	44, 45
Luukas, Maria Matintytär	32	Päivike, Matti Pekanpoika	10, 11	Tuori, Brita Juhontytär	46
Luukas, Matti Matinpoika	33	Päivike, Matti Yrjönpoika	7, 17	Tuori, Erkki Tuomaanpoika	44
Luukas, Matti Sipinpoika	32, 33	Päivike, Niilo Pekanpoika	9	Tuori, Heikki Laurinpoika	39, 40, 47
Luukas, Mikko Matinpoika	32	Päivike, Pekka Yrjönpoika	9, 10	Tuori, Juho Tuomaanpoika	46, 47
Luukas, Niilo Yrjönpoika	30, 31	Päivike, Saara Liisa Heikintytär	8	Tuori, Kaarina Juhontytär	46
Luukas, Sipi Niilonpoika	31, 32	Päivike, Simo	11, 15	Tuori, Kaisa Laurintytär	39, 41, 48
Luukas, Yrjö Luukkaanpoika	29, 30	Päivike, Tuomas Heikinpoika	8	Tuori, Kerttu	44
Luukas, Yrjö Matinpoika	32	Päivike, Valpuri Heikintytär	16	Tuori, Lauri Juhonpoika	47, 48
M		Päivike, Valpuri Simontytär	15	Tuori, Magdalena Tuomaantytär	45
Maisa	30, 31	Päivike, Valpuri Yrjontytär	12, 13, 52	Tuori, Maisa	44, 45, 46
Maisa Olavintytär	21, 22, 23	Päivike, Valpuri Yrjontytär	7, 17	Tuori, Maisa Tuomaantytär	44
Malin Sipintytär	35, 38, 39	Päivike, Valpuri Yrjontytär	17	Tuori, Malin Tuomaantytär	45
Margareetta	8, 12, 13, 14	Päivike, Yrjö Heikinpoika	4, 7, 8, 17	Tuori, Margareetta Laurintytär	47
Maria Mikontytär	53	Päivike, Yrjö Heikinpoika	8	Tuori, Margareta	45, 46, 47
Mattila Vappu Juhontytär	33	Päivike, Yrjö Matinpoika	11, 12, 15	Tuori, Margareta Heikintr.	43, 44, 45
Mattila, Brita	53, 54	Päivike, Yrjö Simonpoika	15	Tuori, Margareta Lassentr.	46, 47, 48
Mattila, Esa Matinpoika	54	Päivike, Yrjö Yrjönpoika	7, 17	Tuori, Maria Tuomaantytär	45
Mattila, Johannes Matinpoika	54	Päivike, Yrjö Yrjönpoika	17	Tuori, Marketta Juhontytär	46
Mattila, Liisa Matintytär	54	R		Tuori, Marketta Laurintytär	47
Mattila, Maria Matintytär	54	Riihiluoma, Maria	8	Tuori, Mikko Tuomaanpoika	45
Mattila, Matti Matinpoika	54	Riutta, Matti	16	Tuori, Olavi Tuorinpoika	43, 44
Mattila, Matti Yrjönpoika	53, 54	Riutta, Sofia Martintytär	16	Tuori, Simo Tuomaanpoika	45
Mikko	8	S		Tuori, Tor Paavonpoika	42, 43
Muotia, Margareetta Yrjontytär	15, 16, 17	Sofia Matintytär	36, 37	Tuori, Tuomas Juhonpoika	46
N		Soini, Sofia Tuomaantytär	26	Tuori, Tuomas Olavinpoika	44, 45
Neka, Simo Paavonpoika	11, 15, 16	Soini, Anna Tuomaantytär	26	Tuori, Tuomas Tuomaanpoika	45, 46
O		Soini, Anna Tuomaantytär	26	Tuori, Valpuri Juhontytär	46
Oukari, Brita Matintytär	39, 41	Soini, Brita Sipintytär	22, 23, 24	Tuori, Vappu Laurintytär	47
Oukari, Matti	16	Soini, Brita Tuomaantr.	5, 6, 26, 49	Tuori, Yrjö Juhonpoika	46
P		Soini, Brita Tuomaantytär	26	Tuori, Yrjö Laurinpoika	47
Paavo Heikinpoika	21	Soini, Erik Lassenpoika	20, 21	V,W	
Pitkäkoski, Ingrid	17	Soini, Heikki Tuomaanpoika	26	Valpuri Sipintytär	29, 30, 31
Puuska, Margareetta Antintr.	7, 8, 17	Soini, Henrikki Tuomaanpoika	22	Venesjärvi, Anna Matintytär	33
Puuska, Yrjö Matinpoika	32	Soini, Jaakko Tuomaanpoika	26	Venesjärvi, Kaarina Matintytär	33
Päivike, Anna Heikintytär	8	Soini, Juho Tuomaanpoika	24	Venesjärvi, Liisa Juhontytär	14, 33
Päivike, Anna Kaisa Heikintytär	8	Soini, Juho Yrjönpoika	23	Venesjärvi, Margareetta Juhontytär	16, 17
Päivike, Antti Heikinpoika	8	Soini, Kaisa Tuomaantytär	24	Venesjärvi, Maria Matintytär	33
Päivike, Antti Yrjönpoika	11	Soini, Kaisa Tuomaantytär	26	Venesjärvi, Matti Matinp.	33, 40, 53
Päivike, Antti Yrjönpoika	7, 17	Soini, Kerttu	23, 24, 25	Venesjärvi, Matti Matinpoika	33
Päivike, Arvi Pekanpoika	9	Soini, Kerttu Tuomaantytär	24	Venesjärvi, Matti Yrjönpoika	53, 54
Päivike, Beata Matintytär	7, 16, 17	Soini, Lasse Eerikinpoika	21, 22	Venesjärvi, Sofia Matintytär	33
Päivike, Elisa Heikintytär	8	Soini, Lasse Olavinpoika	19, 20	Venesjärvi, Tuomo Yrjönpoika	40
Päivike, Erkki Heikinpoika	8	Soini, Lasse Tuomaanpoika	24	Venesjärvi, Vappu Juhontytär	32, 33, 40, 53
Päivike, Heikki Heikinpoika	16	Soini, Lauri Tuomaanpoika	22	Venesjärvi, Vappu Matintytär	33
Päivike, Heikki Heikinpoika	8	Soini, Liisa Tuomaantytär	24	Venesjärvi, Vappu Matintytär	33
Päivike, Heikki Heikinpoika	8	Soini, Malin Tuomaantytär	24	Venesjärvi, Yrjö Matinpoika	14, 33, 40, 53, 54
Päivike, Heikki Heikinpoika	8	Soini, Malin Yrjontytär	23	Vuorenmaa, Antti Yrjönpoika	3
Päivike, Heikki Heikinpoika	8	Soini, Margareetta	24, 25, 26	Vuorenmaa, Beata Matintr.	7, 8, 16, 17
Päivike, Heikki Simonpoika	16, 17	Soini, Margareetta	25, 26, 32	Vuorenmaa, Brita	1, 2
Päivike, Heikki Yrjönpoika	8	Soini, Margareetta Lassentytär	21	Vuorenmaa, Brita	5, 6, 26
Päivike, Helena Heikintytär	8	Soini, Margheta Yrjontytär	23	Vuorenmaa, Brita Eerikintytär	6
Päivike, Johannes Yrjönpoika	17	Soini, Maria Tuomaantytär	26	Vuorenmaa, Erik Yrjönp.	6, 26, 49
Päivike, Juho Heikinpoika	16	Soini, Maria Tuomaantytär	26	Vuorenmaa, Gabriel Eerikinpoika	41, 48, 49
Päivike, Juho Heikinpoika	8	Soini, Maria Yrjontytär	25	Vuorenmaa, Juho Eerikinpoika	6
Päivike, Juho Yrjönpoika	7, 17	Soini, Matti Yrjönpoika	25	Vuorenmaa, Juho Yrjönpoika	2, 3
Päivike, Justiina Heikintytär	8	Soini, Olavi	18, 19	Vuorenmaa, Liisa Matintytär	4
Päivike, Lastika Yrjontytär	15, 16	Soini, Sofia Tuomaantytär	24	Vuorenmaa, Margareetta	4, 5, 16
Päivike, Leena Tuomaantr.	7, 8, 17	Soini, Tuomas Lassenpoika	22, 23	Vuorenmaa, Maria	3, 4, 5, 7
Päivike, Liisa Heikintytär	16	Soini, Tuomas Tuomaanpoika	24	Vuorenmaa, Matti Yrjönpoika	4, 5, 7
Päivike, Liisa Simontytär	15	Soini, Tuomas Tuomaanpoika	26	Vuorenmaa, Valpuri	1, 2, 3, 4
Päivike, Maisa Simontytär	15	Soini, Tuomas Yrjönpoika	24, 25	Vuorenmaa, Valpuri Yrjontytär	3
Päivike, Malin Laurintr.	10, 11, 12, 15	Soini, Tuomas Yrjönpoika	26, 32	Vuorenmaa, Yrjö Juhonpoika	3, 4
Päivike, Margareetta	7, 8, 17	Soini, Valpuri Tuomaantytär	22	Vuorenmaa, Yrjö Matinpoika	1, 2, 5, 6, 16
Päivike, Margareetta Heikintytär	8	Soini, Vappu Yrjontytär	23	Vähäoukari, Tuomas	8
Päivike, Margareetta Heikintr.	4, 5, 6, 16	Soini, Yrjö Tuomaanp.	23, 24, 25, 26	Vänni, Esko Sipinpoika	51, 52
Päivike, Margareetta Heikintytär	8	Soini, Yrjö Tuomaanpoika	26	Vänni, Sipi Luukkaanpoika	50, 51
Päivike, Margareetta Yrjont.	15, 16	Soini, Yrjö Yrjönpoika	23	Y	
Päivike, Margareetta Yrjont.	7, 17	Suurimaa, Anna	17	Ylipeijari, Tuomas	7, 17
Päivike, Maria Heikintytär	16	T		Yrkölä, Yrjö Matinpoika	14, 33
Päivike, Maria Heikintytär	8	Tuomola, Margareetta Heikintr.	40		
Päivike, Maria Heikintytär	8	Tuomola, Tuomo Yrjönpoika	40		
Päivike, Maria Simontytär	15	Tuori, Anna Juhontytär	46		
Päivike, Maria Yrjontytär	7, 17	Tuori, Antti Juhonpoika	46		
Päivike, Maria Yrjontytär	17	Tuori, Beata Heikintytär	43, 44		

Lopuksi

Kädessä on Leppäsläinen n:o 5. Tällä kertaa saimme kokoon oikein muhkean lukupaketin, kiitos ahkerien kirjoittajien. Voimmekin olla erittäin tyytyväisiä siitä, että olemme jälleen saaneet tallennettua lehdellisen leppäsläisten sukuhistoriaa. Sivuja kertyi peräti 60, mikä on reippaasti enemmän kuin viime kerralla. Erityisen ilahduttavaa oli, että kirjoittajien joukossa oli näissä ympyröissä useita uusia kirjoittajia.

Sukuhistoriaa voidaan taltioida monin eri tavoin. Vanhat valokuvat ovat oleellinen ja arvokas osa sukuhistoriaamme. Valokuvat ovat aivan liian arvokkaita pois heitettäväksi, huonosti pidettäväksi ja unohdettaviksi. Kuva kertoo paljon varsinaisen aiheensa lisäksi mm. pukeutumisesta, tavoista, sisustuksesta ja piiristä. Kuvia ei kannata missään nimessä hävittää, vaikka ei tunnistaikään niistä kaikkia ihmisiä. Joku muu suvusta voi tunnistaa. Käykää kuva-albumia läpi iäkkäiden sukulaistenne kanssa ja kirjatkaa kuulemanne nimet ja tiedot kuvaustilanteesta ja -paikasta ylös. On helppo kuvitella, miten paljon ilmeettömämpi tämäkin lehti olisi ilman valokuvia.

Valokuvien lisäksi kannattaa säilyttää erilaisia lehtileikkeitä, kuten henkilöjuttuja, syntymäpäiväkirjoituksia, vihki-ilmoituksia, kuolinilmoituksia ja muistokirjoituksia. Myös kaikki postikortit ja kirjeet kannattaa ehdottomasti säilyttää.

Uskon, että monilla teistä on tallessa sukuhaaran henkilöistä lehtileikkeitä ja vanhoja valokuvia. Jos teistä tuntuu, että jokin kuva tai lehtileike olisi julkaisemisen arvoinen, niin lähettäkää se meille, julkaisemme sen Leppäsläisessä. Lehti ilmestyy seuraavan kerran kolmen vuoden päästä, mutta aineistoa voi lähettää jo hyvissä ajoin ennen sitä.

Kiitokset kaikille kirjoittajille arvokkaista kirjoituksista ja samoin kiitokset kaikille teille, jotka olette hankkineet lehden luettavaksenne. Leppäsläinen on yhteinen asiamme, ja sen eteen kannattaa nähdä hie-
man vaivaakin.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta kaikille lukijoille!

Lehden toimituskunnan puolesta
Arto Ojanen

Hyvää Joulua!

Taas vietämme juhlaa,
Jeesus-lapsen syntymää,
syntymää Jumalan Pojan,
Vapahtajaa kansojen,
meille armon antajaa,
kansan vastuun kantajaa.
Olkoon sydämemme avoin
armon vastaanottajaksi,
omaksemme uskonlahjan,
taivaan Herran uhrauksen,
meille kansojen Kaitsijan
turvaksemme elon tiellä,
tielle kaiken kattavan
Neitsyt Marian synnyttämän
Jeesus-lapsen pienoisen.
Arvostakaa auttajaa!
Siunattu olkoon suuri suku,
suku satakuntalaisten,
Leppäsen laajalle levinneen.
Suvun haarat hajallaan,
toiset merten taakse,
taakse tapahtumien
kokoonnumme kertomaan
nuorten suvun jatkajista,
jatkajista arvokkaista,
suuren suvun sukupuusta.
Jospa suku suurenisi,
juuret syvälle lujittuisi,
lujittuisi tukevaksi
Satakunnan asuttajaksi!

Helmi Leppänen

*

Viereisen sivun kuvat ovat sukkukokouksen vanhojen vaat-
teiden muotinäytöksestä.

Ylärivissä vasemmalla: Sofia Salmi yllään Tyyne Salmin
nuoruusvuosien leninki.

Keskellä: Sofia Martti Mäkelän 1940-luvun vaatteissa.

Oikealla: Mari Mäensivu yllään Aino Rajalan musta puku.
Se on tehty kankaasta, jonka Anna Muta on ostanut tulevalle
anopilleen Pauliina Mäkelälle mennessään kihloihin Toivo
Mäkelän (Muta) kanssa 1939. Myöhemmin Pauliina antoi
pukukankaan tyttärelleen Ainolle.

Alarivi vasemmalla: Mari 1930-luvun alusvaatteissa ja Saka-
ri Mäensivu 1930-luvun miehen aluspaidassa. *Oikealla:* Eija
Uusi-Oukari yllään paita ja alushame 1930-luvulta. Naisten
alusvaatteet ovat kuuluneet Hilda tai Suoma Mäkelälle.
Pauli Huhtamaa yllään sotilaan kesäpuku vuodelta 1940.

Takakannen yläkuva: sukujuhlissa otettu ryhmäkuva.

Alakuva: sukuseuran puheenjohtaja luovutti Tyyne Salmille,
sukumme vanhimmalle, suvun kunniaviirin. Kuvassa Tyy-
ne Salmi sukujuhlaan osallistuneiden serkkujensa kanssa.
Vasemmalta Sanna Ehrstedt, Liisa Mäkipää, Tyyne Salmi,
Mauno Ojanen, Liisa Räikkönen ja Anna-Liisa Setänen.

